

ΑΠΟΣΤΟΛΕΑΣ - SENDER
«ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΚΑΝΔΥΛΙΩΤΩΝ»
ΚΕΡΑΜΕΙΚΟΥ 23 - 10437
ATHENS - GREECE

ΠΛΗΡΩΜΕΝΟ
ΤΕΛΟΣ
Τοχ Γραφείο
ΚΕΜΠ ΑΘ
Αριθμός Αδείας
4421

ΕΛΤΑ
Hellenic Post

Τά Κανδυλιώτικα

Τριμηνιαία Περιοδική Έκδοση του Συλλόγου των εν Αθήναις και απανταχού Κανδυλιωτών Αρκαδίας "Η ΠΡΟΟΔΟΣ" - ΚΩΔΙΚΟΣ: 4431 • ΕΤΟΣ 19ο Αριθ. Φύλλου 71 • ΑΠΡΙΛΙΟΣ - ΙΟΥΝΙΟΣ 2011

<http://www.kandyliotika.gr>

e-mail: kandyliotika@yahoo.co.uk

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΚΕΡΑΜΕΙΚΟΥ 23 ΑΘΗΝΑ - 104 37

ΕΚΚΛΗΣΗ ΤΟΥ Δ.Σ. ΠΡΟΣ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

Όσο μας χαροποιεί η ομολογουμένως αδρόα προσέλευση των φίλων συμπατριωτών στις εκδηλώσεις του Συλλόγου, όπως είναι η κοπή της πίτας και ο ετήσιος χορός, τόσο μας προβληματίζει η ηχηρή απουσία τους στις αρχαιρεσίες, η οποία πολλές φορές δυσχεραίνει ακόμα και την ίδια τη διαδικασία εκλογής Διοικητικού Συμβουλίου. Θεωρώντας ότι το εκάστοτε Συμβούλιο έχει λόγο ύπαρξης εφόσον αποτελεί επιλογή μιας σημαντικής πλειοψηφίας και όχι ενός μικρού πυρήνα παλαιότερων μελών, ελλείψει μαζικότερου ενδιαφέροντος, σας παρακαλούμε να παρευρεθείτε όλοι στη φεινή συνέλευση της 29ης Μαΐου, προτού οι καιροί που διανύουμε μας οδηγήσουν σε διακοπή των δεσμών μας και σταδιακή αποξένωση, όχι μόνο μεταξύ μας, αλλά και με τους συμπατριώτες μας του εξωτερικού.

ΠΟΙΗΤΙΚΟ ΑΝΘΟΛΟΓΙΟ

Γέμισε ό φράχτης...

Γέμισε ό φράχτης γιασεμιά κι ή στέρνα γέμισε άστρα.

Στά φύλλα έπάνω, στά νερά, τά κλώνια, στά πεζούλια,
στό υγρό τό χῶμα, στίς σκεπές, στών δρόμων τά χαλίκια,
πέρασε απόψε ό διάφεγγος του Κύριου κι άσπρος ίσκιος.

Γέμισε ό φράχτης γιασεμιά κι ή στέρνα γέμισε άστρα.

Κι ό Κύριος στάθηκε άντικρύ στή στέρνα και στό φράχτη
σά λυπημένος άδερφός και καταφρονημένος,
γιατί τόν βάραινε ή στεγνή τών Ουρανών ευδία.

Κι ήταν σάν άρρωστος πολύ, πληγές γεμάτος, ίδιος
μ' ένα φευγάτο από σκληρόν άγώνα στρατιώτη,
γιατί τόν βάραινε ή στεγνή και στείρα μοναξιά του.

Κι ήταν σάν άρρωστος πολύ ό Κύριος τών Κοιλάδων.

Κι ήρθε και στάθηκε άντικρύ στή στέρνα και στό φράχτη
κι έκλαψε ως άρρωστος πολύ, μέσ' στό γαλάζιο φέγγος.

I.M. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ

(Λυρικά Σχέδια)

ευδία = ξαστεριά, καλοσύνη.

«Θε μου Πρωτομάστορα, μ' έχτισες μέσα στα βουνά»

ΑΠΟΨΗ ΤΗΣ ΚΑΝΔΥΛΑΣ ΑΠΟ ΤΟΝ ΑΓΙΟ ΚΩΣΤΑΝΤΙΝΟ

Η φωτογραφία είναι βγαλμένη ανήμερα της γιορτής του Αγίου, το 2009, από το Γιώργη Φ. Προκόπο και μας την έστειλε ο Μιχάλης Αλ. Προκόπος. Φαίνονται οι Κρουσταλιές, η Λαχίδα, η Κουτρούμανα, τα Καμίνια, οι Γερόγυρνες, η Σφακαριά, το Καρίγι, ο Κοτσινόβραχος, το χτίριο, το Πεντασκούφι και το Μισόκαμπο.

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΓΙΑ ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Συλλόγου Κανδυλιωτών «Η ΠΡΟΟΔΟΣ», σύμφωνα με τα άρθρα 12, 16 και 17 του καταστατικού του, καλεί όλα τα μέλη του σε τακτική Γενική Συνέλευση την Κυριακή 22 Μαΐου 2011 και ώρα 11:00 στο Γραφείο του Συλλόγου, οδός Κεραμεικού 23 ΑΘΗΝΑ, με θέματα ημερησίας διάταξης τα εξής:

1. Εκλογή Προέδρου και Γραμματέα της Συνέλευσης.
2. Έκθεση πεπραγμένων απερχομένου Διοικητικού Συμβουλίου - Απολογισμός εσόδων εξόδων.
3. Έκθεση Ελεγκτικής Επιτροπής - Έγκριση οικονομικού απολογισμού.
4. Προτάσεις - προγραμματικό πλαίσιο για το νέο Δ.Σ.
5. Εκλογή 5μελούς εφορευτικής επιτροπής.
6. Εκλογή των νέων μελών του Διοικητικού Συμβουλίου και της Ελεγκτικής Επιτροπής για την επόμενη διετία.

Αν κατά την ως άνω ημερομηνία, δεν υπάρξει

απαρτία, η Συνέλευση θα πραγματοποιηθεί την επόμενη Κυριακή.

ΠΡΟΣΟΧΗ

Επειδή, συνήθως, κατά την πρώτη Συνέλευση δεν υπάρχει η απαιτούμενη από το καταστατικό απαρτία, προς αποφυγή ταλαιπωριών, παρακαλούμε όλους να προσέλθετε στον ίδιο χώρο τη δεύτερη ημερομηνία δηλ. ΚΥΡΙΑΚΗ 29 ΜΑΪΟΥ 2011 ώρα 11:00.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ:

1. Όσοι επιθυμούν να θέσουν υποψηφιότητα για το νέο Δ.Σ. και την Ε.Ε. πρέπει να έχουν συμπληρωμένο το 21ο έτος της ηλικίας τους.
2. Η καταχώρηση αυτή επέχει θέση επιστολής προς τα μέλη και δεν θα τους σταλούν ιδιαίτερες προσκλήσεις για τη Γενική Συνέλευση.

ΓΙΑ ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΠΑΝΟΣ ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΑΘΗΝΑ ΓΙΑΝΝΙΑ-ΟΙΚΟΝΟΜΟΠΟΥΛΟΥ

Η ΕΙΣΗΓΗΣΗ ΤΟΥ ΤΟΠΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΝΔΥΛΑΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΤΡΙΠΟΛΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΤΟΥ 2011

Δημοσιεύουμε το πρακτικό Λαϊκής Συνέλευσης των κατοίκων του χωριού μας που πραγματοποιήθηκε την 27-2-2011 και απόσπασμα από το πρακτικό του Τοπικού Συμβουλίου Κανδύλας της 28-2-2011 για το θέμα που αναφέρεται στον τίτλο, προς ενημέρωση των συμπατριωτών.

Τακτική Λαϊκή Συνέλευση

Στην Κανδύλα σήμερα 27-2-2011 και ώρα 8:30 μ.μ. συνήλθαν τα μέλη του Τοπικού Συμβουλίου της Τοπικής Κοινότητας Κανδύλας σε Λαϊκή συνέλευση στην οποία θα συζητηθεί και θα συγχροτηθεί το Τεχνικό Πρόγραμμα 2011. Το λόγο πήρε ο Πρόεδρος και είπε ότι στο πρώτο συμβούλιο έγινε ανοιχτή συζήτηση για το Τεχνικό Πρόγραμμα το οποίο είναι το εξής:

1. Ύδρευση - Αντικατάσταση δικτύου λόγω ακαταλληλότητας και επικινδυνότητας για τους κατοίκους.
2. Αποχέτευση - Βιολογικός καθαρισμός.
3. Συντήρηση κοινοτικών δρόμων (έσοδος Κανδύλας- πίσσες κ.λπ.) 20.000.
4. Ανάπλαση δενδροκηπίου και δημιουργία παιδικής χαράς 10.000.
5. Για την πηγή Σίντζι με περιφερειακό δρόμο (καθαρισμός - φωτισμός) 15.000.

6. Πολιτιστικές εκδηλώσεις (αντάμωμα, πανηγύρι) 6.000.

7. Διάνοιξη δρόμου προς Μάτι Κορινθίας - Λαχώματα 5.000.

8. Αθλητικές εκδηλώσεις 3.000.

9. Συντήρηση κοινοτικών και αγροτικών δρόμων - κατασκευή μανδρών και διαμόρφωση χώρου στη θέση ΔΕΣΗ.

10. Διαμόρφωση χώρου Σίντζι προσβάσιμη για το κοινό.

11. Καθαρισμός και σκέπασμα υπονόμου Ακόνας.

12. Διάνοιξη δρόμου στα Λαχώματα.

13. Πρόσληψη υδρονομία και εργάτη καθαριότητας.

14. Γραμματειακή υποστήριξη κοινοτικού γραφείου για την εξυπηρέτηση των κατοίκων.

15. Καθαρισμός δεξαμενών.

16. Ύδρευση καλυβιών στη θέση Σταυρούλι.

17. Αλλαγή κουφομάτων - μοκετών - βέημιο του κοινοτικού γραφείου Κανδύλας.

18. Ασφαλοστρώση δρόμου από Μετόχι έως Άγιος Θανάσης.

19. Υδρομάστευση στα Λιβεργά.

20. Καθαρισμός Μάνας νερού.

21. Αντιπλημμυρικά έργα ξωφέματος από γήπεδο έως Τυροκομείο.

22. Έκτακτες ανάγκες από Θεομηνίες 5.000.

Το λόγο πήρε η Αντιδήμαρχος Κα Εισοσιδέα Μαρία και έκανε ενημέρωση για τον Καλλικράτη.

Είπε πως το πρώτο δίμηνο πρέπει να γίνει πρώτα η απογραφή και μετά θα ξεκινήσουν τα έργα. Είπε πως γνωρίζει ότι το πρώτο έργο που πρέπει να γίνει στην Κανδύλα είναι η ύδρευση αλλά απαιτείται δαπάνη των 2.500.000,00 ευρώ. Μίλησε για την ΣΑΤΑ έτους 2011 που προβλέπεται να δοθεί το ποσό των 60.000 ευρώ.

Είπε για το Αποχετευτικό - Βιολογικό Λεβιδίου - Κανδύλας. Δεν μπορεί να γίνει της Κανδύλας διότι πρέπει ο πληθυσμός της να είναι πάνω από 2.000 κατοίκους.

Είπε πως προσλήψεις μπορούν να κάνουν μόνο για δίμηνα στους οδηγούς, στους χειριστές, και στους υπαλλήλους καθαριότητας.

Τα αναποδοτικά είτε πως θα πηγαίνουν στο Δήμο Τρίπολης. Ακόμη είτε πως για τις πολιτιστικές εκδηλώσεις πρέπει να βοηθούν και οι Σύλλογοι.

Το λόγο πήρε ο Στριφτόμπολας Γεώργιος και είπε για τα μικροπροβλήματα που υπάρχουν όπως υδρονομείας, ηλεκτροφωτισμός, και βλάβες ύδρευσης.

Η Αντιδήμαρχος απάντησε ότι
(Συνέχεια στη σελ. 10)

Αναδρομή στο Παρελθόν

ΛΑΜΠΡΙΑΤΙΚΕΣ ΜΝΗΜΕΣ

Λαμπρή! Η μεγάλη γιορτή της Ανάστασης του Κυρίου πλησιάζει. Η φύση σε όλο της το μεγαλείο, μαγεμένη από τις ομορφιές της άνοιξης, υποδέχεται κι αυτή το Ανέσπερο φως, που ανατέλλει η Μεγάλη Ανάσταση. Εξαγνισμένες οι ψυχές των ανθρώπων από το Μεγάλο Μαρτύριο των Παθών, συμμετέχουν στη Μεγάλη γιορτή που σηματοδοτεί, τη μεγάλη νίκη της ζωής απέναντι στο θάνατο.

«Όμορφος κόσμος ηθικός αγεληκός πλασμένος», λέει ο μεγάλος μας Εθνικός ποιητής, και οι μνήμες μας γυρίζουν πίσω, τότε που παιδιά περιμέναμε το Πάσχα, για να γιορτάσουμε την μεγάλη στιγμή, που θα έφευγε το σκοτάδι και την θέση του θα έπαιρνε το φως.

Ποιος μπορεί να ξεχάσει το κάλεσμα της καμπάνας μας στη νύχτα που αντηχεί ακόμα σ' αυτά μας;

Μνήμες πολλές και ποικίλες, αφού ο γιορτασμός του Πάσχα ήταν πολύ διαφορετικός από την εποχή που ζούμε.

Ποιος μπορεί να ξεχάσει τις προετοιμασίες που άρχιζαν ένα μήνα, πριν το μεγάλο αυτό γεγονός;

Θυμάμαι με νοσταλγία τα χρόνια εκείνα στο χωριό μας, την Κανδύλα, ας μην είχαμε καινούργια ρούχα και παπούτσια, ας μην είχαμε τα γευστικά τσουρέκια, και πολύχρωμες λαμπάδες.

Υπήρχε ψυχική ηρεμία, υπήρχε και υπάρχει ακόμη αγάπη για τον συνάνθρωπο, γιατί υπάρχουν αληθινές ανθρώπινες σχέσεις, που τις ένιωσα το περσινό καλοκαίρι, που τις νιώθουν όσοι φυλάνε Θερμοπύλες.

Τα παιδικά μας χρόνια είναι και θα μείνουν στις καρδιές μας με το κόκκινο αυγό, το απλό κεράκι στο χέρι κι όλη η οικογένεια έπαιρνε το δρόμο για την Εκκλησιά, άλλοι για την Γέννηση του Χριστού, άλλοι για τον Άγιο Ταξιάρχη, και άλλοι για τον Άγιο Χαράλαμμο.

Στο Χριστό, που ετελούσε την Ανάσταση ο μακαριστός σήμερα παπα-Κώστας, με όλη την αγνότη-

τα και με την λαμπάδα στο χέρι περίμενε καρτερικά τους χριστιανούς, για να μοιράσει την ελπίδα, το Άγιο Φως που ερχόταν σε λίγο με την Ανάσταση του Χριστού.

Από την ωραία Πύλ, με την γλυκιά και μελωδική φωνή του, έφελνε το Χριστός Ανέστη κι έστελνε το μεγάλο μήνυμα: ο Άδης ενικήθη.

Έλαμπε όλη η Εκκλησία τη στιγμή εκείνη, λες και χαιρόνταν και οι Άγιοι στις Εικόνες, χαιρόνταν οι πιστοί και αγκαλάζονταν κάτω από το λαμπερό φως των κεριών, λέγοντας το Χριστός Ανέστη.

Εμείς τα παιδιά βρήκαμε την κατάλληλη στιγμή και ρίχναμε τα βαρελότεα για να γιορτάσουμε το μεγάλο γεγονός και να στείλουμε το μεγάλο μήνυμα σε όλους τους ξωμάχους τσοπάνηδες, στον Λυσιακό, στον Άγιο-Θανάση, στις Καρές, στο Σίντζι, στην Κουρπά, στον Ντόσκειο, στη Ντελέντζα, στο Κεφαλόβρυσσο, και στο Βαθυμπόταμο, που τότε κάπου 120 περίπου σχολιαρούδια ξεκινούσαμε από τα μαντριά ποδαρόδρομο για το σχολείο και πολλά περπατούσαν πάνω από μιάμιση ώρα πρωί-βράδυ. Κ' αυτοί οι ξωμάχοι τσοπάνηδες έστεκαν ακοίμητοι τη μεγάλη τούτη νύχτα, περιμένοντας το μεγάλο θαύμα.

Και τότες ο μπαρμπα-Βαγγέλης ο Παπαβασιλέως (Πρίamos) και ο μπαρμπα-Αναστάσης Μερκούρης (Μπέης) ενοχλημένοι από τους καπνούς, μας κυνηγούσαν, γιατί τους καλάγαμε την καλύτερη στιγμή, που έπρεπε να δείξουν τις ψαλτικές τους ικανότητες και το αυθεντικό τους ταλέντο.

Ακούγονταν τ' απδόνια από την Τρούπια Βρύση κι από του Μούργελα τις πανύψηλες καρυές, και τα νερά της Δέσης σμίγανε το κελάρυσμά τους με εκείνο της Τρούπιας Βρύσης και ηκούσαν τα τροκάνια από τα πρόβατα του Βάγγου του Κιούση - Ευάγγελου Καρζή και λαλούσαν τα κοκόρια, τα ξυπνητά ρολόια, σαν να χαιρόνταν κ' αυτά και γινόταν μ' όλα αυτά μια σύνθεση, μια ουράνια μελωδία, προσφέροντας σ' εμάς μια αγαλλίαση, και μια θρησκευτική σύνθεση. Αλήθεια, τι μεγαλείο, με όλα τούτα! Μια ουράνια Ευλογία. Και έπειτα, με τα κεριά στα χέρια, ανηφόριζαν άλλοι εδώθε κι άλλοι εκείθε για τα Μερκουραϊκά, τα Μπεγαϊκά, τα Μουργελαϊκά, τα Ντιγραϊκά, τα Φωτοπουλαϊκά, τα Παϊσιαϊκά, τα Κανδαλαπαιϊκά, τα Κοσιδεκαϊκά. Το ίδιο και από τον Άγιο Ταξιάρχη. Και άλλοι, δύο δύο, με τα κεριά στα χέρια, μες στο σκοτάδι, πηγαίνανε στον Άγιο Νικόλα και στον Αγιώργη ν' ανάψουν με το Άγιο Φως το καντήλι εκείνων που είχαν φύγει.

Την άλλη μέρα το χωριό λαμπροντυμένο έλαμπε και ζούσε την Ανάσταση σ' όλο της το μεγαλείο. Φωτιές στους φούρνους, γιατί οι σούβλες ήταν άγνωστες σχεδόν.

Του Χριστού Ευαγγ. Κανδαλέπα

εδώ εκεί κανά κοκορέτσι, τα γλέντια όμως έδιναν κι έπαιρναν, μ' ερασιτέχνες απλούς οργανοπαίχτες: ο Σταθούρος, ο Γάτσος, ο Καράς, ο Θεόδωρος, ο Κοτσιώνης, ο Μπίτσιος ο Καρακίτσιος, ο Μανόλης ο Λούρμας, διασκέδαζαν τον κόσμο τη μεγάλη τούτη μέρα.

Μετά τον εμφύλιο πέρασαν μεγάλοι καλλιτέχνες με ζυγιές όπως ο Ρέλιος ο Κυριακάκης, οι Στεφανοπουλαίοι και πολλοί άλλοι καλλιτέχνες, αλλά τα νταούλια θα επικρατούσαν γιατί ήταν τα όργανα του χωριού.

Σειόντουσαν και τα βαρέλια κι αναστέναζαν αυτές τις μέρες, γιατί το γλέντι μερικές χρονιές κρατούσε μια βδομάδα.

Εκείνο όμως που μένει βαθιά στην καρδιά μας χαραγμένο είναι το άνοιγμα του χορού. Ο παπός άνοιγε το χορό και λεβεντόκορμοι γέροι και νέοι συναγωνίζονταν ποιος θα χορέψει καλλίτερα. Ποιος θα ξεχάσει από μας της τρίτης ηλικίας το τσάμικο του Βαρελά, του Παπί του Καραμπίτσιου, του Γκιντώνη, του Χαραλαμάκου του Κουγιούφα και τόσων άλλων τις χορευτικές ικανότητες. Και οι νέες του χωριού καμάρωναν ντροπαλές κ' έριχναν κρυφά τις ματιές τους, ονειρευόμενες ποιος απ' αυτούς τάχα θα γίνει το ταίρι τους.

Δεν ξεχνιούνται ποτές αυτές οι μνήμες γιατί είναι ριζωμένες βαθιά στην ψυχή μας, είναι βιώματα παιδικά, είναι αυτά που μας κάνουν να νοσταλγούμε και ν' αγαπάμε το χωριό μας.

Οι μνήμες αυτές είναι το βάλαμο της παρηγορίας ότι υπάρχουμε και αντιπεκώμαστε, σε κάθε ξένο στοίχειο, που θέλει να αλλοιώσει την παράδοσή μας, είναι η φωνή που ακούμε καθημερινά μέσα μας: μην ξεχνάτε το χωριό σας και τον τόπο που σας γέννησε, μην αφήνετε τους πατρογονικούς τάφους, να χορταριάσουνε, μυσίτε τα παιδικά σας σ' αυτές τις αξίες, διγνηθείτε τα βιώματά σας από τα παιδικά σας χρόνια, τα ήθη και τα έθιμα, τη λαϊκή μας παράδοση, κάντε τα να αγαπήσουν τον τόπο που γεννηθήκατε.

Μόνο έτσι θα μπορέσουμε να θωρακίσουμε και να διαφυλάξουμε την ταυτότητά μας, την πολιτιστική μας κληρονομιά, από τους ορατούς κινδύνους που βρίσκονται στο κατώφλι του σπιτιού μας.

Αν τα παιδιά μας και τα εγγόνια μας υιοθετήσουν την κληρονομιά μας, τότε θα είμαστε σίγουροι ότι τα χωριά μας θα ξαναζήσουν τις παλιές δόξες.

Έτσι μια καινούργια σωστή κοινωνία θα οικοδομήσουμε, αναδεικνύοντας τις ηθικές αξίες μας, που αποτελούν εγγύηση για το μέλλον της φυλής μας της Ελληνικής Εθνικοθρησκευτικής μας καταβολής.

Σας εύχομαι Καλή Ανάσταση Χρόνια Πολλά

Σίδνεϋ 31-3-2011

Χρήστος Ευάγγ. Κανδαλέπας

ΠΕΡΑΣΤΕ... ΚΟΣΜΕ

Για μια φορά ακόμη ο Γιάννης μάς ξαφνιάζει. Διαφημίζει έμμετρα τα αρνιά του και σας καλεί να τον προτιμήσετε.

Φίλες και Φίλοι θέλω να σας πληροφορήσω ότι μπορώ καθημερινά να σας 'ξυπηρετήσω.

Έχω αρνιά υγιέστατα και σ' όλα τα κιλά θρεμμένα παραδοσιακά με βρώμη και κριθάρι τριφύλλι και «μπομποτά» και ξεραμένα χόρτα.

Όσοι και φέτος θέλετε να κάμετ' οβελία η ευκαιρία έφτασε: δώστε παραγγελία. Αχ Κούλα!

Στη σούβλα θά 'στε άριστοι και μάγοι στο τηγάνι, αρκεί ο οβελίας σας να είναι απ' του Γιάννη!

Κι αν μαγειρίτσα κάνετε και θέλτε νά 'στε πρώτοι, αρκεί σικώτια κι άντερα να ν' απ' του Βαρδουνιώτη! Αχ Κούλα!

Μάρτης 2011

Ευχαριστώ

Ο γνωστός σας Γιάννης Αλ. Βαρδουνιώτης

Σημείωση σύνταξης:

1. Το ποίημα - αγγελία τοιχοκολλήθηκε στα καφενεία του χωριού.
2. Και μεις έχουμε απορία για το «Αχ Κούλα!»

Ο ΓΕΡΑΣΜΕΝΟΣ ΞΕΝΟΣ

Πήρε το δρόμο το μακρύ ο γερασμένος ξένος. Να πάει να δει το σπίτι του, να δει και το χωριό του. Βρίσκει το σπίτι έρημο, μισόγκρεμους τους τοίχους, Τα κεραμίδια να κρεμάν σαν κρύσταλλα του πάγου, Τα σκαλιστά αγκωνάρια του -στολιδι και καμάρι- Να γέρνουνε για στήριγμα σαν το βοσκό στη γκλίτσα. Τους τάφους που σκεπάζουνε τους γέρους τους γονείς του. Τους βρίσκει στο απόμερο έρμους χορταριασμένους. Τους φίλους του που κάποτε έπιναν και γλεντούσαν. Τη φτώχεια να ξεχάσουνε τη νιότη να χαρούνε, Τους βλέπει μ' άσπρα τα μαλλιά και με διπλές μαγκούρες. Τον παίρνει το παράπονο, τα μάτια του βουρκώνουν! Φτώχεια, εσύ μας έδιωξες, μας πήρανε τα ξένα. Μας γέρασαν μας άσπρισαν χωρίς να δούμε νιότη.

Χρήστος Γκιντώνης

ΣΤΟΥΣ ΝΕΚΡΟΥΣ ΤΗΣ ΣΚΙΠΙΖΑΣ ΤΗΝ ΑΝΟΙΞΗ ΤΟΥ 1949

Τρία πουλάκια κάθονται στον Άγιο-Κωνσταντίνο
Το 'να τηράει τη Σκοτεινή και τ' άλλο την Καντίλα
Το τρίτο το καλύτερο τη Σκίπιζα αγναντεύει
Όπου βογγάει ολημερίς και κλαιίν' τα κορφοβούνια.
- Τι έχεις καημένη Σκίπιζα που βαρβαναστενάζεις;
Μην είν' τα χιόνια σου βαριά και τα νερά σου κρύα;
- Δεν είν' τα χιόνια μου βαριά και τα νερά μου κρύα
Γεμίσανε τα γούπατα παλληκάρων κουφάρια
Γεμίσανε κι οι πατουλιές μαλλιά από τα κορίτσια
Δεν κελαηδούνε πια πουλιά και δε λαλούν απδόνια
Μόνο οι μαυροκόρακες ξεσχίζουν τα κορμιά τους
Μοιρολογάει η Σταμβόρβυση και κλαιεί η Διασέλα
Αναστενάζει ο Άγιο-Λιάς, που είχαν το πέρασμά τους
Προσκύναγαν την Παναγιά κι εκάναν το σταυρό τους
Να 'ρθει μια μέρα Λευτεριάς στην έρημη Ελλάδα.

Γεωργία Γεωργ. Προκόπου

Σημείωση Σύνταξης:
Το ποίημα αναφέρεται στη συμπλοκή που έγινε κατά τον εμφύλιο την άνοιξη του 1949 στη Σκίπιζα, μεταξύ στρατού και ανταρτών, όπου σκοτώθηκαν αντάρτες και μια αντάρτισσα και έμειναν στο βουνό άταφα τα πτώματά τους.

Το γεγονός συνεκίνησε την συμπατριωτισιά μας -κορίτσι τότε- και το απέδωσε με τους παραπάνω στίχους και με το δικό της τρόπο. Την ευχαριστούμε.

ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ

Έλα αδερφέ να σμιζούμε, στην όμορφη Κανδίλα
για να μου πεις τα ντέρια σου κ' όλα τα βάσανά σου.

Τα βάσανα είναι πολλά, εδώ μακριά στα ξένα,
το τι εγώ επέρασα δεν το 'πα σε κανέναν.

Έλα αδερφέ να μου τα πεις, όλα τα βάσανά σου,
να γιατρευτούνε οι πηλγές, που έχεις στην καρδιά σου.

Τα βάσανά μου, αν τα πω, μαραίνονται τα δένδρα,
και αν τ' ακούσεις αδερφέ, ραγίζουν και την πέτρα,

Που δεν μιλάει, που δεν πονάει, κι ούτε καταλαβαίνει.
Του μισεμένου η τύχη του είναι καταραμένη.

23-9-10

Χρήστος Ευαγγ. Κανδαλέπας

«ΤΑ ΚΑΝΔΥΛΙΩΤΙΚΑ»

Εκδοση του Συλλόγου
των εν Αθήναις
και Απανταχού
Κανδυλιωτών
"Η ΠΡΟΟΔΟΣ"

ΚΩΔΙΚΟΣ: 4431

Γραφεία:
Κεραμεικού 23 Τ.Κ. 10437
1ος όροφος
ΤΗΛ.-FAX: 5240271

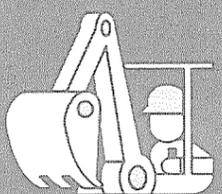
ΕΤΗΣΙΕΣ ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Εσωτερικού 9 ΕΥΡΩ
Εξωτερικού Αμερικής δολ. 25
Αυστραλίας δολ. 45
Καναδά δολ. 40
Αφρικής 25 ΕΥΡΩ

Για τους κατοίκους του
χωριού οι συνδρομές
είναι προαιρετικές.

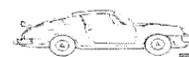
Για τα μέλη του Συλλόγου
συνδρομή Συλλόγου και
εφημερίδας μαζί, 6 ΕΥΡΩ
Εκδότης - Υπεύθυνος
σύμφωνα με το νόμο
Παναγιώτης Χ. Ευσταθίου
Πρόεδρος Διοικ. Συμβουλίου
Τηλ.: 210 6451380

Ενυπόγραφα άρθρα απηχούν
τις προσωπικές απόψεις των
συνταχτών και ουδεμία ευθύνη
φέρει το Δ.Σ. του συλλόγου

ΜΕΡΚΟΥΡΗΣ ΑΝΔΡΕΑΣ
Χωματοουργικές Εργασίες
Εργολαβείες Δημοσίων Έργων

ΕΜΠΟΡΙΟ
ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΩΝ ΥΛΙΚΩΝ

ΚΑΝΔΗΛΑ ΑΡΚΑΔΙΑΣ
ΘΕΣΗ ΑΓ. ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ
ΤΗΛ: 27960.31336 & 6974.901922

ΦΑΝΟΠΟΙΪΑ - ΒΑΦΕΣ

ΞΗΡΟΓΙΑΝΝΗΣ ΤΡΥΦΩΝΑΣ

ΕΥΚΑΛΥΠΤΩΝ 37 (από ΛΕΩΦ. ΚΑΒΑΛΑΣ 105), ΤΗΛ. 34.26.266

ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ

Ο Πρόεδρος και τα μέλη του Δ.Σ. του Συλλόγου
εύχονται σε όλους τους Κανδυλαίους
και φίλους του χωριού μας

ΚΑΛΗ ΑΝΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΧΡΟΝΙΑ ΠΟΛΛΑ

ΓΙΑ ΤΟ Δ.Σ.
Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΠΑΝ. ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ
Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΑΘΗΝΑ ΓΙΑΝΝΙΑ-ΟΙΚΟΝΟΜΟΠΟΥΛΟΥ

Ο Πρόεδρος και το Συμβούλιο
της Τοπικής Κοινότητας Κανδύλλας
εύχονται σε όλους τους Κανδυλιώτες
που βρίσκονται στην Ελλάδα και στο Εξωτερικό

ΧΡΟΝΙΑ ΠΟΛΛΑ - ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ

Για το Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος
ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΧΡ. ΔΡΟΣΟΣ

Η ΨΗΛΑΦΗΣΗ ΤΟΥ ΘΩΜΑ

(Ιωάν. κεφ. Κ. στίχ. 26-28)

Χριστός Ανέστη, αδελφοί
Το Ιερό Ευαγγέλιο, αγαπη-
τοί μου, αναφέρει δύο εμφα-
νίσεις στους Μαθητές και
Αποστόλους του Χριστού: η
πρώτη εμφάνιση έγινε αργά
το βράδυ της Κυριακής της
Αναστάσεως όπου οι Απόστο-
λοι ήταν κλεισμένοι φοβισμέ-
νοι πικραμένοι απελπισμένοι
στο Υπερών της Ιερουσα-
λήμ, ενώ οι πόρτες ήταν κλει-
στές.

Ήρθε ο Χριστός και στάθη-
κε στο μέσον για να είναι
ορατός να μην θεωρηθεί φά-
ντασμα και είπε:

«Ειρήνη Υμίν»

Δεν τους μάλωσε που τον
αρνήθηκαν και τον άφησαν
μόνον κατά την ώραν των
Αγίων και φρικτών Παθών του.

Δεν τους παρατήρησε, α-
δελφοί, τους έφερε την ειρή-
νην της Αναστάσεως, τους
έφερε την αγάπη, τη συμφι-
λίωση με τον ουράνιον Πατέρα
και Θεόν μας, την ειρήνην που
συμφιλιώνει όλους τους λα-
ούς της γης.

Στη συνέχεια ο Κύριος τούς
έδειξε τα τρυπημένα του από
τα καρφιά χέρια του, τα αιμα-
τωμένα και τρυπημένα του
πόδια. Την ανοιχτή πλευρά
του από την λόγχη του αγροί-
κου Ρωμαίου στρατιώτη, για να
βεβαιωθούν πως εκείνος είναι
ο Σταυρωθείς και Αναστάς
Ιησούς Χριστός.

Στη συνέχεια τους υπενθύ-
μισε την ιεράν τους αποστολή.
Τους ευλόγησε και τους
έδωσε Πνεύμα Άγιο:

«Πορευθέντες μαθητεύσα-
τε πάντα τα έθνη βαπτίζοντες
αυτούς εις το όνομα του Πα-
τρός και που Υιού και του
Αγίου Πνεύματος».

Τους συνέστησε ακόμα το
μυστήριο της Ιεράς Εξομολο-
γήσεως.

«Αν τινών αφήτε τας αμαρ-
τίας, αφιένται αυτοίς, αν τινών
κρατήτε κεκράτηνται».

Ο Θωμάς όμως έλειπε. Ήρ-
θε μετ' ολίγο. Οι άλλοι μαθη-
τές του είπαν χαρούμενοι:
«εωράκαμε τον Κύριο».

Αυτός όμως δεν πίστεψε
πως ο Χριστός μας αναστήθη-
κε.

Ύστερα όμως από οκτώ
ημέρες αφού ο Χριστός τον
άφησε στην απιστία, εμφανίζε-
ται και πάλι στο Υπερών της
Ιερουσαλήμ, κεκλεισμένων
των θυρών που ήταν όλοι οι
μαθητές και ο Θωμάς μετ'
αυτών.

Όταν όμως είδε το Χριστό
τάχασε. Ο Χριστός όμως τον
πλησίασε πήγε κοντά του και
του είπε με καλοσύνη.

«Θωμά! Έλα κοντά μου κοί-
τα τα χέρια μου και βάλε το
δάχτυλό σου στις τρύπες των
καρφιών, κοίτα, Θωμά, τα αι-
ματωμένα πόδια και βάλε το
χέρι σου στην ανοιχτή πλευρά
μου που την άνοιξε η λόγχη
του αγροίκου Ρωμαίου στρα-
τιώτη, και μη γένου άπιστος,
Θωμά, αλλά πιστός.

Και ο Θωμάς, Αδελφοί μου,
ανεφώνησε:

«Ο Κύριος μου και ο Θεός
μου».

Με παράπονο όμως, αγαπη-
τοί μου, ο Χριστός είπε:

«Θωμά! Επειδή με είδες με
πίστεψες.

Μακάριοι - Ευτυχισμένοι να
είναι εκείνοι που θα πιστέ-
ψουν χωρίς να με δουν».

Το Ιερό Ευαγγέλιο φίλοι
μου μάς λέει ακόμα ότι ο
Χριστός μετά την Ανάστασή
του έκανε πολλά θαύματα που
δεν εγράφησαν από τους Ιε-
ρων Ευαγγελιστάς.

Για την αγάπη σου εγώ
ανέβηκα εις το Σταυρό
για την αγάπη τη δική μου
τι έκανες εσύ παιδί μου;
Αγαπητοί μου Φίλοι και Α-
δελφοί
εύχομαι ολόψυχα το Άγιο
Πάσχα
να είναι ευφρόσυνο και
πνευματικό.

«Χριστός Ανέστη, αδελ-
φοί».

Με πολλή αγάπη Χριστού
Πατήρ Ιωάννης Κατσαρός
Ελάχιστος δούλος του Θεού

Επιτάφιος Θρήνος. Τοιχογραφία. 1164. Εκκλησία Νερεζί κοντά στα Σκόπια.

ΑΣΜΑΤΙΚΟΝ

Τό τροπάριον τούτο είναι θαυμάσιον ποίημα Γεωργίου
του 'Ακροπολίτου (1217-1282) και ψάλλεται, κατά την
περιφοράν του 'Επιταφίου, εις ήχον πλάγιον Α'.

Τόν ήλιον κρύναντα τās ίδίας ακτίνας
καί τό καταπέτασμα του ναού διαρραγέν
τῷ του Σωτήρος θανάτῳ, ὁ Ἰωσήφ θεασάμενος
προσήλθε τῷ Πιλάτῳ καί καθικεταίει λέγων·
δός μοι τούτον τόν ξένον, ὄν ὁμόφιλοι
μισούντες θανατοῦσιν ὡς ξένον·
δός μοι τούτον τόν ξένον, ὄν ξενίζομαι
βλέπων του θανάτου τό ξένον·
δός μοι τούτον τόν ξένον, ὅστις οἶδε
ξενίζειν τούς πτωχοῦς καί τούς ξένους·
δός μοι τούτον τόν ξένον, ὄν Ἑβραῖοι
τῷ φθόνῳ ἀπεξένωσαν κόσμῳ·
δός μοι τούτον τόν ξένον, ἵνα κρύψῳ ἐν τάφῳ
ὄς ὡς ξένος οὐκ ἔχει τήν κεφαλὴν πού κλίνει·
δός μοι τούτον τόν ξένον, ὄν ἡ Μήτηρ
ὀρώσα νεκρωθέντα ἐβόα·
Ὁ Υἱέ καί Θεέ μου, εἰ καί τὰ σπλάγχνα
τιτρώσκομαι καί καρδίαν σπαράττομαι
νεκρόν σε καθορώσα,
ἀλλά τῇ σῇ ἀναστάσει θαρροῦσα μεγαλύνῳ·
Καί τούτοις τοίνυν τοῖς λόγοις δυσωπῶν τόν
Πιλάτον ὁ εὐσχήμων, λαμβάνει του Σωτήρος τό
σῶμα, ὁ καί φόβῳ, ἐν σινδόνι ἐνεπιλήσας
καί σμύρνη, κατέθετο ἐν τάφῳ τόν
παρέχοντα πᾶσι ζωὴν αἰώνιον καί τό μέγα ἔλεος.

Απόδοση στα νεοελληνικά

Τον ήλιο που κρυψε τις ακτινες του
και το παραπέτασμα του ναου που σχίστηκε
εξ αιτίας του θανάτου του Σωτήρος,
ο Ιωσήφ, όταν (τα) είδε, ήρθε μπροστά στον Πιλάτο
και τον θερμοπαρακαλεί λέγοντας:
Δώσε μου αυτόν τον ξένο, ο οποίος, από
βρέφος, ως ξένος αποξενώθηκε στον κόσμο.
Δώσε μου αυτόν τον ξένο, τον οποίο
οι ομοεθνεῖς του, από μίσος, θανατώνουν ως ξένο.
Δώσε μου αυτόν τον ξένο, του οποίου, παραξενεύομαι,
βλέποντας τον παράδοξο θάνατο.
Δώσε μου αυτόν τον ξένο, ο οποίος ξέρει
να φιλοξενεί τους φτωχούς και τους ξένους.
Δώσε μου αυτόν τον ξένο, τον οποίο οι
Εβραῖοι, από φθόνο, αποξένωσαν από τον κόσμο.
Δώσε μου αυτόν τον ξένο, να τον βάλω στον τάφο,
ο οποίος ως ξένος δεν έχει πού την κεφαλή να κλίνει.
Δώσε μου αυτόν τον ξένο, τον οποίο η Μητέρα,
μόλις τον είδε νεκρό, φώναζε δυνατά:
Ω Υιέ και Θεέ μου, αν και τα σπλάγχνα μου
τριπτούνται και η καρδιά μου σπαράζει,
επειδή νεκρό σε βλέπω, όμως και την
Ανάστασή σου προσδοκώντας Σε μεγαλύνω
(Σε δοξάζω).
Και μ' αυτούς, λοιπόν, τους λόγους παρακαλώντας
ο διακεκριμένος (Ιωσήφ) λαμβάνει του Σωτήρος
το σώμα, το οποίο με φόβο περιτύλιξε
σε σεντόνι και (άλειψέ με) σμύρνα και
κατέβασε στον τάφο Αυτόν που παρέχει σε όλους
ζωήν αἰώνιο και το μέγα έλεος.

ΤΑ ΜΥΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ

Του Διαμαντή Κων. Κούτουλα, φιλόλογου

Επειδή κατά την νεότερη εποχή επικράτησε η αυστηρή
εξειδίκευση και η Επιστήμη (όπως την αντιλήφθηκαν οι
αρχαίοι Έλληνες) διαορίστηκε στις Επιστήμες, θεωρή-
θηκε λανθασμένα από πολλούς ειδικούς ότι ορισμένες
επιστήμες (π.χ. η Ακουστική ή η Μηχανολογία κ.λπ.) δεν
είχαν αναπτυχθεί στην Ελληνική Αρχαιότητα. Όμως
ήρθαν (και έρχονται) πολλά παραδείγματα, αρχαιολογι-
κά ή φιλολογικά, που διαψεύδουν τέτοιου είδους αφελείς
αντιλήψεις. Η ανακάλυψη, για παράδειγμα, του ΜΗΧΑ-
ΝΙΣΜΟΥ των ΑΝΤΙΚΥΘΗΡΩΝ, αποκαλύπτει ότι τον 1ο
αι. π.Χ. υπήρχε μια ανεπτυγμένη Τεχνολογία που
χρησιμοποιούσε μηχανισμούς πολλών γραναζιών. Είναι
εύλογο να σκεφτεί κανείς ότι ούτε ο Αστρολάβος του
Αντικυθήρων φτιάχτηκε δια μας, από το πουθενά, ούτε
υπήρξε μόνο ένας ο' ένα εμπορικό πλοίο της Μεσογείου
του 1ου αι. π.Χ.!!!

Υπάρχει δηλαδή μια -άγνωστη σε μας!- ΜΗΧΑΝΟ-
ΛΟΓΙΚΗ - ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ στην Ελληνιστι-
κή Περίοδο, η οποία κατέληξε να φτάνει πολύπλοκους
αστρονομικούς μηχανισμούς, τέτοιους που δεν συνά-
δουν με το επιστημονικό επίπεδο της εποχής (όπως το
πιστεύουμε εμείς με τις ιστορικές μας αντιλήψεις για την
εποχή εκείνη).

Ένα άλλο «ηχηρό» παράδειγμα της αρχαίας ελληνικής
Επιστήμης και τεχνολογίας είναι η περίφημη ΑΚΟΥΣΤΙΚΗ
των ΑΡΧΑΙΩΝ ΘΕΑΤΡΩΝ. Ακόμα και σήμερα δεν
μπορούμε να πούμε ακριβώς ΠΟΥ οφείλεται η εκπληκτι-
κή αυτή ακουστική. Σε τρία σημεία εντοπίζονται τα
«Μυστικά» της Γνώσης αυτής των αρχαίων μας προγόν-
ων:

α) Τα πέτρινα εδώλια των θεάτρων φιλτράρουν
θορύβους χαμηλών συχνοτήτων (κάτω των 500 Hertz),
ώστε να ακούγονται καθαρότερα οι διάλογοι των
ηθοποιών. (καθ. Netclerc περιοδ. Nature)

β) Τα «ανηχούντα αγγεία» (=ηχεία) στις κόγχες των
κερκίδων (σε διαστήματα 4ης, 5ης, 8ης και Δωδέσ
Ογδός) ήταν τοποθετημένα έτσι ώστε, κατά ένα μαθη-

ματικό μοντέλο των Πυθαγορείων, αντιηχούσαν με τις
φωνές των ηθοποιών που είχαν την ίδια νότα. (Βλ.
ανακρίωση καθ. Γ. Καραδέδου, Αριστ. Πανεπιστ. Θεσ/
νίκης)

γ) Πολλαπλές ανακλάσεις των φωνών στο δάπεδο της
ορχήστρας, στη Σκηνή και στον Κόιλο.

Όμως η πλέον εκπληκτική ανακάλυψη για τις Άγνω-
στες Επιστημονικές Γνώσεις των αρχαίων προγόνων μας
αφορά στην «Ηχομόνωση» του ΑΝΗΧΟΪΚΟΥ ΝΕΚΡΟ-
ΜΑΝΤΕΙΟΥ του Αχέροντα.

Οι καθηγ. Καραμαπατζάκης-Σαφρανάς διαπίστωσαν
ότι οι αρχαίοι Έλληνες γνώριζαν το Νόμο της Ακουστι-
κής κατά τον οποίο όταν το κλάσμα όγκου δια της
Επιφανείας είναι μικρότερος της μονάδας (δηλ. όταν ο
αριθμός της μονάδας επιφανείας είναι μεγαλύτερος του
αριθμού της μονάδας όγκου) τότε δημιουργούνται
ανηχοϊκά δωμάτια, δηλ. δωμάτια χωρίς ηχώ-αντίηχο.
Γι' αυτό στα διάφορα ΑΔΥΤΑ δημιουργούσαν πολλά
τόξα στα τοιχώματα μεγαλώνοντας ποσοτικά την επιφά-
νεια (-ενώ εμείς νομίζαμε ότι το έκαναν για λόγους
αρχιτεκτονικής καλαιστορίας...)

Ο κατάλογος τέτοιου είδους επιτευγμάτων δεν μπορεί
βέβαια να καλυφθεί μ' ένα μικρό αρθρίδιο στην
στενότητα μιας εφημερίδας. Ωστόσο τελειώνοντας εδώ,
θα αναφέρουμε το ΕΥΠΑΛΙΝΕΙΟ ΟΡΥΓΜΑ, ως το κατ'
εξοχήν δείγμα μιας χαμένης ή άγνωστης επιστημονικής
γνώσης, γιατί είναι αδύνατον να διανοηθεί ακόμα και
σήμερα «αμφίστομο» τούνελ (δηλ. άνοιγμα σήραγγας με
ταυτόχρονη πορεία από τις δύο μεριές) με ελάχιστη
απόκλιση ΧΩΡΙΣ ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ!!

Είναι σαφές, ακόμα και στους αδαείς που ταξιδεύουν
με το μετρό, ότι τα έργα των αρχαίων Ελλήνων
αποκαλύπτουν περισσότερα απ' όσα κρύβουν και κρύ-
βουν περισσότερα απ' όσα αποκαλύπτουν.

ΔΙΑΜΑΝΤΗΣ ΚΩΝ. ΚΟΥΤΟΥΛΑΣ

Φιλόλογος

Εἰς μνήμην του πατρός μου ΚΩΝ/ΝΟΥ ΚΟΥΤΟΥΛΑ
θανόντος την 12-12-2010 και ταφέντος εν πατρική γη
Κανδυλεωτίδι.

ΜΟΙΡΟΛΟΓΙΑ

Σχόλια - επιμέλεια: Σταύρος Λαγός

Τις ρίζες των μοιρολογιών μπορούμε να τις αναζητήσουμε από τότε που υπάρχει γραπτός ή προφορικός λόγος (π.χ. στον Όμηρο όπου στην Ιλιάδα ο Αχιλλέας θρηνεί τον Πάτροκλο και οι Τρώες τον Έκτορα).

Στα μοιρολόγια εκφράζεται η ματαιότητα του κόσμου, καλοτυχιζονται τα βουνά και οι κάμποι, αναζητείται τ' αθάνατο νερό. Πολλές φορές ο θάνατος συσχετίζεται με την πίκρα της ξενιτειάς, ενώ πολλά τραγούδια με ανάλογο περιεχόμενο χρησιμοποιούνται πολλές φορές και σαν μοιρολόγια. Σ' αυτό το φύλλο γίνεται μια προσπάθεια να δημοσιευθούν αντιπροσωπευτικά δείγματα, γιατί ο πλούτος είναι μεγάλος.

ΟΤΑΝ ΣΗΚΩΝΟΥΝ ΤΟΝ ΝΕΚΡΟΝ

Αυτού που θούλεσαι να πας, κι όπου ξεπερατείσαι,
αν εύρης νιους χαίρετά τους, και νιαίās κουβέντιασε τους,
κι αν εύρης και μικρά παιδιά γλυκά παργόρησέ τα.
Μην κάμης νιαίās να κλάψουνε και νιούς ν' αναστενάξουν,
μην κάμης και μικρά παιδιά και θυμηθούν τη μάννα.
Μην πης πως έρχεται Λαμπρή, πως έρχονται γιορτιάδες.
Πες του Χριστού πως χιόνιζε και τη Λαμπρή θα βρέχει,
και την ημέρα τ' άη Θωμά θα σέρνουν τα ποτάμια.
Πως δε θα βγούνε τα παιδιά με τας γλυκειαίς μαννάδες,
ούτε θα βγουν τ' αδρόγενα τα πολυαγαπημένα.
Στ.Ι. ξεπερατείσαι διαπεραιούσαι.

(Λευκάδος)

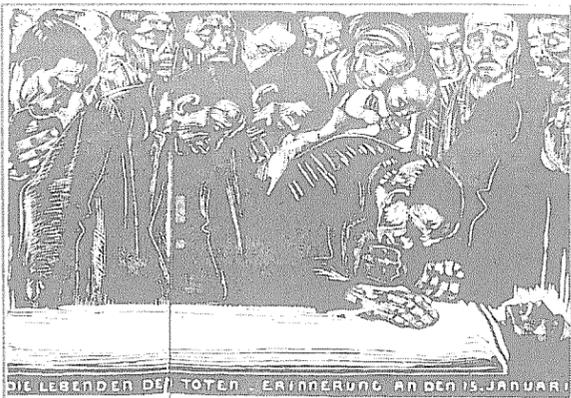
ΑΪΤΟΣ ΞΕΒΓΑΙΝΕΙ ΑΠΟ ΤΗ ΓΗ

Αϊτός ξεβγαίνει από τη γη, καίμένα είν' τα φτερά του,
κι άλλος αϊτός τον ρώταγε, κι άλλος αϊτός του λέγει.
«Για πες μας, πες μας, σταυραϊτέ, τι κάνουν οι δικοί μας;
- Είδες εμέ το σταυραϊτό πως είναι τα φτερά μου;
Έτσι είν' της μάννας τα παιδιά, των αδερφιών τ' αδέρφια,
έτσι είν' των κακορίζικων τα πρώτα τους αίταιρία,
τα πρώτα τους και τα καλά, τα πολυαγαπημένα.»

Για κάτσετε, σιγήσετε, να ιδούμε ποιος μας λείπει.

Μας λείπει ο κάλλιος του σπιτιού κι ο πρωτονοικοκύρης,
που ήταν 'ς το σπίτι φλάμπουρο, 'ς την εκκλησιά φανάρι'
το φλάμπουρο τσακίστηκε, και το φανάρι εσύστη.
Κρίμα 'ς εκείνον που έπεσε, κι αλλιά 'ς εκείν' ποστάθη.

(Συλλογή Passow)

Λιθογραφία για το νεκρό Καρλ Λίμπεντσερ

ΚΑΛΟΤΥΧΑ ΕΙΝΑΙ ΤΑ ΒΟΥΝΑ (Ακούγεται και σαν τραγούδι)

Καλότυχα είναι τα βουνά, καλότυχοι είν' οι κάμποι,
που Χάρο δεν ακαρτερούν, φονιά δεν περιμένουν,
μόν' περιμένουν άνοιξη, τ' όμορφο καλοκαίρι,
να πρασινίσουν τα βουνά, να λουλουδούν οι κάμποι.

(Λακωνίας)

ΤΟΥ ΖΕΥΓΑ

Ζευγάς ζευγαρίν έκανε στους κάμπους στο λιβάδι'
άροτρον είχε καρυδιά, το ζυός του κυπαρίσι,
το 'νι του' τον ατσάλενο, λυριά του από βύρσι'
το χειρολάτι του χυτό με το μαργαριτάρι,
τα βόδια του κιμπάρικα κι αυτός χρυσό κλωνάρι.
Τον ζούλεψεν ο Χάροντας κ' ήρτεν να τον επάρει...
Όποιος τον κλάψει τέτοιο νιο, θέλει καινούργια μάτια,
θέλει το στήθος μάρμαρο, θέλει τη λίμνη δάκρυα.
Θέλει της Άνδρου τα κλαδιά μαλλιά στην κεφαλή του,
να κλαίει πουρνό τη νιότη του και βράδι το κορμί του
κι άλλη μια μέρα αφ' το πρωί να κλαίει το χωρισμό του,
και μια νυχτιά ολόκληρη για το νοικοκυριό του.

(Συλλογή Μιχαηλίδη)

ΤΟΥ ΝΑΥΤΗ

Γιαλό γιαλόν εγίααινα, γιαλόν ως περι'άλι
την άκραν, την ακροαλιά, τον ακροκαλαμεώνα.
Βρίσκω του ναύτη τα μαλλιά στα βρυά περιπλεμένα,
στα βρυά και στα βρυόχορτα και σε άγρια καλαμάκια
εν είπον κι ας απογιάω, εν είπον κι ας περάσω,
'μμ' ήστεκε κι ανερώτων τα, στέκω κι' ανερώτω τα.
- Ναύτη μου, πουν' τα χέρια σου και που 'ναι το κορμί σου
και που 'ναι τα ξανθά μαλλιά που 'χες στην κεφαλή σου;
- Τα ξάρτια πήρα τα μαλλιά και τα σκοινιά τα χέρια,
τις έρημες τις ομορφιές τα ψάρια τις εφάα.

(Συλλογή Μιχαηλίδη)

ΑΥΤΗΝ ΤΗ ΝΙΑ ΠΟΥ ΣΤΕΛΝΟΥΜΕ

Πλάκα χρυσή, πλάκα αργυρή, πλάκα μαλαματένια,
αυτήν τη νια που στέλνουμε πολλά είναι χαιδεμένη.
Θέλει καφέ την κονταυγή, κρασί το μεσημέρι,
και με τα λιοκαθίσματα να φενομαγειρεύει.
Θέλει καινούργιο πάπλωμα, θέλει παχιό κρεβάτι
και το μαξιλαράκι της με πούπουλα γιομάτο.

(Συλλογή Πασαγιάννη)

ΕΣΥ ΠΑΙΔΙ ΜΟΥ ΚΙΝΗΣΕΙΣ...

Εσύ παιδί μου εκίνησες να πας 'ς τον Κάτου κόσμο,
κι' αφήνεις τη μαννούλα σου πικρή, χαροκαμένη.
Παιδάκι μου, τον πόνο μου πού να τον απιθώσω;
που κι αν τον ρήξω τρίστρατα, τον παίρνουν οι διαβάτιας,
κι αν τον αφήσω 'ς τα κλαριά, τον παίρνουν τα πουλάκια.
Που να βαλθούν τα δάκρυα μου για τον ξεχωρισμό σου;
Αν πέσουνε 'ς τη μαύρη γης, χορτάρι δε φυτρώνει,
αν πέσουνε 'ς τον ποταμό, ο ποταμός θα στύψη,
αν πέσουνε 'ς τη θάλασσα, πνίγονται τα καράβια,
κι αν τα σφαλίσω 'ς την καρδιά, γλήγορα σ' ανταμώνω.

(Ηπειρώ)

ΠΟΥ ΠΑΣ ΠΕΡΙΣΤΕΡΑΚΙ ΜΟΥ

Που πας, περιστεράκι μου, να φτειάσης τη φωλιά σου;
αν τήνε φτειάσης 'ς το βουνό, σου τη χαλάει το χιόνι,
αν τήνε φτειάσης 'ς το γιαλό, σου τη χαλάει το κύμα,
κι α τήνε φτειάσης καταγής, σου τη χαλάν τα φίδια.

Που διάης, περιστεράκι μου, να φτειάσης τη φωλιά σου,
κ' εμάρανες τα χείλη μου κ' έκαψες την καρδιά μου;

εδιάης (διέθης) = μετέθης, υπήγες.

(Λακωνίας)

ΠΟΥΛΑΚΙ ΝΕΙΧΑ ΣΤΟ ΚΛΟΥΒΙ

[Το μοιρολόγιον τούτο εις μικρόν παιδίον τραγουδεΐται
ενιαχού με τινας παραλλαγάς και εις γάμους, αναφερόμενον εις
τον χωρισμόν της νύμφης από των γονέων της.]

Ν.Γ. Πολίτης

Πουλάκι νείχα 'ς το κλουβί και το είχα ημερωμένο,
το τάιζα τη ζάχαρη, το πούιζα το μόσκο,
κι' από το μόσκο τον περσό, κι' από τη μυρουδιά του
μου σκανταλίστη το κλουβί και μου 'φυγε τ'αηδόνη.
Πήρα τα όρη σκούζοντα και τα βουνά ρωτώντα'
«Βουνά μου και λαγκάδια μου και κάμποι με τα ρόδα,
μην εΐδατε τ'αηδόνη μου κ' επέρασε πετώντα;
- Εχτές προχτές επέρασε και πάει 'ς τον Κάτου Κόσμο.
Τη νύχτα κλαίει για θυζί και την αυγή για μάννα
και μέσ' 'ς τα ξημερώματα ποιος να το ξετυλίξη.»
εσκανταλίστη = έπαθε βλάβη
να το ξετυλίξη (από τα σπάργανα)

(Κλεωνόν Κορινθίως)

ΟΛΙΓΟΣΤΙΧΑ ΧΩΡΙΣ ΤΙΤΛΟ ΑΠΟ ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ (Από τη συλλογή Ν. Γ. Πολίτη)

Τώρα ουρανέ μου, βρόντησε, τώρα, ουρανέ μου, βρέξε,
ρήξε 'ς τους κάμπους τη βροχή και 'ς τα βουνά το χιόνι,
'ς του πικραμένου την αυλή τρία γυαλιά φαρμάκι'
το να να πίνη την αυγή, τ' άλλο το μεσημέρι,
το τρίτο το πικρότερο 'ς το δείπνο, όταν δειπνήη.

(Λευκάδος)

'Σ του πικραμένου την αυλή ήλιος δεν ανατέλει,
μόν' είναι πάντα συννεφιά και βασιλεύει αντάρα,
φυτρώνει ο πικραπήγανος, να τρών οι πικραμένοι,
να τρών οι μάννας τοις κορφαίς, κ' οι αδερφαίς τους κλώνους,
γυναίκες των καλών αντρών να τον ξεθεμελιώνουν.

(Ζακύνθου)

Πρέπει η γης να χαιρείται πρέπει να καμαρώνη,
πρέπει να τήνε σπέρνουνε κλωνιά μαργαριτάρι,
πρέπει να τη σκαλίζουνε με χρυσά σκαλιστήρια,
που τρώγει αιτούς και σταυραϊτούς και νιαίās με τα στολίδια,
τρώει του μαννάδων τα παιδιά, τουν αδερφιών τ' αδέρφια,
που τρώγει και τα αντρόγενα τα πολυαγαπημένα.

(Κρήτης)

Ο Κύριος έκαμε τη γη κ' εστόλισε το κόσμο,
μα μόνο τρία πράματα δεν έμπεψε 'ς τον κόσμο'

γιοφύριν εις τη θάλασσα και γαγερμό 'ς τον Νάδη,
και σκάλαν εις τον ουρανό να πχαινου να γαγέρνου.

γαγερμός επάνοδος, γαγέρνω επανέρχομαι.

(Κρήτης)

Μέσα η καρδιά μου με πονεί, μα δεν ηξεύρω τι έχει,
κάνε πουλί τήνε τοιμπα, κάνε θηρίο την τρώγει,
κάνε μαχαίρι δίκικο είναι και τήνε κόβει.

(Λακωνίας)

Τίνος να ειπώ το ντέρτι μου, το ντέρτι της καρδιάς μου;
Να σας το ειπώ ψηλά βουνά; ψηλά είστε, δεν τ' ακούτε,
να σας το ειπώ ψηλά δεντρά; φυσάει βοριάς, το παίρνει,
να σας το ειπώ χαρόκλαρα; φυσάει νοτιά, το παίρνει.
Εγείραν τα δεντρόφυλλα κι' ακούμπησαν 'ς το χιόνι,
σε μελετάει τ'αχείλι μου, μέσα η καρδιά μου λειώνει.

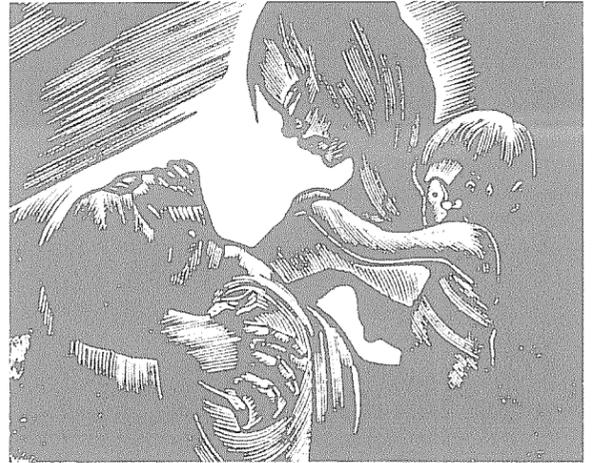
(Γορτυνίας)

Τα ρούχα μου και τα καλά όποις τα βρή, ας τα πάρη
μα της καρδιάς μου τον καϊμό κανέναν να μην πάρη.

(Σάμου)

Τα μοιρολόγια τα 'σωσα, τα δάκρυα μου στερέψαν,
θα πάρω δάκρυα δανεικά και μοιρολόγια ξένα,
τα μοιρολόγια απ' τ'αρφανά, τα δάκρυα από τοις χήραις.

(Κυνουρίας)

Σελήνη του Λωρηνς Χάουτ, από το Λευκόμο - Λεωφόρος του Βόλου, 1931

«Παράγγειλέ μου, μάτια μου, το πότε θέλεις να 'ρθης,
να στρώσω ρόδα 'ς τα βουνά, τριαντάφυλλα 'ς τους κάμπους,
- Κι α στρώσης ρόδα, μάζω τα, τριαντάφλα, μύρισέ τα,
κ' εγώ πίσω δεν έρχομαι και πίσω δεν γυρίζω.
Πήγα 'ς της Άρνης τα βουνά, 'ς της Άρνης τα λαγκάδια,
π' αρνειέται η μάννα το παιδί, και το παιδί τη μάννα,
π' αρνειώνται και τ' αντρόγενα και πλια δεν ανταμώνουν.»

(Λακωνίας)

Θιαμαίνομαι, ξενίζομαι και μοναχός θιαμάζω,
πως δε ραγίζουν τα βουνά, δε πέφτει τ'άστρι κάτου
από τον πόνο τς αδερφής κι' απ' τον καϊμό της μάννας
κι' από το θαριοστεναμό του μαύρωνε χηράδω.

(Λευκάδος)

Οποιά 'χασε τον άντρα της, έχασε την τιμή της,
κι' οποιά 'χασε τη μάννα της, έχασε την κουβέντα,
κι οποιά 'χασε τον αδερφό, έχασε τα φιερά της,
κι οποιά 'χασε την αδερφή, έχασε το σιριάνι,
κι οποιά 'χασε μικρά παιδιά, έχασε την καρδιά της.

(Γορτυνίας)

Πάννε και σου, παιδάκι μου, με τ'άλλα τα παιδάκια,
'ς του παραδείσου το πλατύ μαεύγουλ λουλουδάκια.
Στ. 1 Πάννε και σου πήγαινε και συ.
Στ. 2 μαεύγουλ μαζεύουν

(Σύμης)

Εμέναν το παιδάτσιμ μου μέλιν εταίζέ μας,
της μικροδάφνης το ζουμίν ύστερα ποτισέ μας.

(Καστελλορίζου)

Ο ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΘΕΟΦΑΝΗΣ Κ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΠΟΥΛΟΣ ΓΙΑ ΤΟ ΔΑΣΚΑΛΟ ΤΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟ Δ. ΓΑΡΔΙΚΑ

Δύο σπουδαίοι καθηγητές της Ιατρικής, που κατάγονταν από τα Λαγκάδια, ο Δημ. Βαλιτς και ο Κων/νος Γαρδικας, τιμήθηκαν την 3-7-2010 στη γενέτειρά τους, από το Δήμο Λαγκαδίων. Στην εκδήλωση, μεταξύ άλλων, ομίλησε για την προσωπικότητα και το συγγραφικό έργο, ιατρικό και μη, του δασκάλου του Κ.Δ.

Γαρδικά και ο συμπατριώτης μας Καθηγητής Ογκολογίας- Παθολογίας Θεοφάνης Κ. Οικονομούπουλος.

Το σχετικό μεροπιάζι είχε δημοσιεύσει η εφημερίδα της Τρίπολης «Οδός Αρκαδίας», το οποίο, με την άδεια της αναδημοσιεύουμε και την ευχαριστούμε.

Κατά την μακρά εξάσκηση της Ιατρικής, η δράση του ήταν πολύ-πλευρη.

Η πρώτη μεγάλη προσφορά του ήταν στην διάγνωση και θεραπεία των ασθενών. Η αγάπη του για τον άρρωστο και ικανότητά του να έχει πλήρη ενημέρωση του ασθενούς εξ αυτών, ήταν μοναδική. Δεν διέκρινε ποτέ ασθενείς και η αφοσίωσή του σ' αυτούς ήταν πλήρης. Συχνά οι νεότεροι αναρωτιόμαστε: Μα πώς είναι δυνατόν να θυμάται το πρόβλημα και τις εργαστηριακές εξετάσεις 100-150 ασθενών απ' έξω; Οι ασθενείς όμως το αντιλαμβάνοντο αυτό, οι ασθενείς όλα τα αντιλαμβάνοντα και γι' αυτό έπρεφαν απεριόριστη εμπιστοσύνη στο άτομο του. Για τους νέους ιατρούς αυτό ήταν η καλύτερη μαθητεία που ζούσαν, αυτό που σήμερα ψάχνουμε, το ήθος στην εξάσκηση της Ιατρικής. Αξίζει εδώ να αναφέρω τις συμβουλές που μας έδινε όταν είμαστε νέοι γιατροί οι οποίες και αναγράφονται στο βιβλίο του «Χρονικό ενός αγιάτρευτου γιατρού».

1. Για το Ιατρικό επάγγελμα απαραίτητα είναι η ανθρωπιά και το ήθος. Η επιστημονική ικανότητα διδάσκεται, ήθος και ανθρωπιά δόκοντα διδάσκονται.

2. Πολύ κακό για τον άρρωστο είναι η αδιαφορία, η κωδρότης, η ανυπομονησία και οι κακοί τρόποι του Ιατρού.

3. Μην ξεχνάτε ότι οι άρρωστοι είναι άνθρωποι.

4. Εάν τα αισθήματα του ασθενούς προς τον Ιατρό δεν είναι φιλικά, δεν πρέπει και τα αισθήματα του Ιατρού προς τον ασθενή να είναι μη φιλικά.

5. Υπερηφία και αγέροχο ύφος του Ιατρού προκαλεί εχθρότητα του ασθενούς.

6. Καλό παράδειγμα των ανώτερων στελεχών από άποψη ανθρωπιάς για νέους Ιατρούς είναι σημαντικό παράδειγμα.

7. Πολλές μνήμες ασθενών και οικείων εναντίον Ιατρού, γίνονται από λόγους εκδίκησης, για αδιαφορία, αλαζονεία, κακούς τρόπους, απότομο ύφος ή σκληρές λέξεις.

8. Ο Ιατρός πρέπει να μπαίνει λίγο στην θέση του ασθενούς και των συγγενών του. Μη θυμώνετε με τους ασθενείς. Μην είστε στην ψυχολογική τους κατάσταση.

Η δεύτερη μεγάλη προσφορά του ήταν στη διδασκαλία των νέων ιατρών και των φοιτητών. Η καλή διδασκαλία απαιτεί υπομονή, γνώσεις και ικανότητα μετάδοσης. Ο Κ. Γαρδικας διέθετε όλα αυτά και εμπλέκοντα επένδυε με σινηροβόλο χιούμορ, την κατάλληλη στιγμή. Πολλές επιστημονικές συγκεντρώσεις εγένοντο στον Ευαγγελισμό. Οι πρώινες συγκεντρώσεις της Τρίτης και της Πέμπτης ήταν γνωστές σε όλους τους ιατρούς των Αθηνών και πλήθος εξ αυτών τις παρακολουθούσε. Εκεί γίνοντο ανάληψη των περιστατικών, διαφορική διάγνωση και ελαμβάνοντο θεραπευτικές αποφάσεις. Όσοι είχαν την τύχη να παρακολουθούσαν αυτές τις συγκεντρώσεις, ήταν ευτυχισμένοι.

Η διδασκαλία στους φοιτητές ήταν κάτι το πρωτόγνωρο για τα Ελληνικά δεδομένα. Εσταμάτησε ο όχλος του αφιειθέατρον και εξέλιπε η παγερή αίσταση καθηγητού και φοιτητών. Ατέλειωτες ώρες ημέρας, και βράδυ, αφιερώνοντο στην διδασκαλία και την πρακτική εξάσκηση τους, κατά ομάδες.

(Συνέχεια στη σελ. 6)

ΜΝΗΜΗ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Ι. ΒΑΛΤΗ ΚΑΙ ΚΩΝ/ΝΟΥ Δ. ΓΑΡΔΙΚΑ

Καθυστερημένα -κατά ένα δημόσιο, παρακαλώ, που κάθε άλλο παρά τιμητικό είναι για εμάς... αλλά τι μπορεί να κάνει μια Μηνιαία εφημερίδα μ' αυτή την, άνευ προηγούμενου, κάθε φορά ποσότητα ύλης... καθυστερημένα, και γι' αυτό ζιζιζιζιμε συγγνώμη, παρουσιάζουμε, σήμερα, πριν εκκινήσει το 2010, μια Ημερίδα που έλαβε χώρα στα Λαγκάδια (3-7-10) και που, όμως, αντέχει στο χρόνο αφού, τέτοιου περιεχομένου, παρουσιάζει και προβολές, δεν εξαντμίζονται εύκολα στο βάθος του χρόνου ενώ, για το Δήμο Λαγκαδίων που είχε την έμπνευση και την όλη επιμέλεια και φροντίδα της εκδήλωσης, στο φίλο Στάθη Κούλη, λοιπόν, το Δήμαρχο, αξίζουν τα συγχαρητήρια! Είναι αλήθεια, ότι την περίμενε αυτή την τιμητική εκδήλωση ο πνευματικός και, κυρίως, ο ιατρικός κόσμος αφού, οι δύο αυτοί εξαίρετοι επιστήμονες σημάδεψαν, και σ' ένα μεγάλο βαθμό και οφράγισαν την Ιατρική, αλλά και την Ακαδημαϊκή Διδασκαλία στην Ελλάδα κατά το δεύτερο μισό του 20ου αι. και τίμησαν τη χώρα μας με τη διεθνή ακινοβολία τους! Όμως, εδώ, πρέπει να δαναειστούμε κάποιες πληροφορίες από τη συνάδελφο «Ηχώ των Λαγκαδίων»:

Η 3η Ιουλίου 2010 αιοδείχθηκε μια πολύ όμορφη μέρα για τη σύγχρονη ιστορία των Λαγκαδίων. Σ' ένα εμβληματικό από αρχιτεκτονική σκοπιά κτήριο -εκείνο του Γυμνασίου- διοργανώθηκε μια ημερίδα που τίμησε δύο από τους σπουδαιότερους γιατρούς της σύγχρονης Ελλάδας, τους καθηγητές Δ. Βαλιτς και Κ. Δ. Γαρδικά. Ήταν μια γιορτή της ιστορίας της επιστήμης μέσα στον πιο κατάλληλο χώρο, εκεί που προετοιμάζονται οι νέες και οι νέοι για να συνεχίσουν τις σπουδές τους στην ανώτατη βαθμίδα της εκπαίδευσης.

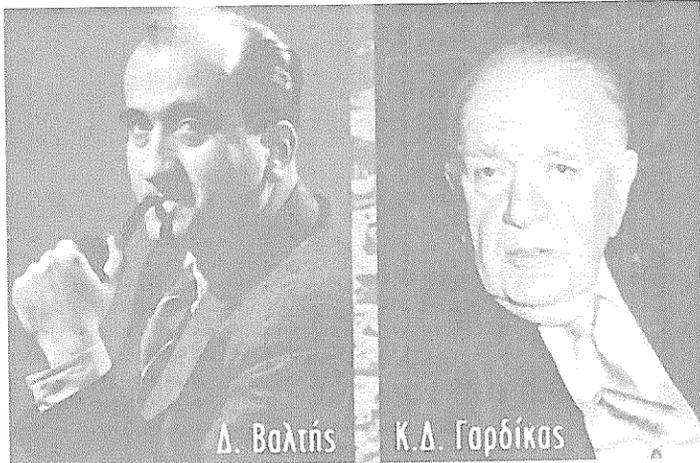
«Ο Δήμος Λαγκαδίων, με την πρωτοβουλία του αυτή, εξέφρασε ένα μεγάλο ευχαριστώ, έτσι και αργορημένα, στους δύο πρωτομάστορες της Κλινικής Ιατρικής και της Ακαδημαϊκής Διδασκαλίας που προέρχονται από τα σιλάγγα του ιστορικού αυτού τόπου». Αυτός ήταν ο κεντρικός πυρήνας της προσφώνησης του Δημάρχου Λαγκαδίων, Ευστάθιου Χαρ. Κούλη, που άνοιξε τις εργασίες της ημερίδας καλωσορίζοντας όλους τους παρευριστούμενους. Υποδέχθηκε ιδιαίτερα τους συγγενείς των τιμωμένων προσώπων θεωρώντας την παρουσία τους ως έναν οτιωεί διαχρονικό δεσμό με τα Λαγκάδια και ευχαρίστησε τους προέδρους των δύο στρογγυλών τραπέζιων καθώς και τους ομιλητές, όλοι καρφωαίοι επιστήμονες της χώρας με διεθνή ακινοβολία, για τη σημαντική συμβολή τους στην επιτυχία της ημερίδας.

Ακολούθησε η προσφώνηση του Σεβ. Μητροπολίτη Γόρτυνος και Μεγαλοπόλεως, Ιερεμία, που ευχήθηκε στους συμμετέχοντες να απολαύσουν την πνευματική τροφή που προκύπτει από τέτοιου είδους εκδηλώσεις.

Στη συνέχεια, ο Χειρουργός και Επίκουρος Καθηγητής της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Κρήτης Γιάννης Τσισούσης ανέδειξε τη σχέση των ασέιμηστον γιατρών με τα Λαγκάδια, παρουσιάζοντας το περίγραμμα και τη «φιλοσοφία» της ημερίδας και υπογράμμισε την επικαιρότητα των αρχών της ιατρικής ηθικής και δεοντολογίας που καλλιέργησαν στον ύψιστο βαθμό οι Δ. Βαλιτς και Κ. Δ. Γαρδικας, ιδιαίτερα στις σημερινές συνθήκες κρίσης και έκπτωσης που διάγει πολιτεία και κοινωνία. Αναφέρθηκε στη συμμετοχή δύο καθηγητών Ιστορίας, του

Β. Κρεμμυδά από το Πανεπιστήμιο της Αθήνας και του Β. Καρδάση από το Πανεπιστήμιο της Κρήτης, που παραείρησε ομηρολογικά στη διαπίστωση ότι η ιατρική είναι και κοινωνική επιστήμη και στην αναγκαίοτητα της επικοινωνίας της σύγχρονης επιστήμης με την κοινωνία.

Στην εισαγωγή του ο Ιστορικός Βασίλης Κρεμμυδάς, Πρόεδρος του στρογγυλού τραπέζιου προς τιμήν του Δ. Βαλιτς, αφού τόνισε ορισμένα χαρακτηριστικά της προσωπικότητας του τιμωμένου και την συμμετοχή του στον πόλεμο του 1940 και

την Εθνική Αντίσταση, έδωσε το λόγο στον Ομότιμο Καθηγητή Διαβητολογίας-Παθολογίας του Α.Π.Θ. Δημήτριο Καραμήτσο. Ο τελευταίος παρουσίασε με γλαφυρό ύφος την ιατρική και ακαδημαϊκή προσωπικότητα του Δ. Βαλιτς, ενώ χρησιμοποιώντας αρκετές ανακτολογικές παρενθέσεις φώτισε πολλές «εξω-ιατρικές» πλευρές του αξεχαστου γιατρού-καθηγητή.

Ακολούθησε στο βήμα, ο Ακαδημαϊκός και Ομότιμος Καθηγητής Καρδιολογίας -Φαρμακολογίας στις Η.Π.Α. Χαρίσιος Μπιοντούλας που αναφέρθηκε στο «νεύμα» της Κλινικής Βαλιτς που την κατέστησε πρότυπο νοσηλευτικής και ακαδημαϊκής ιατρικής μονάδας όχι μόνο για τα δεδομένα της Ελλάδας αλλά και για τις διεθνείς σταθερές. Ο ομιλητής οικιγράφισε με μοναδικό τρόπο την επίδραση του έργου του δασκάλου που δεν γνωρίζει τέλος και το εξεδίκευσε στην περίπτωση του Δ. Βαλιτς, ο οποίος με τη διορατικότητα που τον διέκρινε, προετοίμαζε, όχι μόνο την επόμενη γενιά γιατρών, αλλά πολλές μετέπειτα.

Ο ιστορικός Βασίλης Καρδάσης, Πρόεδρος του στρογγυλού τραπέζιου προς τιμήν του Κ. Δ. Γαρδικά, αναπολώντας τα όμορφα καλοκαίρια της παιδικής του ηλικίας στα Λαγκάδια, συνέδεσε την πρώτη φωτογραφική του γνωριμία με τον αγατάρευτο... γιατρό Γαρδικά με την ημερίδα, προσδοκώντας από αυτή, όπως είπε, αιωνιτήσεις σε πολλά από τα ερωτήματά του.

Ο Καθηγητής Ογκολογίας-Παθολογίας της Ιατρικής σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών Θεοφάνης Οικονομούπουλος, με μια ομιλία εμπιστομένη από έντονη συνασθηματική αύρα παρουσίασε την ιατρική προσωπικότητα του Κ. Δ. Γαρδικά που χαρακτηριζόταν από μοναδικές αρετές καθώς και το πλούσιο συγγραφικό του έργο, ιατρικό και μη ιατρικό, που πολλές φορές ήταν πρωτοποριακό για την εποχή του.

Τη σπουδαία συμβολή του Κ. Δ. Γαρδικά στην ιατρική ακαδημαϊκή εκπαίδευση ανέλυσε ο Ομότιμος Καθηγητής Καρδιολογίας Διονύσιος Κόκκινος. Ο Διον. Κόκκινος, σημερινός Διευθυντής του Τομέα Αγγείων-Καρδιάς του Ιατροβιολογικού Κέντρου της Ακαδημίας Αθη-

νών, παρουσίασε όχι μόνο το καινότημο πνεύμα και τις σημαντικές αλλαγές που εισήγαγε ο Κ. Δ. Γαρδικας στην εκπαίδευση των φοιτητών της Ιατρικής, αλλά και την καδιέρωση ουσιαστικά για πρώτη φορά των μεταπτυχιακών ιατρικών σπουδών.

Ο δημοσιογράφος της εφημερίδας «ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ», Χρήστος Μιχαηλίδης, αναφερόμενος με θερμά λόγια στη σχέση του με τον Κωνσταντίνο Γαρδικά, παρουσίασε πολλές άγνωστες πλευρές του γιατρού και πολίτη, συνεισφέροντας με την εισήγησή του στην αποτίμωση

μιας πληρέστερης εικόνας του σπουδαίου γιατρού και δασκάλου.

Στη συζήτηση που ακολούθησε παρενέβησαν ο Βουλευτής του ΠΑΣΟΚ και πρώην Υπουργός Υγείας Κώστας Γεϊτονας, και ο Βουλευτής και Γραμματέας της Ν.Δ. Ανδρέας Λαουρεντίδης, συζητώντας τους διοργανωτές για την πρωτοβουλία τους αυτή και τονίζοντας την σημαντικότητα των δύο αξεχαστων γιατρών.

Ακολούθως, η Οργανωτική Επιτροπή της Ημερίδας την οποία αποτελούσαν οι Ευστάθιος Χαρ. Κούλης, Δρ. Χαρίσιος Μπιοντούλας και Δρ. Ιωάννης Χρ. Τσισούσης, παρέδωσαν τον Τιμητικό Τόμο που εκδόθηκε από τον Δήμο Λαγκαδίων, στις οικογένειες Βαλιτς και Γαρδικά. Εμπλεκτής του συλλογικού αυτού έργου είναι ο Ι. Τσισούσης, ενώ, επιπροσθέτως των ομιλητών των στρογγυλών τραπέζιων, συμμετέχουν με εισηγήσεις τους και άλλοι κορυφαίοι πανεπιστημιακοί δάσκαλοι της χώρας.

Οι παραληπτες του Τιμητικού Τόμου Φανή Βαλιτς (χίρα Δ. Βαλιτς) και Ελένη και Κατερίνα Γαρδικά (κόρες Κ. Δ. Γαρδικά) εξέφρασαν στις αντιφωνήσεις τους τις πιο θερμές ευχαριστίες τους στο Δήμο Λαγκαδίων και την Οργανωτική Επιτροπή για την απόφασή τους να τιμήσουν με τον εξαιρετικό αυτό τρόπο, τους Δ. Βαλιτς και Κ. Δ. Γαρδικά...

Ενδεικτικά, ερείς, θα περάσουμε την ομιλία του τ. Καθηγητή Ογκολογίας-Παθολογίας της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, Θεοφάνη Οικονομούπουλου, με τίτλο «Ο Γιατρός Κωνσταντίνος Δ. Γαρδικας» από τον Τιμητικό Τόμο που εξέδωσε ο Δήμος Λαγκαδίων:

Η ΟΜΙΛΙΑ ΤΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΗ ΘΕΟΦΑΝΗ Κ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΠΟΥΛΟΥ

«Αισθάνομαι ιδιαίτερη χαρά και συγκίνηση που βρίσκομαι σήμερα στο σπουδαίο αυτό τόπο, τα Λαγκάδια.

Θεωρώ, ότι είναι μια από τις σημαντικές περιτυχίες της Ελλάδος. Εδώ γεννήθηκαν ήρωες της επανάστασης του 1821, οι οποίοι προσέφεραν τα πάντα χωρίς να ζητήσουν αξιώματα. Στη νεότερη ιστορία της

χώρας, από εδώ ξεκίνησαν Προδουποργοί, Υπουργοί, και Βουλευτές που αποτέλεσαν κόμημα για την ελληνική κοινωνία. Παράλληλα, μεγάλος αριθμός επιστημόνων, σε όλους τους τομείς, συνέβαλαν ουσιαστικά στην πρόοδο της Ελληνικής κοινωνίας.

Πέραν όμως των επιστημόνων, από εδώ ξεκίνησαν οι περίφημοι «Λαγκαδιανοί Μαστόροι» που με την τέχνη τους έκτισαν απείωτα δημόσια κτίρια. Εκκλησίες, σιΐτια, γεφύρια, που όλα αποτελούν κομμήματα στην Ελληνική επικράτεια. Δεν ήξεραν πολλά γράμματα, αλλά ήσαν όλοι ευφρείς και είχαν καλλιτεχνική διαείθηση. Ήσαν όλοι υπέροχοι και ακούραστοι άνθρωποι.

Στο χωριό μου, που ονομάζεται Κανδύλα, και είναι λίγα χιλιόμετρα μακριά από εδώ, την δεκαετία 1950-1960, έκτισαν τα περισσότερα, όλα πέτρινα, σιΐτια. Έμειναν πολλούς μήνες στο χωριό από Μάο μέχρι Σεπτέμβριο και ήσαν οι δικοί μας άνθρωποι. Δούλευαν σκληρά για ένα φτωχό μεροκάματο, που τις περισσότερες φορές δεν πληρώνονταν με χρήματα, αλλά με γεωργικά είδη, κυρίως σιτάρι, για να φάνε, όπως έλεγαν, τα παιδιά μας φτωρά.

Θυμάμαι με απέραντη νοσταλγία τον Μιάρηνα Χρήστο Γαρδικά, που έχτισε το σιΐτι μας στο χωριό, για την αγάπη που έδειχνε σε όλους και ιδιαίτερα στα παιδιά. Μας έδινε σπάνιες συμβουλές. Είχε μεγάλη αίσθηση του χιούμορ και μας έλεγε υπέροχες ιστορίες. Ήσαν όλοι τους υπέροχοι.

Τα έργα τους μας κάνουν να τους θυμόμαστε πάντα με ευγνωμοσύνη. Λαγκαδιανοί Μαστόροι έχουν χτίσει στο χωριό μου, παλαιότερα, την Εκκλησία των Ταξιαρχών και το Δημοτικό Σχολείο, που θεωρείται ως ένα από τα ωραιότερα της Ελλάδος.

Σήμερα βρισκόμαστε εδώ για να τιμήσουμε δύο μεγάλους Καθηγητές-Δασκάλους της Ιατρικής που κατάγονται από τα Λαγκάδια. Τον Δ. Βαλιτς και τον Κ. Γαρδικά.

Η τύχη τα έφερε να είμαι, μετά τον Καθηγητή Κ. Σ. Ράπη, Διευθυντής της Κλινικής που ίδρυσε ο Κ. Γαρδικας το 1968.

Η παρουσίαση του επιστημονικού και κοινωνικού έργου του διδασκάλου από τους μαθητές του, δεν είναι πάντοτε ευχερής. Προσωπικά βιώματα, υποκειμενικές κρίσεις και συναισθηματική φόρτιση, ίσως επηρεάζουν μερικές φορές την παρουσίαση. Ευτυχώς όμως στην παρουσίαση του καθηγητού Κ. Γαρδικά δεν υπάρχει τέτοια περίπτωση. Διότι οποιοσδήποτε Έλληνας ιατρός και να τον παρουσιάσει τον αισθάνεται κοντά του και αισθάνεται σαν μαθητής του. Πιστεύω ότι ελάχιστοι καθηγητές ή άλλοι εξέχοντες Ιατροί επηρέασαν την ιατρική στην Ελλάδα όσο ο καθηγητής Γαρδικας. Τα τελευταία 50 χρόνια η προσφορά και παρουσία του, ήταν συνεχής και καθοριστική.

Ο Καθηγητής Κ. Γαρδικας, από τότε που έλαβε το ιπυχίο της Ιατρικής από το Πανεπιστήμιο Αθηνών, μέχρι της συνταξιοδότησής του, το 1981, υπηρέτησε στο Νοσοκομείο «Ευαγγελισμός», ως βοηθός, επιμελητής, Διευθυντής Κλινικής και Καθηγητής - Ιδρυτής της ΒΕ Προπαιδευτικής Παθολογικής Κλινικής του Πανεπιστημίου Αθηνών, με δύο διακοπές. Η πρώτη κατά την θητεία του στον Ελληνοϊταλικό πόλεμο και η δεύτερη κατά την οκτάχρονη μετεκπαίδευσή του στην Αγγλία. Εκεί μετά την εκπόνηση ερευνητικού έργου, έλαβε τον τίτλο του Doctor of Philosophy, του γνωστού PhD.

ΜΝΗΜΗ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Ι. ΒΑΛΤΗ ΚΑΙ ΚΩΝ/ΝΟΥ Δ. ΓΑΡΔΙΚΑ

(Συνέντευξη από τη σελ. 5)

Εγώ τουλάχιστον δεν έχω συναντήσει Καθηγητή να αγαπάει τους φοιτητές όπως ο Καθηγητής Κ. Γαρδικάς. Όπως επίσης δεν συνάντησα ούτε ένα, επαναλαμβάνω ούτε ένα, φοιτητή ή νέο γιατρό που να μη σέβεται και να μην αναγνωρίζει το διδακτικό του έργο. Αξίζει εδώ να αναφέρω τι είπε προς τους φοιτητές κατά τον εναρκτήριο λόγο του, ο Καθηγητής της Ιατρικής Σχολής. «Πρέπει να υπάρχει ισορροπία δογματισμού και σκεπτικισμού, γιατί έτσι δημιουργείται αίσθημα ταπεινότητας και μετριοφροσύνης, που είναι το ασφαλέστερο όπλο εναντίον της πνευματικής υπερηφίας. Οι Ιατροί και γενικά οι επιστήμονες πρέπει να προφυλάσσονται από την πνευματική υπερηφία, η οποία αποτελεί σοβαρή τροχονόδη της επιστημονικής πρόοδου».

Πολλές γνώσεις θα σας μεταδώσουν οι διδάσκαλοί σας. Να σέβεστε τις γνώμες και τις ιδέες αυτών, διότι αποκτήθηκαν με κόπο και θυσίες. Τούτο βέβαια δεν σημαίνει ότι δεν πρέπει να ασκείται κριτική, η οποία βοηθάει στην εξέλιξη και την πρόοδο. Στις παλαιότερες εποχές κάθε τι διδασκόμενο εθεωρείτο θεόφατο και οι γνώμες των ανωτέρων αντιμετωπιζόντο σαν θεϊκές αποκλύψεις.

Αυτό βέβαια έκανε τον βίο των διδασκάλων άνετο, αλλά έβλαπτε την επιστήμη, διότι από τα ανήσυχτα πνεύματα εξαρτάται η πρόοδος των επιστημών.

Υπερηφία δεν χωράει στην Ιατρική, διότι η φύση έχει παγίδες έτοιμες να ταπεινώσουν και να τιμωρήσουν το υπερήφανο. Με μελέτη και εργασία θα αποκτήσετε τα απαραίτητα εφόδια και να μην ξεχνάτε ότι η γνώση είναι η ικανότητα να μαθαίνετε».

Η τρίτη μεγάλη προσφορά του, ήταν στην έρευνα. Αυτή περιελάμβανε όλους τους τομείς της Ιατρικής, αλλά η μεγάλη του οσμιάδα ήταν η αιματολογία. Η δική του ερευνητική εργασία στην αιματολογία είναι πολύ μεγάλη και παγκόσμια γνωστή. Η μεγάλη του όμως προσφορά ήταν, ότι έδωσε την ευκαιρία στους νεότερους συνεργάτες του με την υποδομή που τους έχτισε, που αρχικά ήταν ένα πατάρι και αργότερα η γνωστή «Μονάδα Έρευνας» του Ευαγγελισμού (της οποίας ας σημειωθεί ότι ο εξορισμός έγινε κατά το μεγαλύτερο μέρος, με προσωπικές του δαπάνες), με την υποδομή λοιπόν αυτή, ώθησε τους συνεργάτες του να ασχοληθούν με την έρευνα. Ανεπίχθησαν τμήματα έρευνας στην αιματολογία, γαστρεντερολογία, πνευμονολογία, καρδιολογία, ενδοκρινολογία, νεφρολογία και κυτταρογενετική. Θα πρέπει εδώ να αναφερθεί και πάλι ότι τμήματα κυτταρογενετικής, ελάχιστα υπήρχαν τότε στην Ευρώπη. Από τα τμήματα αυτά και ιδιαίτερα από το αιματολογικό τμήμα, εβγήκαν δεκάδες ερευνητικές εργασίες, οι περισσότερες των οποίων δημοσιεύθηκαν σε έγκριτα ιατρικά περιοδικά του εξωτερικού. Από το 1971 καθιέρωσε την ώρα των λεμφωμάτων, μια φορά την εβδομάδα. Αντελήφθη από την αρχή τις τρομερές εξελίξεις που θα ακολουθούσαν στο κεφάλαιο αυτό. Έτσι λοιπόν οι πλέον διακεκριμένοι στο αντικείμενο συζητούσαν, με την ευκαιρία περιστατικών, όλες τις νεότερες εξελίξεις. Η εν συνεχεία μεγάλη πρόοδος στην μοριακή βιολογία, γενετική και θεραπευτική των νοσημάτων αυτών τον δικαίωσαν.

Η συμβολή της Κλινικής στην μελέτη και κατανόηση των μυελοδυσπλαστικών συνδρόμων είναι μοναδική. Η καταγραφή, η μελέτη και γενικά η κατανόηση της μεγάλης αυτής οικογένειας των αιματολογικών νοσημάτων, έγινε στην ΒΕ Προκαθευτική Παθολογική Κλινική.

Πέραν όμως από τους συνεργάτες της Κλινικής παρά πολλοί γιατροί, διαφόρων ειδικοτήτων και από πολλά Νοσοκομεία, είχαν την ευκαιρία και την βοήθεια του Καθηγητού Κ. Γαρδικά, να κάνουν διατριβή επί διδακτορία στην Μονάδα Έρευνας. Ήταν αξιοθαύμαστη η υπομονή, η αγάπη και η βοήθεια που παρείχε σε όποιον ζητούσε θέμα για διατριβή επί διδακτορία. Τα περισσότερα Σαββατοκύριακα τα αφιέρωνε στη μελέτη και διόρθωση των εργασιών ή διατριβών.

Η τέταρτη μεγάλη προσφορά είναι το συγγραφικό έργο. Οι μονογραφίες, τα άρθρα ανασκοπήσεως και οι διαλέξεις είναι πάρα πολλά και είναι δύσκολο να απαριθμηθούν. Όλα τα διακρίνει η σαφήνεια, η πληρότητα και η πρωτοτυπία. Θα αναφερθώ κυρίως στα συγγράμματα που τώρα πια έχουν γίνει κλασικά. Το σύγγραμμα «Αιματολογία», εξεδόθη για πρώτη φορά το 1954 και έκτοτε έχει εκδοθεί άλλες τρεις φορές γραμμένο εξ ολοκλήρου, από την αρχή. Πρόκειται περί κλασικού συγγράμματος πάνω στο οποίο οφείλεται, κατά πολύ, η πρόοδος στην ελληνική αιματολογία. Είναι η μοναδική ειδικότητα στην Ελλάδα που εντύχισε να έχει πλήρες σύγγραμμα από πεντηκονταετία. Θα πρέπει να έχουμε υπ' όψη ότι τότε δεν υπήρχε ο καταγιομός των πληροφοριών που έχουμε σήμερα με τα ατελείωτα συνδύρια, τα πολλά περιοδικά και το διαδίκτυο. Τότε όλα απαιτούσαν σκληρή δουλειά, και αναζήτηση πληροφοριών από τα λίγα περιοδικά και συγγράμματα που υπήρχαν. Η ομολογία του δε είναι μεγαλύτερη, διότι οι πρόοδοι στην αιματολογία πραγματικά υπήρξαν αλματώδεις και είναι αληθινή τύχη πως χάρις στο βιβλίο αυτό ουδέποτε μείναμε ουραγοί. Πράγματι το έργο των Ελλήνων αιματολόγων είναι διαρκές και η διεθνής παρουσία των σημαντική.

Η «Ειδική Νοσολογία», είναι εξίσου σημαντικό σύγγραμμα. Έχει εκδοθεί 3 φορές γραμμένο, επίσης, σχεδόν από την αρχή. Είναι το βιβλίο αναφοράς όλων των Ελλήνων Φοιτητών της Ιατρικής. Δεν λείπει από καμία ιατρική βιβλιοθήκη. Είναι σαφές, περιεκτικό στις δύο εκδόσεις και πιο εκτεταμένο στην άλλη. Οποιοσδήποτε έχει διαβάσει ξένα παρόμοια βιβλία, λοιπά πραγματικά βλέποντας πως αυτό το βιβλίο το διαβάζουν μόνο Έλληνες Ιατροί.

Το τρίτο σύγγραμμα είναι αυτό που πραγματεύεται τις «Διαταραχές ύδατος-ηλεκτρολυτών και οξεοβασικής ισορροπίας». Έχει δύο εκδόσεις. Η ανάλυση ενός δύσκολου και πολύπλοκου κεφαλαίου της Ιατρικής γίνεται με απλότητα και σαφήνεια. Αληθινά οπάνιο βιβλίο.

Το βιβλίο «Λοκίσεις διαγνωστικής στην Παθολογία και διαγνωστικές πλάνες», είναι το αποκορύφωμα της εμπειρίας του Ιατρού, του διδασκάλου, του ερευνητού και του συγγραφέα. Εκεί, προβλήματα διαφορικής διαγνωστικής και ιατρικές πλάνες συζητούνται κατά τρόπο μοναδικό.

Ένα άλλο επίσης παλαιότερο βιβλίο «Συμβουλές και οδηγίες προς επίλυση Ιατρικών προβλημάτων», παρέχει ιατρικούς κανόνες μοναδικούς για την καθημερινή Ιατρική πράξη.

Τέλος, αναφέρω τα δύο βιβλία μη Ιατρικού περιεχομένου όπως «Το χρονικό αγιάτρευτου γιατρού» και το «Λόγοι και Λόγια», στα οποία μπορεί κανείς να θαυμάσει την λογοτεχνική ικανότητα και τη φιλοσοφική διάθεση του συγγραφέα. Ο ίδιος πάντα έλεγε «έγραφα πολλά, μαθαίνοντας πολλά».

Αξίζει να αναφέρω τι γράφει ο Δ. Χορν, ο οποίος ήταν προσωπικός

φίλος του Κ. Γαρδικά στον πρόλογο του βιβλίου «Χρονικό ενός Αγιάτρευτου Γιατρού».

Γράφει ο Δ. Χορν:

«Περιδιάβασα. Περιπλανήθηκα. Μαγεύτηκα. Τρόμαξα. Γέλασα. ΕΜΛΘΑ. Θαύμασα».

Σαν τελείωσε όμως η ανάγνωση, δεν ξέρω γιατί, (ίσως από επαγγελματική διαστροφή) μου ήρθαν στο νου κάποιοι στίχοι που τραγουδά ένας τρελός -γελωτοποιός- του Σάξπηρ σ' ένα από τα έργα του:

«Σαν ήμουν νιος γλυκά-γλυκά περνούσα τον καιρό με την αγάπη ξέγνοιαστα γλεντούσα πάντα έξω, μα ήρθαν τα χρόνια κλέφτικα μ' αριάνε από τον λαμό και ένα κουρέλι με πιετάν σαν να μην είμαι εγώ». Φιλοσοφώντας ο ίδιος, όταν κάποιο προτάθηκε από φανατισμό, να ξανακριθούν οι ομότιμοι καθηγητές αν αξίζουν. Θυμήθηκε τα λόγια του Κωστή Παλαμά. «Εάν μια μέρα έρθει μια νεράδα και μου πει να κόψω ότι έχω γράψει -εκτός από δύο- θα της πω: Καλή μου νεράδα, καλή μου ξωπικιά, καύτα όλα. Εμένα μου φτάνει η χαρά που δοκίμασα γράφοντας τα».

Είναι πραγματικά δύσκολο να αναφερθεί κανείς για το έργο μιας προσωπικότητας όπως ο καθηγητής Κ. Γαρδικάς. Ίσως δεν είμαι ούτε ο πιο κατάλληλος ούτε ο ικανότερος γι' αυτό. Πιθανότατα άλλοι, παλαιότεροι συνεργάτες του, διακεκριμένοι ιατροί να έγραψαν για το έργο του καλύτερα. Όμως, καλύτερα από όλους μιλάνε η ευγνωμοσύνη των χιλιάδων αρρώστων που νοσήλευσε, η αγάπη και η αφοσίωση των μαθητών του και η αναγνώριση του έργου του απ' όλο τον ιατρικό κόσμο της χώρας.

Εμείς που είχαμε την ευχή να είμαστε στενοί συνεργάτες του επί πολλά χρόνια, τον ευχαριστούμε που μας έμαθε να εξετάζουμε τον άρρωστο, να τον αγαπάμε και να τον φροντίζουμε. Τον ευχαριστούμε επίσης που μας εμπότευσε την αγάπη για την έρευνα και μας έδωσε την ευκαιρία να την κάνουμε. Σε καμία περίπτωση δεν τα κάναμε όλα αυτά τόσο καλά όσο αυτός.

Όμως, όντως η νεότερη της παιδαγωγικής γενιάς, θεωρούμε τον εαυτό μας ως συνδετικό κρίκο ή αν θέλετε ως γέφυρα μεταξύ των «Ιδεολόγων» ιατρών με τους σύγχρονους τεχνοκράτες ιατρούς. Είναι συνενός καθηκόν μας και διαρκής μας υποχρέωση, να μεταφέρουμε τα δικά του μηνύματα σε αυτούς».

Αξίον εστί

Το όνειρο της γρια- Βρετανίας - Η αληθινή ιστορία

Μετά το δημοσίευμα του Λεονίδα Χονδρού, στο προηγούμενο φύλλο της εφημερίδας, σχετικά με την εύρεση του ναού στη θέση «Θεοτόκος» του χωριού μας, ο συμπατριώτης Κώστας Μίχας, ένας από τους πρωταγωνιστές της ανασκαφής, μας απέστειλε την επιστολή που ακολουθεί, καταθέτοντας την προσωπική του εμπειρία.

Διαβάζω αδιάλειπτα, χρόνια τώρα, την εφημερίδα του χωριού μας, με τα ενδιαφέροντα άρθρα της για τα νέα αλλά και για τις ιστορίες που γράφονται κατά καιρούς. Πρέπει να ομολογήσω ότι δεν το κάνω αμέσως μόλις την λαμβάνω, αλλά όποτε έχω χρόνο και πάνω από όλα διάθεση γιατί είναι κάτι σημαντικό για μένα.

Πριν προλάβω, λοιπόν, να καθίσω για το καθιερωμένο ξεκοκάμισμα της εφημερίδας, έλαβα δύο τηλεφωνήματα αλλά και ερωτήσεις από κάποιους συμπατριώτες μου, που αφορούσαν στο άρθρο για το Άξιον εστί και την ιστορία της γρια- Βρετανίας. Κάθισα και 'γω λοιπόν να διαβάσω την ιστορία για το «θαύμα» και τις «αναλήθειες» που γράφονται, όπως με είχαν ενημερώσει, μιας και, όπως θα καταλάβατε παρακάτω, με αφορούσε άμεσα.

Δεν γνωρίζω αν η αφήγηση αυτή ισχύει, ούτε έχω διάθεση διάψευσης των στοιχείων, απλώς θα παραθέσω τα στοιχεία της ιστορίας της ανασκαφής, όπως τα έζησα εγώ, ο οικογένειά μου και οι γείτονές μας.

Λοιπόν, όντως η γρια - Βρετανία είδε μια γυναίκα, δεν είπε ποτέ ότι ήταν η Παναγία. Και της είπε τα εξής:

«Να βρεις τον Χρήστο το Ντούλα, τον Χρήστο τον Αντώνη, τον Κώστα το Μίχα και το Νότη του Καρρά και να τους πεις να πάνε να σκάψουν στην Θεοτόκο, στο συγκεκριμένο χωράφι και θα βρουν την εκκλησία».

Όντως η γρια- Βρετανία το είπε αλλά δεν εισακούστηκε. Δεν γνωρίζω αν το είπε στον παπά. Μετά από λίγες

μέρες ξαναείδε το όνειρο η γρια - Βρετανία και η γυναίκα την ρώτησε γιατί δεν πήγανε τα παιδιά να σκάψουν.

Μετά και το δεύτερο όνειρο της γρια - Βρετανίας, μας ενημέρωσαν - μιας και ήμασταν γείτονες με τους Βρετανίους- η κόρη της γριας, η Θανάσα και η σύζυγός της, Βασίλω. Οι γονείς μου με προέτρεψαν να πάω μιας και ήταν σημάδι, όπως είπαν, και καλό για το σπίτι μας. Το ίδιο έκαναν και οι υπόλοιποι.

Ξεκινήσαμε λοιπόν, μόνο οι τρεις, ο Χρήστος ο Αντώνης δεν ήρθε, ούτε και θυμάμαι όμως για ποιο λόγο. Σκάψαμε, από ό,τι θυμάμαι, τρεις μέρες, πάνω από ένα μέτρο βάθος και βγήκαν όλα αυτά που αναφέρθηκαν, η Αγία Τράπεζα, η οποία ήταν μια τεράστια πέτρα, αερογραφίες γύρω γύρω και στην είσοδο της εκκλησίας, ανθρώπινα οστά που φαίνεται να ανήκαν σε πάρα πολύ ψηλό και σωματώδες άτομο.

Καμία γυναίκα δεν έσκαψε, μάλιστα μετά από συζητήσεις με τις αδελφές μου, συμπεράναμε ότι η Ντίνα Λιμνιάτη δεν ήταν καν στο χωριό εκείνη την εποχή, καθώς δούλευε στο γυροκομείο στην Αθήνα.

Μετά από προτροπή διαφόρων συγχωριανών και συγγενών, απλά αναφέρω τα γεγονότα όπως τα έζησα εγώ τότε, χωρίς βέβαια να θυμάμαι τις λεπτομέρειες που αναφέρονται στο δημοσίευμα.

Με εκτίμηση

Κώστας Μίχας - Κωσταντζας

ΜΟΡΦΕΣ: ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ (ΠΑΠΑΝΤΩΝΗΣ) ΙΑΤΡΟΣ

Παιδί του παπα-Αντώνη και της Παναγιώτας που κράτηγε από τα Νταλκαίκα, του Μιχάλη του Ψάλτη αδερφή. Ο Παπαντώνης, πατέρας του Βασίλη, ήταν παιδί του Θανάση και της Σταυριανής που κράτηγε από το Μπεζέικο.

Λειτουργούσε στον Άγιο - Ταξιάρχη και κατόπιν στο Χριστό. Οι αρχές, οι αξίες, η ταπεινότητα και η απόλυτη αφοσίωσή του στα θεία, πέρα από την οικογένειά του μείνανε παροιμιώδη. Ο σεβασμός στο ράσο και το πρόσωπό του, όλων ανεξαίρετα ήταν απόλυτος. Αποτελούσε μέγιστη τιμή και ευλογία για μεγάλους και μικρούς, ν' ασπαστούνε το χέρι του.

Αλίμονό τους, αν άκουγε παλιοκουβέντα, ή βλαστήμια. Το 1920, επί Παπαντώνη εφημέριου, Αγιορείτης μοναχός, αγιογράφησε τον Παντοκράτορα των Αγίων Ταξιαρχών, όπως ακριβώς έχει σήμερα.

Ο Παπαντώνης, είχε τρία αδέρφια και μια αδερφή.

Τον Κωστή που πήγε, έμεινε, παντρεύτηκε στην Αθήνα και απέκτησε ένα παιδί, το Θανάση.

Το Στρατή που έμεινε, παντρεύτηκε στο χωριό και απέκτησε τέσσερα παιδιά και μία τσιούπα. Το σπίτι του είναι το μετέπειτα του Σδράλη (Ζημιάρη), δίπλα στο δρόμο, φάτσα στη βρύση του Καπού.

Το Γιώργη που πήγε στην Αφρική και γύρισε γέρος κι ανύπαντρος.

Και τη Σοφία, που παντρεύτηκε το Γιωργατσέλο κι έκαμε πέντε τσιούπες και τέσσερα παιδιά. Τη Μαρία, που παντρεύτηκε τον Παναγή του Παγάνα. Τη Σταυρούλα, που παντρεύτηκε το Σκαλούμπκα και έκαμε ένα παιδί, τον Αλέξανδρο. Όμως, ο άντρας της πέθανε και αργότερα παντρεύτηκε τον Παναγιώτη τον Καλπακιώτη. Αλλά και η Σταυρούλα σε λίγα χρόνια πέθανε (από περιτονιτίδα) και άφησε το Γιώργο, παιδάκι και τη Σοφία, μωρό κοριτσάκι. Τη Γιωργούλα, που παντρεύτηκε τον Παναγιώτη του Ζερβογιάννη (Αντώνη), αδερ-

φό του Διοφάνη και του Αζιούνη. Παιδιά δεν κάμανε.

Την Κατερίνα και τη Βδοκιά, δίδυμες, που φύγανε στην Αφρική και παντρεύτηκανε εκεί με Έλληνες.

Το Θανάση, το Θεόδοση, τον Αντώνη και το Δημήτρη, από τους οποίους δύο τελευταίους, κάποιους ήτανε δάσκαλος. Όλοι τους, κάμανε μεγάλη προκοπή στην Αφρική. Ήσαν οι γενικοί αντιπρόσωποι της Τζένεραλ Μότορς, σ' ολόκληρη τη Νοτιοαφρικανική Ένωση! Ο Θεόδοσης είχε και δικά του ιδιωτικά αεροπλάνα για τις μετακινήσεις του, (πιλοτάριζε ο ίδιος). Δυστυχώς, όμως, σε μία πτήση του από το Γιοχάνεσμπουργκ στο Ντέρμπαν με κακοκαιρία, έπεσε το αεροπλάνο του και έχασε τη ζωή του αυτός και η πειραιώτισσα γυναίκα του Νέλα.

Η γιαγιά Σοφία ήτανε η νουνά μου. Συμμετείχανε όμως στο μυστήριο, τέσσερες οικογένειες: Οι Γιωργατσελαίοι, οι Καλπακιωταίοι λόγω Σταυρούλας, οι Πανωνάριοι λόγω Μαρίας και οι Αντωνάριοι, λόγω Γιωργούλας. Οι Πριαμαίοι κόψανε σφαχτά, και το τρικουβερτο γλέντι, κράτησε μέχρι την άλλη μέρα, στη βίλα του Ζαζιά, που οι Καρζαίοι ανοίξανε ξαργού.

Έτσι, μεγαλώνοντας, όποιους απάνταγα απ' αυτές τις φαμιλιές, το Νουνέ ή Νουνά, έδινε κι έπαιρνε.

Ο Παπαντώνης και η Παναγιώτα κάμανε τέσσερα παιδιά και μια τσιούπα.

Το Θανάση, που σπούδασε ιατρική. Στρατιωτικός γιατρός-αξιωματικός, δήλωσε ενώπιον του Ελευθερίου Βενιζέλου: «Είμαι δεξιός και βασιλικός και είμαι (Συνέντευξη στη σελ. 8)

ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ ΒΑΡΔΟΥΝΙΩΤΗ Ή ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ Τ' ΑΛΕΞΗ

Τούτες τις Απόκριες του 2011, τα «Συγχώρια» μου φάνηκαν και ήσαν λειψιά.

Ένα έθιμο που η αρχή του χάνεται στα βάθη των αιώνων, τείνει να εκλείψει.

Απότοκο της σημερινής κοινωνίας τούτο το φαινόμενο, κλαδεύει ένα ακόμα κλαδί από τον ιστό της.

Αυτά που στο αντιληπτικό πεδίο των ανθρώπων έδιναν τη συνέχεια δια μέσου της θύμισης του παρελθόντος, φαντάζονται γραφικά και όχι μόνο για τους νέους. (...καλημέρια στον Κώστα και του είπα Θεός σχωρές τις ψυχές και αυτός μου απάντησε... ποιος πέθανε!).

Ίδιον μιας εποχής που χαρακτηρίζεται από το φαγοσπόρισμα των Αξιών.

Μιας εποχής που θεοποίησε τη δύναμη του χρήματος και που μέσα, όχι πάνω, από τριάντα χρόνια, απογύμνωσε την «Ανθρωπική» πλευρά της υπόστασής μας.

Λέω όμως, να τ' αφήσω τούτα για ένα μελλοντικό κομμάτι και να παρουσιάσω μια άλλη εποχή μέσα από τη θεια - Σταυρούλα τ' Αλέξη.

Τη θυμήθηκα, καθώς τούτες τις μέρες με φώναζε να γράψουμε το συγχωροχάρτι περι αναπαύσεως των ψυχών.

Συνηθισμένο ήταν τις πιο παλιές εποχές, η γυναίκα ν' αναφέρεται στο όνομα του άντρα. Λέγανε η Χρίσταινα, η Γιώργαινα, η Κωσταντού κλπ.

Η ανατολίτικη αντίληψη που είχε μολιάσει την ελληνική κοινωνία είχε επικρατήσει μέχρι τις μέρες μας.

Όσες κατάφεραν να προτάσουν τ' όνομά τους, ήταν γιατί είχαν εξαιρετικές ικανότητες.

Άλλες για την ομορφάδα τους, άλλες για την καπατσούνη τους, άλλες για την εργατικότητα τους και άλλες, καμιά φορά, για την ελαφράδα τους.

Η Σταυρούλα τ' Αλέξη λοιπόν.

Η θεια - Σταυρούλα, κόρη του Γιάννη του Τζιόρα, γεννήθηκε το 1908 και πέθανε το 1981 ξαφνικά και σχετικά νέα, από ανακοπή.

Παντρεύτηκε τον Αλέξη το Μπαρδουνιώτη και έκανε μαζί του τέσσερα παιδιά: Τη Χρυσάφω, το Φώτη, το Γιάννη και το Σπύρο.

Οι Μπαρδουνιώταιοι ήσαν Τουρκαλβανοί καταγόμενοι από τα Βαρδουνοχώρια του Ταύγετου.

Τους βρίσκουμε μπροστάρηδες, από τη μεριά των Τούρκων, στη μάχη του Βαλτετσίου, μα, μετά την άλωση της Τριπολιτσάς, φαγοσπορίζουν και παύουν ν' αποτελούν οντότητα.

Στην Καντύλα έρχονται οι Κωσταντήδες και απόγονός τους είναι ο γέρο-Σπύρος, γεννήτορας της «σκληθρας» που ιστορούμε.

Ο γερο-Σπύρος, πέρα από τις άλλες δεξιότητες του, χαρακτηριζόταν και από την εκπληκτική του παρατηρητικότητα. Η φημολογία, τον φέρει, καθ' υπερβολή βεβαίως, να γνωρίζει το κλειψμαίικο στην κατσαρόλα!

Σ' αυτήν την οικογένεια, λοιπόν, πήγε νύφη η θεια-Σταυρούλα και καζάντησε...

Ο γερ-Αλέξης ήταν άνθρωπος κοινωνικός, γλετζές και τραγουδοστής και με έμφυση στις ιστορίες. Όμως τη δουλειά δε την κόλλαγε. Μισο-τσιοπάνης στου Ντόσκεσι ήταν, όπου και τα μπαρδουνιωταίικα στανότσια. Οι γεωργικές δουλειές ήταν ξένες σ' αυτόν*, γι' αυτό και η θεια-Σταυρούλα επωμίστηκε απ' αρχής το ρόλο του για ν' ανταπεξέλθει τον οικογενειακό βίο.

Εκείνες τις εποχές, δεκαετία του 1950, (όσοι παλιοί παλιοί, όσοι νέοι ας μάθουν), συνηθισμένο ήταν τα παιδιά που πηγαίνανε στο γυμνάσιο να συντροφιάζουν με μεγαλύτερα για να μαθαίνουν.

Έτσι κι εγώ πήγα με το γιο της θειας-Σταυρούλας το Σπύρο και μου δόθηκε η ευκαιρία να τη γνωρίσω και ν' αποκτήσω μαζί της βιωματική σχέση.

Όταν ο γερ-Αλέξης ξεχώρισε από το πατρικό, έκτισε σπίτι απέναντι από την Κατώβρουση.

Τις καλές εκείνες εποχές, οι βρύσες, που προσδιόριζαν και τα όρια των γειτονιών, αποτελούσαν τόπο σύναξης των γυναικών. Εκεί, πέρα από τις δουλειές τους, έβρισκαν χρόνο για εξομολογήσεις και για απελευθέρωση απ' την οικογενειακή πίεση. Εκεί τα ξεμαλλιάσματα για τη σειρά, εκεί και πολλές φορές οι συμπάθειες από τις κατοπινές πεθερές.

Η θεια-Σταυρούλα όταν ήρθε στο σπιτικό της, μαζί με τη

φτώχεια της κουβάλησε και μια σπουδαία ικανότητα που είχε, ...αυτήν της «ξεματιάστρας».

Έτσι, μεριά από το ξεματίασμα, μεριά από τη γεινιάση με τη βρύση, γίνονταν, χωρίς να το θέλει, κοινωνός των προβλημάτων μα και των παραπόνων των γυναικών.

Η ίδια πάντως, ευπροσέγγιση, φιλική, καταδεχτική, καλοσυνάτη και μ' ένα χαρακτήρα γεμάτων αισιοδοξία, κατάφερε να ξεπερνάει τις δυσκολίες που αντιμετώπιζε και να κάνει τη ζωή της πανηγύρι!

Ας τη γνωρίσουμε μέσα από αφηγήσεις.

1. Ο Αλέξης έρρεπε προς τις ιστορίες. Τόσο πολύ παρασυρότανε όταν άρχιζε να κουβεντιάζει ή να αφηγείται, που μπορούσε να ξεχάσει τη δουλειά που πήγαινε να κάνει και να τον πάρει το βράδυ.

Η Σταυρούλα με την εγγονή της Αλεξάνδρα

Το μουλάρι του δε (ο Κοτσίνης), είχε τόσο πολύ συνηθίσει, που όταν άκουγε τον Αλέξη να λέει καλημέρα εκοκάλωνε! Το ίδιο δε, ήταν ήρωας ενός απρόσμενου γεγονότος: Μια φορά είχε πάει ο Αλέξης στο παζάρι του Λεβιδιού για να ψωνίσει. Κατά τη συνήθειά του όμως, ξεχάστηκε κουβεντιάζοντας και το μουλάρι λύσσιαξε από την πείνα. Περνώνας ο γιατρός ο Κουτσουράκης με την εφημερίδα στη μασχάλη, του την άρπαξε και την έφαγε!

2. Μια φορά ο Αλέξης συνάντησε δυο φίλους του Γκιοζαΐτες. Αφού ιστόρησαν και πέρασε η ώρα, τους πήρε και τους πήγε στο σπίτι για καφέ.

Τους σύστησε στη Σταυρούλα και διάταξε (το «διάτα» ήταν στα γονιδιά του): Φτιάξε καφεδάκια να φιλέψουμε τους φίλους μου.

- Κακό πού 'παθα λέει η μαύρη, πού καφές και πού ζάχαρη. Πάει στη Βέλαινα και της λέει: το και το, μωρ' Φωτούλα, ήρθε ο Αλέξης με δυο φίλους του, είπα να τους φιλέψω μα μου τελείωσε ο καφές. Παίρνει τον καφέ τον κρύβει στην ποδιά της και πάει στην Καρακίτσα:

...το και το μωρ' Παναγιώτα έχω καφέ μα μου τελείωσε η ζάχαρη. Παίρνει και τη ζάχαρη και πάει στο σπίτι. Πού φωτιά και πού μπρίκι να τον ψήσει. Κατεβαίνει στο κατώ, ανάβει δυο άχιουρα, ρίχνει στην κουτάλα τη ζάχαρη και τον καφέ και τ' ανακατεύει... Έτοιμος ο καφές, τον ρίχνει σε δυο κύπελλα και τον σερβίρει. Οι φίλοι τον βρήκαν γευστικό και την ευχαρίστησαν, μα της θειας-Σταυρούλας της στοίχισε.

Πέρασε ο καιρός και μιαν ημέρα αποφάσισε να πάει στο παζάρι να πουλήσει δυο ψιμάρνια και να εκπληρώσει τον κρυφό της πόθο που ήταν η αγορά του καφέ και της ζάχαρης. Ο Αλέξης την ορμήνεψε και κίνησε. Φτάνοντας στην άκρια του Λεβιδιού ξεπέζεψε, έδεσε το μουλάρι, ζαλώθηκε το ταγάρι με τα ψιμάρνια και κίνησε για το παζάρι. Στο δρόμο ένας γύφτος την κοίταζε έντονα και πρόστρεξε να τον ρωτήσει:

- Τι με τήρας ρε;
- Τα μάτια σου.
- Τι έχουν τα μάτια μου;
- Είναι πλάνα.
- Ρε άι στο διάβολο που είναι πλάνα, εγώ μυρίζω χωματίλα! ...Έφτασε στο παζάρι, πούλησε τα ψιμάρνια, αγόρασε καφέ και ζάχαρη και μαζί και δύο τσιγάρα...

Γύρισε στο χωριό η θεια-Σταυρούλα, ξεπέζεψε, ανέβηκε πάνω, έψησε τον καφέ της, άναψε και την τσιγαριά της και είπε το αμίμητο.

Τώρα, όποιος πούστης θέλει ας έρθει να μου κουνηθεί!

3. Μια χρονιά σκαλοπαράχωναν στην Κοδέλα. Εκεί τα Τζιοραϊκά αποτελούσαν το μεγαλύτερο κομμάτι της περιοχής και η δουλειά ήταν πολλή. Γι' αυτό το βράδυ δε γύριζαν στο χωριό παρά κοιμόντουσαν στο χωράφι.

Ουμότεν η θεια-Χρυσούλα του Μιχάλη του Τζιόρα: ...Εκείνο το καλοκαίρι ήταν το πιο χαρούμενο και το πιο όμορφο της ζωής μου.

Κάθε βράδυ η Σταυρούλα μας έκανε όργανα από τις αραποσιτοκαλαμιές.

Τα φύλλα τα έκανε φυσαρμόνικα, έναν κορμό κλαρίνο, και άλλον έναν τον έδενε στις άκρες με τον προβαζό του ταγαριού τον πέραγε στην τραχηλιά της και τον έκανε κιθάρα. Καλλιφώνη** και χωρατατζού καθώς ήταν μας έκανε όλη τη νύχτα να χαιρόμαστε και να ξεχνάμε την κούραση και την πείνα.

4. Η ίδια η θεια-Χρυσούλα θυμότεν και μιαν άλλη σπουδαία ιστορία:

Τσιούπες ακόμα και ανύπαντρες, δεχόμασταν κάθε Κυριακή τα πειράγματα των Γκιοζαΐτων, καθώς πήγαιναν στο Παζάρι του Λεβιδιού.

Ο κάμπος τότε γεμάτος κόσμος. Αφού, να φανταστείς, από την Τελέτζα μέχρι τον Άγιο-Θανάση η μισή Καντύλα.

Μια Κυριακή, λοιπόν, μας μάζεψε η Σταυρούλα στη Βλαχόστρατα και καθώς πλησίαζαν οι Γκιοζαΐτες γδυθήκαμε καρκασέλι, ξεμπλέξαμε και τα μαλλιά μας κι αρχίσαμε να χορεύουμε σα μπαλέτο!

Οι Γκιοζαΐτες νόμισαν πως είμαστε Νεραΐδες και δεν ξαναπέρασαν από κει.

5. Τις τσιούπες που την συμβουλευόντουσαν τις ορμήνευε: ...Μανούλα μου, όμορφη δεν είσαι, προίκα δεν έχεις, μια στάλα μ...νί έχεις, να το φυλάς. Και στις άσχημες έλεγε: Την ημέρα τέξα τα μπούτια, τη νύχτα αμολητά.

6. Όταν κάποτε ο Φώτης, που είχε μπει στη Σχολή Υπενωμοταρχών, ήρθε στην Καντύλα φορώντας το πηλίκιό του, ο Αλέξης έκανε πως στεναχωρέθηκε γιατί τάχα μου ήταν σεμνός.

Τότε η Σταυρούλα, μη αντέχοντας του είπε: Αχ ρ' Αλέξη, καλά που δέησε ο Θεός και δεν έβαλες καπέλο, γιατί ακόμα και στην τσούνα γραβάτα θα φόραγες.

7. Η θεια-Σταυρούλα ήταν και μεγάλη «συντρέχτρα». Όταν πέθανε η Καλομοίρα αυτή μαζί με την Ασήμω του Γκιντώνη τη μάζεψαν.

Από τη γειτονιά το σιτάρι για το σπερνά, από τη γειτονιά και τα ξύλα για την κάσσα.

Τη συγύρισαν και την ξεόδιασαν, αφού η ίδια τη μοιρολόγησε, καθώς δεν το 'βαζε ο νους της η γυναίκα που είχε μοιρολογήσει όλη την Καντύλα να πάει άκλαυτη.

* *Ρώτησα κάποτε το Γιάννη τι είναι ο ανεμολόγος και με το αμίμητο χιούμορ του μου απάντησε: Δεν ξέρω, δεν τα είχαμε 'φτούνα τα παράξενα σπίτι μας.*

** *Η θεια-Σταυρούλα, με το Τζιοραϊκό γονιό, τραγούδαγε υπέροχα και κατέγραφε ευχερώς τα πάντα. Στου Μακαρούνη που είχε γραμμόφωνο και που ήταν γείτονάς της, άκουγε από την πλάκα το «Γιάννο». Η πλάκα όμως από την πολλή χρήση σ' ένα της σημείο είχε φθαρεί και έκανε χρατς. Νομίζοντας πως ήταν στοιχείο του τραγουδιού το επαναλάμβανε όταν το τραγούδαγε.*

Επίσης να τονίσουμε πως λάτρευε τους παλιούς τραγουδοπιστές και φαντάζομαι πως ήταν η μοναδική που έδινε προσφορά τα ψυχασάββατα για την ψυχή τους!

Υ.Γ. Η θεια-Σταυρούλα, πέρα απ' αυτά που ιστορήσαμε, καταγράφηκε στην Καντυλαϊκή συνείδηση σαν η επίσημη «ξεματιάστρα».

Η τοπική κοινωνία, με μιαν αντίληψη που κινιότανε περυσότρεσε σε μεταφυσικά πεδία, την έκανε πλήρως αποδεχτή.

Μα και της θειας-Σταυρούλας η αίσθηση τέτοια ήταν, αφού έβλεπε όλους να τρέχουν τα παιδιά τους για να τους πάρει το «μάτι».

Για τούτο, μέχρι και χθες, η Καντυλαϊκή κοινωνία υποχρεωμένη της ήταν και χάριτες της χρώσταγε.

ΓΙΑΤΙ ΤΟ ΛΕΜΕ ΕΤΣΙ

Από το βιβλίο του Τάκη Νατσούλη «Λέξεις και φράσεις παροιμιώδεις» έκδοση Κώστα Συμυριωτάκη.

Σόλων, Σόλων, Σόλων

Έτσι φώναζε ο Κροΐσος, βασιλιάς της Λυδίας, όταν, αφού καταδικάστηκε από τον Κύρο της Περσίας (τον πρεσβύτερο ή Μεγάλο), φώναξε πάνω από τα ξύλα που είχαν τοποθετηθεί, για να τον θανατώσουν με πυρά. Ο Κύρος ρώτησε, γιατί φώναζε τον Σόλωνα, του είπαν το ιστορικό (μηδένα πρό του τέλους μακάριζε, είχε πει κάποτε ο Σόλωνας στον Κροΐσο) και τότε αυτός φοβήθηκε, μήπως συμβεί και σ' αυτόν κάποτε το ίδιο και διάταξε να τον αφήσουν ελεύθερο.

Πβ.. (και μηδένα πρό του τέλους μακάριζε).

Σουσοού

Σουσοού και σουσουοιδιός είναι λέξεις που ξεκίνησαν από το όνομα της ηρωίδας του ομώνυμου θεατρικού έργου του Δημήτρη Παθά Μαντάμ Σουσοού. Το έργο αυτό, που αναφέρεται στον τρόπο

ζωής της Μαντάμ Σουσοού, είναι μια καυστική κοινωνική σάτιρα. Λέγεται για κάποια που μοιάζει στα φερσίματα της με τη Μαντάμ Σουσοού, που ήταν μια φαντασμένη και ονειροπαρμένη γυναίκα.

Σουσουράδα

Κοινή ονομασία του πουλιού σεισοπιγή, που κουνάει διαρκώς την ουρά της. Μεταφορικά η φιλάρεοχη νέα. Η λέξη σεισοπιγή είναι σύνθετη από το σεΐω και πυγή. Πυγή = ο πρωκτός, οι γλουτοί, τα οπίσθια. Έχει, όμως και τη σημασία της ουράς: σεισοπιγής... παρά τό σεΐειν τήν πυγήν, ο έστι τήν ουράν.

Κόκκινη Μηλιά

Σύμφωνα με το θρύλο και τις ελληνικές παραδόσεις, θα διώξουμε με τον Τούρκο στην Κόκκινη Μηλιά, όταν σηκωθεί από τον τάφο του ο μαρμαρωμένος βασιλιάς, Κωνσταντίνος Παλαιολόγος και θα μπει στην Κωνσταντινούπολη. Η Κόκκινη Μηλιά ταυτίζεται με το

Μονοδέντρι (Ν. Πολίτη, Λαογρ. Σύμ. 1,22-Π.Α. 676/8), μυθικό τόπο, κάπου στα όρια της Περσίας ή πιθανώς στη Μέκκα. Η Κόκκινη Μηλιά αναφέρεται στον Αγαθάγγελο.

Κοκορέτσι

Η λέξη κοκορέτσι προέρχεται από το Ρωμανικό αδράχτι, που λέγεται κουκουρέτσου. Το κουκουρέτσου το παρέλαβαν οι Σλάβοι και το μετέτρεψαν σε κουκουρούζα και που έτσι ονόμασαν το αραποσίτι, (τη ρόκα, το καλαμπόκι).

Έτσι, ο οβελίας, πάνω στον οποίο είναι περασμένα τα κομμάτια από εντόσθια τυλιγμένα με έντερα, πήρε το όνομα κοκορέτσι.

Κολλητσάδα - Μου έγινες κολλητσάδα

Κολλητσάδα και κολιτσιάδα (-Κολλητσάδα (η) κολλιτ-ίδα (κολώ)), είναι η κοινή ονομασία διάφορων φυτών, που οι βλαστοί ή τα

σπέρματά τους έχουν την ιδιότητα να κολλάνε στα ρούχα των διαβατών κλπ.

Κολλητσάδες λέγανε και τους διοικητές των αποσπασμάτων του αρματολικιού, (το αρματολός, το γράφετε με όμιτρον γιατί παράγεται από το αρματολόγος/αρματολός/αρματολός (Μ. Φιλήντ. Γλωσσον., 1,9). Ο Χατζιδάκης στηνΑθηνά 8,133 και στο Λεξ. Αρχ. 6,18 το θέλει αρματολός κατά συμφωνία των άρματα+ αρματολοί, που ο καπετάνιος τους έδινε διαταγή να παρενοχλούν συνεχώς τους εχθρούς.

Ταιμπάκος

Όταν ανακαλύφθηκε η Αμερική, οι πρώτοι άποικοι που ξεκίνησαν για να πάνε να εγκατασταθούν εκεί, ήταν εκατό τριάντα πέντε Ισπανοί. Οι Ινδιάνοι των περιοχών που κατέλαβαν, έτρεφαν, μάλλον, φιλικά αισθήματα για τους ανθρώπους που ήρθαν να κατακτήσουν

τον τόπο τους. Φυσικά, οι Ισπανοί, το πρώτο πράγμα που ζήτησαν να μάθουν απ' αυτούς ήταν, αν υπήρχε τριγύρω χρυσός. Ένας Κασικός τότε -αρχηγός των Ινδιάνων- είπε στους Ευρωπαίους ότι τέτοιο λαμπερό μέταλλο υπήρχε άφθονο σε μια άλλη περιοχή, αρκετά μακριά, όμως, από κει. Οι Ισπανοί, διψασμένοι καθώς ήταν για εύκολο πλουτισμό, ξεκίνησαν αμέσως, έκαναν μερικές έρευνες στο υπέδαφος και βρήκαν πράγματι άφθονο χρυσάφι. Συγχρόνως, όμως, παρατήρησαν ότι πολλοί Ινδιάνοι άντρες, γυναίκες, παιδιά- είχαν τοποθετημένα κάτι καλάμια στο στόμα τους, που στην άκρη τους είχαν αναμμένα μερικά κτρινοπράσινα φύλλα και ρουφούσαν με πάθος τον καπνό τους. Αυτό, βέβαια, τους έκανε καταπληκτική εντύπωση, δοκίμασαν κι αυτοί να δουν περί τίνος επρόκειτο και από

(Συνέχεια στη σελ. 8)

ΜΟΡΦΕΣ: ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ

(Συνέχεια από τη σελ. 6)

περήφανος γι' αυτό μου το φρόνημα». Ο Βενιζέλος φυσικά τον έστειλε στο μέτωπο, στη Μικρά Ασία, όπου σκοτώθηκε στο Αϊδίνη πολεμώντας. Το Βαγγέλι, που σπούδασε γιατρός. Πήγε στη Γερμανία για μετακπαίδευση - ανώτατες σπουδές. Ύστερα από κάποιο χρονικό διάστημα, ο Χίτλερ τον έδιωξε με πολλούς άλλους. Στο οίδηροδρομικό ταξίδι για την Αθήνα, οι Γερμανοί τον βάλανε μαζί με άλλους Έλληνες στο πρώτο βαγόνι, επίτηδες, (σαν μπροστοφυλακή). Και φυσικά, κάπου στο Λεσκοβίκι, σε ενέδρα - σαμποτάζ που στήσανε οι Γιουγκοσλάβοι αντάρτες, ανατινάξαν το τρένο και σκοτώθηκαν όλοι οι επιβάτες του πρώτου βαγονιού, μαζί τους και ο Βαγγέλης. Έτσι κι αλλιώς, ο Παπαντώνης έδωσε δυο παιδιά επιστήμονες - γιατρούς στην πατρίδα.

Το Λευτέρη, άριστο μαθητή, ο Παπάς τον έστειλε στην Αφρική και το παιδί το ήφερε βαρέως. Μάλιστα τού 'γραψε και γράμμα από το καράβι για τον πόνο του. Ο παπάς τού 'γραψε αμέσως να γυρίσει και θα τού 'στελνε τα ναύλα, αλλά αρνήθηκε. Έκαμε μεγάλη προκοπή, παντρεύτηκε Ελληνίδα και κάμανε ένα παιδί, που έχει μεγάλη εταιρεία, και δυο κορίτσια, η μία είναι γιατρός και η άλλη πέθανε νέα. Την Αθηνά, που παντρεύτηκε τον Κόλια και έκαμε τέσσερα παιδιά και τρεις τοιούτες. Μία απ' αυτές είναι η θεια - Παναγιώτα, Δασκάλα - Γιαννιού, την οποία και ευχαριστώ θερμά για τις πολύτιμες λεπτομερείς πληροφορίες που μου έδωσε. Τη Βασιλική, που παντρεύτηκε το Στάθη του Λαχανά στην Αμερική και αποχτήσανε ένα παιδί και δυο κορίτσια.

Και το Βασίλη, που και αυτός σπούδασε γιατρός, στην Αθήνα, όπως όλοι. Λαμπρός διακεκριμένος επιστήμονας, είχε ταχύτατη εξέλιξη. Έγινε αρχίατρος και διευθυντής στη Σ.Π.Α.Π. Ποιός Καντυλαίος δεν πέρασε από τα Ιατρεία του και να μην εξυπηρετήθηκε μέχρι τα μπουनिया, ακόμα και αυτοί που τον κατηγορούσανε! Δε βαριέσαι αδερφέ, έλεγε. Έτσι είναι ο κόσμος. Σε κάποια περιπέτεια της υγείας μου, με παρακολούθησε ο ίδιος προσωπικά μαζί με δύο φίλους του καθηγητές.

Η ευγνωμοσύνη μου στο πρόσωπό του και στη μνήμη του, παραμένει απόλυτη και αναλλοίωτη.

Ο Βασίλης παντρεύτηκε την Κατερίνα, κόρη του Κωστή του Δεληγιάννη που ορφάνεψε μικρός, έφυγε από την Καντύλα, δούλεψε σκληρά, και αυτοδημιουργήθηκε. Έφτιαξε εργοστάσιο στο Μοσχάτο! Γνώρισα τη γιατρίνα από κοντά.

Μένανε στην Κυψέλη, κάπου στη στάση Καλλιφρονά. Ζυγισμένη, σεμνή και ευγενέστατη, αληθινή κυρία. Ο Βασίλης και η Κατερίνα αποχτήσανε δυο παιδιά τον Αντώνη και την Παναγιώτα (Τούλα).

Ο Αντώνης σπούδασε στο Πολυτεχνείο της Αθήνας χημικός-μηχανικός.

Διετέλεσε υπεύθυνος της Τράπεζας της Ελλάδας και του Νομισματοκοπείου, Γενικός Γραμματέας του Υπουργείου Βιομηχανίας και υψηλόβαθμο στέλεχος του ΠΑΣΟΚ. Ο Αντώνης παντρεύτηκε μια μορφωμένη, αξιόλογη κοπέλα, τη Μαρίνα, με την οποία αποχτήσανε δυο παιδιά τον Πέτρο και την Κατερίνα, τα οποία και σπούδασαν. Έφυγε από τη ζωή στις 4 Αυγούστου του 2009, σχετικά νέος. Υπήρξε πράος, σεμνός, ακέραιος χαρα-

κτήρας και αληθινός μου φίλος.

Αντώνη, να είσαι καλά εκεί που είσαι, να διδάσκεις ήθος στους γύρω σου.

Η Παναγιώτα (Τούλα), παντρεύτηκε τον Ψαρουδάκη και κάμανε δυο παιδιά, το Σταύρο και το Βασίλη που πριν εφτά χρόνια, σκοτώθηκε σ' ένα περιεργό αυτοκινητιστικό δυστύχημα.

Ο Βασίλης (ο Παπαντώνης) γεννήθηκε στην Καντύλα το 1904 και έφυγε από τη ζωή στις 18 Γενάρη του 1988, σε ηλικία 84 χρονών.

Η γυναίκα του Κατερίνα, έφυγε και αυτή από τη ζωή αργότερα. Ήταν αναγνωρισμένος επιστήμονας, ήρεμος, καλοσυνάτος, μεγαλόκαρδος, απλός και καταδεχτικός. Νάναι καλά εκεί ψηλά που βρίσκεται.

Στο Παπαντωνάικο σπίτι, το σημερινό του δασκαλου του Γιαννιά, μπαίνοντας στο σαλόνι, ο μουσαφίρης θα καμαρώσει εκτός από τ' άλλα σημαντικά ιστορικά ντοκουμέντα και δυο πορτραίτα αριστουργήματα, κρεμασμένα στη μια τοιχοπλευρά. Το ένα απεικονίζει τον Παπαντώνη και το άλλο το γιο του Θανάση, γιατρό - αξιωματικό, ζωγραφισμένα με απόλυτες λεπτομέρειες, από το ίδιο χέρι του αγιορείτη μοναχού, που αγιογράφησε τον Παντοκράτορα του Άγιο-Ταξιάρχη.

Ο Βασίλης ο Παπαντώνης, υπήρξε από τα ιδρυτικά μέλη του Συλλόγου της Αθήνας και διετέλεσε πρόεδρος του για πάρα πολλά χρόνια, μαζί με άλλους αξιόλογους συντοπίτες μας, όλων των πολιτικών αποχρώσεων, μονοιασμένους και αγαπημένους σε μια παρέα, αφήνοντας έργο σημαντικό και με μεγάλη βοήθεια στο χωριό.

Δίπλα τους, βρισκόσανε φυσικά πάντα συμπατριώτες υποστηρικτές - κέρβερροι του Συλλόγου.

Ενδειχτικά αναφέρω κάποιους, που μου 'ρχονται στο νου:

Σπύρος του Πάνου - Παπαδημητρίου, Μπάμπης Μπερεκλής, Μπούσης Ψύχος, Κοντόγιργας του Καπού, Ηλίας Κοσμάς, Σπύρος Ξενούλης, Ρίμπας, Δημάκος Ντίγρης και πολλοί άλλοι που μου διαφεύγουν.

**Νάναι καλά εκεί που είναι.
Τους είμαστε ευγνώμονες.
Κώστας Πρίamos**

ΘΛΙΒΕΡΕΣ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ

ΠΩΣ ΕΠΕΣΕ Ο ΠΛΑΤΑΝΟΣ ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΠΛΑΤΕΙΑΣ ΤΡΙΠΟΛΗΣ

Για να θυμηθούν οι μεγάλοι και να μάθουν οι νεότεροι

Του Μιχάλη Αλ. Προκόπου

Ποικίλλουν οι παραδόσεις των παλαιότερων οι σχετικές με την κοπή του υπεραιωνόβιου πλατάνου της πλατείας Αγίου Βασιλείου της Τρίπολης το 1949.

Το γεγονός είχε απασχολήσει τον απλό κόσμο της πόλης και των περιχώρων και οι σημαίνοντες Τριπολιτιστές είχαν αναφερθεί, πέρα από τ' άλλα, στην ιστορική αξία του δέντρου και είχαν δημοσιεύσει σχετικά άρθρα στον τύπο.

Ας ιδούμε, λοιπόν, όσο μας είναι δυνατόν, τα πραγματικά στοιχεία για το θέμα μέσα από τα δημοσιεύματα των τοπικών εφημερίδων ετών 1953 και 1954, αλλά και της τότε εφημερίδας των Αθηνών «ΕΘΝΟΣ», καθώς και από τον αιώνηστο Τριπολίτη Δημήτρη Αθανασιάδη, ιστοριοδίφη και έγκριτο νομικό της εποχής του.

Τον πλάτανο δεν κατέρριψε ο Στρατηγός Θωμάς Πεντζόπουλος ο οποίος ήταν ο τελευταίος στρατιωτικός Διοικητής, παντοδύναμος τότε της Τριπολιτισίας. Αυτός απλώς υπήρξε το εκτελεστικό όργανο του αντιστρατηγού. Η ιδέα δεν ήταν δική του.

Στον Πεντζόπουλο εισηγήθηκαν μυστικά τον εξωφανισμόν του δένδρου εκπρόσωποι επαγγελματιών Σωματείων της πόλης με επικεφαλής αυτών τον Πρόεδρο ενός επιστημονικού Συλλόγου. Είχαν ενοχλήσει τον Πεντζόπουλο και τ' επανάληψη στο Στρατηγείο του που ήταν εγκατεστημένο στο Ξενοδοχείο «ΑΚΡΟΠΟΛ», ιδιοκτησίας Δάβρου Ιωάννη, επί της οδού Αγίου Κων/νου. Αυτοί δε, είχαν παρασυρθεί από μερικούς αμετανόητους εχθρούς του πρσιίνου, ως ιδιοσυγκρασίας κακούς, και είχαν ως δικαιολογία της κατωδίκης του δένδρου τη συγκέντρωση σε αυτό μεγάλων πουλιών (κάργες), τα οποία είχαν εγκατασταθεί στην πόλη, χωρίς να έχουν εκδιωχθεί κατά τους μαύρους χρόνους, της κατοχής. Και έτσι, χωρίς διαμαρτυρία, εσφοιάστη κάτω ο πλάτανος, τη νύχτα της 8ης προς 9η Ιουνίου, ημέρα Τετάρτη προς Πέμπτη, του 1949.

Άνδρες μοίρας Μηχανικού των Α.Ο.Κ. της 9ης Μεραρχίας, αφού απέκλεισαν τις παρόδους προς την Κεντρική Πλατεία αργά το βράδυ, αναρριχηθέντες επ' αυτού του κατόμησαν κατά διαταγή βέβαια του Στρατηγού. Το πρωί της Πέμπτης έκπληκτοι οι κάτοικοι, εκτός των

μισοδένδρων, της πλατείας, αντίκρυσαν το απύσιτο θέαμα σταυροκοπούμενοι αλλά και μη μπορώντας να διαμαρτυρηθούν και ρίξουν κάτω τον εκτελεστή του δένδρου «όπως κάποτε συνβούλευε ο Βίκτωρ Ουγκώ, δι' ένα δημοτικόν των Παρισίων αρχιτέκτονα, εισηγούμενον την κατεδάφισιν ενός σεβασμίου ερειπίου

σε συμπλοκές ληστών. Η «πολυτιμότερα» κατά τον ιστοριοδίφη Αθανασιάδη, ήταν η κεφαλή του ληστή ΚΙΤΣΟΥ, του επονομαζόμενου Νιφίτσα, που είχε φονευθεί στο χωριό Πικέρνι ύστερα από άστοργον προδοσίαν των πολυτίμων φίλων του λησταποδόχων. Πρωτό το μέγαλωμα του πλατάνου αυτού, άλλες κεφα-

Στην πρώτη φωτογραφία της 9-6-1949: Οι Τριπολιτιστές αποσβολωμένοι αντικρίζουν τον πλάτανο χωρίς τους κλάδους του. Αριστερά στο βάθος το μεγάλο καφενείο που υπάρχει μέχρι σήμερα. Δεξιά το καφενείο Τσαρουχά-Καμαριώτη (σήμερα φαρμακείο της Ελένης Φράγκου).

Στη δεύτερη φωτογραφία της 10-6-1949: Στρατιώτες των ΑΟΚ, ανεβάσμενος στον κορμό του πλατάνου, αποτελειώνει το μακάβριο έργο του, παρακολουθούμενος από συναδέλφους του.

ιστορικού τινός μνημείου της Γαλλικής Πρωτεύουσας». Το μισοκομμένο δένδρο έμεινε όλη την ημέραν της Πέμπτης όπως φαίνεται στις δύο φωτογραφίες που προσκομίζω και που ανήκουν στον αιώνηστο Α. Αλεξόπουλο, καταγόμενον από Στεμνίτσα Γορτυνίας, μόνιμα όμως εγκατεστημένον στο Κλήβελαντ των ΗΠΑ, που όμως την εποχή εκείνη ήταν επισκέπτης στην Τρίπολη.

Ο πλάτανος εκείνος της κεντρικής πλατείας κακώς λεγόταν και ως ο πλάτανος του Κολοκοτρώνη.

Το δέντρο εκείνο που προκαλούσε αποστροφή στο Γέρο του Μοριά ήταν στο Τουρκικό Ταρσί της πόλης που εξετεινέτο από το Τζαμί του Μπεκίρ Πασά, όπου η σημερινή εκκλησία του Αγίου Βασιλείου (δεν υπήρχε τότε εκκλησία), προς την αγορά και κάτω από το Σαράι. Αυτόν τον πλάτανο όταν μπήκε ο πολυπαθής Γέρος στην Πόλη κατά την Άλωση (Σεπτέμβριος του 1821) διάταξε να τον κόψουν από την ρίζα γιατί δεν μπορούσε να βλέπει το δέντρο εκείνο που στους κλάδους του πολλά κεφάλια της γενιάς του είχαν κρεμασθεί. Επομένως ο πλάτανος της κεντρικής πλατείας δεν ήταν ιστορικό δένδρο και δεν υπήρχε εκεί από την εποχή της Τουρκοκρατίας.

Στα χρόνια που ακολούθησαν ενώ είχε αναπτυχθεί αρκετά, ο νέος πλάτανος της πλατείας στους κλάδους του κρεμούσαν κεφάλια φονευθέντων

λές, μικρότερης δράσης ληστών, προς παραδειγματισμόν, τις κρεμούσαν σε άλλα δένδρα που βρισκόντουσαν μπροστά σε ένα μικρό σπιτάκι που εχρησίμευε ως Εισαγγελικό Κατάστημα και ήταν στην οδό Γορτυνίας (Ερυθρού Σταυρού τώρα), όπου σήμερα η ωραία οικοδομή της αιώνηστης Ελένης Σπυροπούλου - Παρίση.

Τον πλάτανο αυτόν της πλατείας τον είχε φυτεύσει, όπως έχει διαπιστωθεί, ο πρώτος Δήμαρχος της Τριπολιτισίας, μετά την απελευθέρωση Γιαννάκος Μ. Πετρινός, το έτος 1836, μαζί με πολλά άλλα δέντρα επί της Κεντρικής Πλατείας. Το δένδρο αυτό ήταν επί της πλατείας και έναντι του Καφενείου Τσαρουχά - Καμαριώτη (σημερινό Φαρμακείο Ελένης Φράγκου).

Η κοπή του πλατάνου ήταν προπομπός και της εξαφάνισης της θαυμάσιας δένδροστοιχίας επί της οδού Καλαβρύτων.

ΠΗΓΕΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

- Αρκαδικός Τύπος 15-2-1954
- Αρκαδικός Τύπος Δεκέμβριος 1953
- ΜΟΡΕΑΣ Ιανουάριος 1954
- ΕΘΝΟΣ Δεκέμβριος 1953
- Ευχαριστώ για την φιλοξενία Τρίπολη Φεβρουάριος 2011
- Μιχαήλ Αλεξάνδρου Προκόπου

ΓΙΑΤΙ ΤΟ ΛΕΜΕ ΕΤΣΙ

(Συνέχεια από τη σελ. 7)

τη στιγμή εκείνη ανακάλυψαν την καινούρια ηδονή: το κάπνισμα. Τα φύλλα αυτά, οι Ινδιάνοι τα ονόμαζαν Τόμπακ, γι' αυτό και σήμερα ο καπνός λέγεται ακόμη Ταμπάκος. Ωστόσο ο καπνός ήρθε επίσημα στην Ευρώπη από την Πορτογαλία, στα 1560. Τον έφερε ο Γάλλος διπλωμάτης Ζαν Νικότ, απ' όπου πήρε τ' όνομά της η νικοτίνη. (Πβ. και Έγινες τοάμικος ταμπάκος).

Επιλογή Παναγ. Χρ. Ευσταθίου Προέδρου Συλλόγου Κανδυλιωτών «Η ΠΡΟΟΔΟΣ»

Σημείωση σύνταξης:

ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΦΡΑΣΗ

«ΣΠΑΖΩ ΠΛΑΚΑ»

Υπό τον τίτλο «ΓΙΑΤΙ ΤΟ ΛΕΜΕ ΕΤΣΙ» εδημοσίευσάμε στο προηγούμενο φύλλο, από το βιβλίο του Τάκη Νατσούλη «Λέξεις και φράσεις παροιμιώδεις», τη φράση «Σπάζω πλάκα».

Όταν διάβασε το σχετικό κείμενο ο αγαπητός φίλος και συμπατριώτης Γιώργης Μιχ. Λαγός, επικοινωνήσε μαζί μας και μας είπε πως η «ιστορία» της φράσης δεν είναι αυτή που αναφέρει ο συγ-

γραφέας, δηλ. το σπάσιμο των πλακών των αρχαιοκαπήλων Μαλτέζων κλπ., αλλά, όπως είχε διαβάσει παλιά στον Τσιφόρο, η φράση αναφέρεται σε σπάσιμο πλάκας γραμμοφώνου πάνω στο κέφι του μάγκα, του γλεντζέ.

Πράγματι, ψάχνοντας στο Ν. Τσιφόρο βρήκαμε στα «Παιδιά της πιάτσας» - «Πριν μπούμε στο ψητό» εκδ. Ταχυδρόμου 1965, τα εξής: «...Κοσμικές δεσποινίδες λένε πολλές φορές «σπάσαμε πλάκα» έκφραση που ξεκίνησε από ένα μάγκα που, πάνω στο γλέντι και στο μεθύσι του, έσπασε όλες τις πλάκες του γραμμοφώνου που τον διεσκέδαζε και μεταφυτεύτηκε στο πανελλήνιο περιβάλλον και δεν έχουνε απόλυτη επίγνωση του τι λένε...». Έτσι το σπάω, σπάσαμε, θα σπάσουμε πλάκα κατήντησε να σημαίνει διασκέδαση, αλλά και φάρσα και ειρωνεία με το κάνω, θα του κάνουμε, κλπ. πλάκα.

Ευχαριστούμε, λοιπόν, το φίλο Γιώργη που μας θύμισε κι αυτή την εκδοχή του Ν. Τσιφόρου για την εν λόγω φράση.

Δ.Α.

ΓΛΥΜΑΚΟΠΟΥΛΟΣ ΣΠΥΡΙΔΩΝ
ΚΑΛΑΜΩΝ 55 ΓΑΛΑΤΣΙ
ΤΗΛ: 2102922948-6937290329
EMAIL: glymakopoulos@gmail.com
sglymakopoulos@yahoo.gr
ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ-CCTV

 GE Security

 SPARTAN

**δίο σας
κεντρο**

**ΔΟΥΡΥΦΟΡΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΙΓΕΙΑ ΛΗΨΗ
ΘΥΡΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗ-ΠΥΡΑΝΙΧΝΕΥΣΗ
ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ**

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ

- Ο Κων/νος Χαραλ. Ζερβογιάννης και η σύζυγός του Παναγιώτα το γένος Θεοδώρου Τζιώτζου απόκτησαν το τρίτο παιδί τους -κορίτσι, την 28-12-2010.

- Ο Φίλιππος Καλίτσιος και η σύζυγός του Χριστίνα το γένος Ιωάννου Προκόπου απόκτησαν το πρώτο παιδί τους -κορίτσι, την 9-1-2011.

- Ο Παναγιώτης Φωτίου Δεληγιάννης και η σύζυγός του Γεωργία, το γένος Ιερέως Γεωργίου Γιαννοπούλου απόκτησαν το πρώτο παιδί τους -αγόρι, την 3-2-2011.

- **ΝΟΤΙΟΣ ΑΦΡΙΚΗ:** Ο Κων/νος Αθανασ. Κανδαλέπας και η σύζυγός του Στέλλα απόκτησαν το πρώτο παιδί τους -αγόρι, την 16-2-2011.

Ευχόμαστε να ζήσουν τα νεογέννητα.

ΒΑΠΤΙΣΕΙΣ

ΝΟΤΙΟΣ ΑΦΡΙΚΗ: Ο Μιχάλης Εμμανουήλ Ζερβογιάννης και η σύζυγός του Πετρούλα εβάφτισαν την 5-12-2010 στον ορθόδοξο ιερό ναό Γενεθλίου της Θεοτόκου Βερίνικης της περιοχής Γιοχάνεσμπουργκ το δεύτερο γιο τους που ονομάστηκε Άγγελος.

Νουνά ήταν η Ντίνα Γεωργίου Δάλκου.

Ευχόμαστε να ζήσει ο νεοφώτιστος.

ΓΑΜΟΙ

ΝΟΤΙΟΣ ΑΦΡΙΚΗ: Ο Κων/νος Θεοδωρίδης του Γεωργίου και της συγχωριανής μας Μαρίνας, κόρης του Φωτίου Καρζή, και η Αναστασία Λούη Πρίσλο παντρεύτηκαν την 12-2-2011 στον ορθόδοξο ιερό ναό του Ευαγγελισμού της Θεοτόκου Πραιτώριας.

Μετά το μυστήριο του γάμου εβάφτισαν και την κόρη τους που ονομάστηκε Αλεξία.

Κουμπάροι και νονοί ήταν το ζεύγος Μιχάλης και

Πετρούλα Ζερβογιάννη.

Ευχόμαστε να ζήσουν οι νεόνυμφοι και η νεοφώτιστη.

ΘΑΝΑΤΟΙ

Ο δαίμων του τυπογραφείου συνετέλεσε ώστε να παραλειφθεί από το προηγούμενο φύλλο ο θάνατος της συγχωριανής μας Σταυρούλας Ζιαζιά. Ζητάμε συγγνώμη από τους οικείους της και τον καταχωρίζουμε σ' αυτό το φύλλο:

- Πέθανε την 9-11-2010 στην Τρίπολη και εκδηύτη την 14-11-2010 στην Κανδύλα η Σταυρούλα σύζυγος Γεωργίου Ζιαζιά, το γένος Γεωργ. Μανωλιού, ετών 83.

- Πέθανε την 29-11-2010 στο Χαλκί Κορινθίας και εκδηύτη εκεί η Γεωργία σύζυγος Παναγιώτη Μαντιώρου, κόρη του Θεοφάνη Χαλκιά και της συγχωριανής μας Βαρβάρας Παναγ. Βαρδουνιώτου, ετών 38.

- Πέθανε την 4-1-2011 στην Αθήνα και εκδηύτη την 8-1-2011 στους Αγίους Αναργύρους Αττικής η Ιωάννα χήρα Παναγιώτου Ζερβογιάννη το γένος Δημ. Ρουμελιώτη, ετών 88.

- Πέθανε την 19-1-2011 στην Κόρινθο και εκδηύτη την επομένη στην Κανδύλα ο Μιχάλης Γεωργ. Προκόπος, ετών 89.

- Πέθανε την 4-2-2011 στην Αθήνα και εκδηύτη εκεί την 8-2-2011 η Άννα χήρα Ευστρ. Σδράλη, ετών 94.

- Πέθανε την 5-2-2011 στην Αθήνα και εκδηύτη την 7-2-2011 στην Κανδύλα η Γεωργία σύζυγος Κων/νου Γιαννακοπούλου, το γένος Σπύρου Ραγκαβέλα, ετών 74.

- Πέθανε την 10-2-2011 στο Λεβίδι και εκδηύτη εκεί την επομένη ο Κων/νος Χρ. Εικοσιδέκας, ετών 82.

- Πέθανε την 4-3-2011 στην Κανδύλα και εκδηύτη εκεί η Παναγιώτα χήρα Χαραλ. Καρζή, το γένος Χρίστου Κούσουλα, ετών 87.

- Πέθανε την 11-3-2011 στην Αθήνα και εκδηύτη εκεί η Χαραλάμπω σύζ. Ευαγγ. Αλεβιζου, το γένος Διαμαντή Κούτουλα, ετών 80.

- Πέθανε την 20-3-2011 στο Νιτρόι ΗΠΑ και εκδηύτη εκεί ο Σπύρος Στέλιου Πρεβεζιάνος, ετών 84.

- Πέθανε την 28-3-2011 στη Θεσσαλονίκη και εκδηύτη εκεί την επομένη ο Πάνος Σταύρου Δούκας, ετών 70.

Τους οικείους των εκλιπόντων συλλυπούμεθα εγκάρδιας.

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ ΣΤΟ ΣΥΛΛΟΓΟ

(Καταχωρούνται ποσά άνω των 20 ευρώ)

Γεώργιος Κωστούρος του Μιχαήλ	30 €
Κων/νος Κανδαλέπας του Ευαγγέλου	30 €
Γεώργιος Φωτόπουλος του Χρήστου	50 €
Κων/νος Ευσταθίου του Παναγιώτη	150 €
Χρήστος Κατραλής του Πανάγου	50 €
Νίκη Ζανιά-Χουντάλα	50 €
Χρήστος Πανόπουλος του Θεοδοσίου	50 €
Ελένη Πανοπούλου-Βαζαίου	50 €
Αναστασία Δάλκου του Ευσταθίου	100 €
Κων/νος και Κων/να Ζιαζιά	40 €
Ελένη Οικονομοπούλου του Βασιλείου	50 €
Βαρβάρα Οικονομοπούλου	50 €
Γεώργιος και Γεωργία Κούσουλα	50 €
Γεώργιος Προκόπος του Χρήστου	20 €
Τούλα Σκανδάλη-Αγριοστάθη	20 €
Ευδοκία Μερκούρη του Στυλιανού	20 €
Σοφία Μερκούρη του Στυλιανού	20 €
Βασίλειος Μερκούρης του Στυλιανού	20 €
Κων/να Ξηρογιάννη του Ιωάννη	20 €
Ευδοκία Ξηρογιάννη του Ιωάννη	20 €
Θεοφάνης Οικονομόπουλος του Γεωργίου	25 €
Ελευθέριος Μερκούρης του Ηλία	50 €
Βασίλειος Προκόπος του Γεωργίου	20 €
Χαράλαμπος Καραμπής του Γεωργίου	50 €
Ουρανία Δάλκου-Φασουλή	20 €
Ιωάννα Μπελεσιώτη του Πλάτωνα	20 €
Θεοφάνης - Χριστίνα - Παναγιώτα - Κατερίνα Οικονομοπούλου	100 €
Παρασκευή Γιαννιά του Δημητρίου	50 €
Σπήλιος Δεληγιάννης του Παναγιώτη	50 €
Σταυρούλα Μερκούρη του Ηλία	20 €
Δημήτριος Κουίμελης	30 €
Σταυρούλα Κόλια	20 €
Μιχαήλ - Χαράλαμπος - Ερασμία Δεληγιάννη	50 €
Δημήτριος Δρόσος του Χρήστου	110 €
Ανώνυμος	30 €
Βασίλειος Μερκούρης του Παναγιώτη	50 €
Χρήστος Μερκούρης του Παναγιώτη	50 €
Σταυρούλα Μερκούρη-Πονηρού	20 €
Χρήστος Γιαννιάς	50 €
Βασιλική Δάλκου του Χρήστου	30 €
Αναστάσιος Κανδαλέπας του Γεωργίου	20 €
Ντίνα Εικοσιδέκα	35 \$ Αμερικής
Ιωάννης Μούργελας	100 \$ Καναδά
Γκούφας Χρήστος Γερασ.	20 €
Σδράλη Ελένη του Στράτου	100 €

στη μνήμη της μητέρας της Άννας χήρας Στράτου Σδράλη
Στις 27/10/2010 Ανώνυμος κατέθεσε το ποσό των 600 ευρώ. Παρακαλείτε να επικοινωνήσετε με τον ταμιά 6942-690387 για να του χορηγηθεί η σχετική απόδειξη.

Η ΕΙΣΗΓΗΣΗ ΤΟΥ ΤΟΠΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΝΔΥΛΑΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΤΡΙΠΟΛΗΣ

(Συνέχεια από τη σελ. 1)

μέχρι που να τελειώσει η απογραφή δεν μπορούμε να έχουμε λύση.

Κάποια μέρα που είχε βλάβη το υδραγωγείο της Κανδύλας η ΔΕΥΑΤ δεν μπόρεσε να φτιάξει τη βλάβη λόγω μειωμένου προσωπικού. Και συμπλήρωσε ότι όσοι επαγγελματίες μπορούν να βοηθήσουν σε διάφορα προβλήματα της Κοινότητας μέχρις ότου ολοκληρωθεί η απογραφή στο Δήμο, ώστε να υπάρχει μία εύρυθμη λειτουργία του Δήμου.

Ο Μερκούρης Ανδρέας ρώτησε πώς οι ελεύθεροι επαγγελματίες θα ζήσουν με τον Καλλιστράτη;

Η Αντιδήμαρχος απάντησε πως όταν μας δοθεί το ελεύθερο να δοθούν εργασίες σε ελεύθερους επαγγελματίες θα το πράξουμε αμέσως.

Ο Πρόεδρος ρώτησε την Αντιδήμαρχο πώς οι κτηνοτρόφοι θα πάνε στα καλύβια τους που έχει κοπεί ο δρόμος λόγω βροχόπτωσης, και τι θα γίνει με τη κολόνα της ΔΕΗ που είναι έτοιμη να πέσει;

Η Αντιδήμαρχος απάντησε με ερώτηση τι έκανε ο Πρόεδρος.

Ο Πρόεδρος είπε πως έκανε έγγραφο και δεν πήρε απάντηση.

Η Αντιδήμαρχος του είπε γιατί δεν πήγες στο Δήμαρχο.

Ο Πρόεδρος είπε τι θα γίνει με τους διαβρωτικούς αγροτικούς δρόμους;

Η Αντιδήμαρχος είπε: είμαι ενήμερη για το θέμα αυτό. Έχω ζητήσει την τσάπα από την Δ.Ε. Λεβιδίου αλλά δεν έχει ασφάλεια και δεν μπορώ να κάνω προσωρινά τίποτα.

Επίσης ζήτησα από τη ΔΕΥΑΤ την τσάπα και μου είπε το αρμόδιο γραφείο πως θα έρθει την επόμενη μέρα.

Ο Κουλάκης Σπύρος είπε ότι για το ποσό των 60.000 ευρώ, να μην γίνουν ασφαλτοστρώσεις αφού η ύδρευση δεν είναι καλή.

Ο Προκόπος Αριστοτέλης πρότεινε να γίνει ασφαλτοστρωση στη περι-

χή Εικοσιδεκαίκα.

Ο Μερκούρης Στέλιος είπε να μην αλλάξει το πάγιο τέλος του νερού και πρότεινε να γίνει ασφαλτοστρωση του δρόμου από Μετόχι έως Άγιο Θανάση.

Ο Καρζής Γεώργιος ρώτησε εάν υπάρχει μελέτη ύδρευσης γιατί το νερό είναι θέμα υγείας και πρέπει να βρεθεί λύση γι' αυτό.

Η Αντιδήμαρχος είπε πως όταν έπεσε στην αντίληψή της ότι το νερό ήταν μολυσμένο έκανε τις ενέργειες που έπρεπε. Είπε πως η ΔΕΥΑΤ ανέλαβε τις μετρήσεις του νερού και αν χρειαστεί να μπουν χλωριωτές θα μπουν.

Ο Προκόπος Κώστας πρότεινε να κάνει το Συμβούλιο μια συζήτηση πως μπορούν να βρεθούν χρήματα για την ύδρευση.

Ο Πρόεδρος είπε πως με την Περιφέρεια και τον Δήμο έχουμε καλή συνεργασία και προσπαθούμε όλοι μαζί.

Η Αντιδήμαρχος είπε πως και με τους Συλλόγους θα συζητήσουν το θέμα της ύδρευσης.

Ο Ζερβογιάννης Δημήτριος ρώτησε τι οικονομική ενίσχυση και τι βοήθεια χρειάζεστε από το εξωτερικό. Ακόμη πρότεινε να γίνει καθαρισμός του χώρου στη θέση Λιβεργά και για την ανακίνωση.

Ο Προκόπος Αριστοτέλης ρώτησε για το INTERNET;

Ο Πρόεδρος απάντησε ότι μετά από τις Απόψεις το χωριό θα έχει INTERNET.

Η Αντιδήμαρχος είπε πως μετά από δεκαπέντε μέρες το έργο θα ξεκινήσει.

Ο Μερκούρης Ανδρέας είπε ότι δεν υπάρχει άδεια για την κοπή του δρόμου για το INTERNET. Ακόμη είπε για τον έλεγχο του νερού στις δεξαμενές προς Μάνα νερού.

Ο Παντολεων Φώτης είπε:

α) ότι η νέα Δημοτική αρχή χρειάζεται στήριξη πέρα από κοιμηματικές τοποθετήσεις

β) ότι αφού υπάρχουν κολοβακτη-

ρίδια στο νερό σημαίνει ότι εισχωρούν λύματα και μπορεί να υπάρξει μεγαλύτερος κίνδυνος

γ) ότι προτεραιότητα πρέπει να δώσουμε στις συντηρήσεις δρόμων, στην είσοδο της Κανδύλας, στην ύδρευση και μετά στο Σίντζι.

Η Αντιδήμαρχος μίλησε για την αναβάθμιση της Κανδύλας και αναφέρθηκε στο Μοναστήρι. Πρότεινε να γίνει μια επιτροπή που να αναλάβει το Μετόχι και το Μοναστήρι.

Ο Πρόεδρος είπε ότι οι συμπαιτριώτες μας Ζερβογιάννης Δημήτριος και Μπίσιος Κων/νος προσέφεραν δωρεάν εργασίες στην Κοινότητα.

Ο Χριστόφορος Στάθης πρότεινε να γίνει γεώτρηση στην Κουρπά για την ύδρευση των καλυβιών.

Ο Κουλάκης Σπύρος πρότεινε να ριζούν ψάρια στο Σίντζι.

Μη υπάκουος άλλου θέματος λήπει η συνεδρίαση και υπογράφεται ως έπεται:

1) Δρόσος Δημήτριος
 2) Μπίρη-Καρζή Μαρίνα
 3) Στριφτόπουλος Γεώργιος

ΔΗΜΟΣ ΤΡΙΠΟΛΗΣ
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ
ΛΕΒΙΔΙΟΥ
ΤΟΠΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ
ΚΑΝΔΥΛΑΣ
ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ

Από το πρακτικό 3/2011 συνεδρίασης τον Τοπικού Συμβουλίου

ΘΕΜΑ: Πρόταση προς την Εκτελεστική Επιτροπή για την κατάρτιση του Επιχειρησιακού και Τεχνικού Προγράμματος της Τοπικής Κοινότητας Κανδύλας

Αρ. Απόφασης 3/2011

Στην Κανδύλα σήμερα στις 28-2-2011 ημέρα Δευτέρα και ώρα 8:30 μ.μ. το Τοπικό Συμβούλιο Κανδύλας συνήλθε σε τακτική συνεδρίαση, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 88 του Ν. 2852/7-6-2010 (Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα Καλλικράτης).

Στη συνεδρίαση παρέστησαν οι

παρακάτω:

Εικοσιδέκα Μαρία Αντιδήμαρχος
 Δρόσος Δημήτριος Πρόεδρος
 Μπίρη-Καρζή Μαρίνα Μέλος
 Στριφτόπουλος Γεώργιος Μέλος

Στη συνεδρίαση παραβρέθηκε η Λούφα Ελένη υπάλληλος του Δήμου για την τήρηση των πρακτικών.

Αφού διαπιστώθηκε η εκ νόμου απαρτία ο κ. Πρόεδρος κήρυξε την έναρξη της συνεδρίασης και εισηγούμενος το μόνο εντός ημερησίας διάταξης θέμα ανέφερε τα εξής:

Σύμφωνα με την παρ. του Ν. 3852/2010 το Συμβούλιο της Τοπικής Κοινότητας Κανδύλας με απόφαση που λαμβάνεται ένα μήνα τουλάχιστον πριν την κατάρτιση του επιχειρησιακού και τεχνικού προγράμματος του Δήμου, εισηγείται στην Εκτελεστική Επιτροπή με σειρά προτεραιότητας ανάλογα με τον επείγοντα χαρακτήρα των αναγκών των κατοίκων της περιφέρειάς του και τις προτεραιότητες για την τοπική ανάπτυξη, τις δράσεις που πρέπει να περιλαμβάνει το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου και τα έργα που πρέπει να εκτελεστούν.

Κατόπιν τούτου, ο Πρόεδρος κάλεσε τα μέλη του Συμβουλίου να διατυπώσουν προτάσεις προς την Εκτελεστική Επιτροπή σχετικά με την κατάρτιση του Επιχειρησιακού και Τεχνικού Προγράμματος. Το Τοπικό Συμβούλιο μετά από διαλογική συζήτηση:

ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ ΟΜΟΦΩΝΑ

Την πρόταση προς την Εκτελεστική Επιτροπή

1. Ύδρευση - Αντικατάσταση δικτύου λόγω ακαταλληλότητας και επικινδυνότητας για τους κατοίκους

2. Αποχέτευση - Βιολογικός καθαρισμός

3. Συντήρηση κοινοτικών δρόμων (είσοδος Κανδύλας- πίσσες κ.λπ.) 20.000.

4. Ανάπλαση δεικνοκηπίου και δημιουργία παιδικής χαράς 10.000.

5. Για την πηγή Σίντζι με περιφερειακό δρόμο (καθαρισμός - φωτι-

σμός) 15.000.

6. Πολιτιστικές εκδηλώσεις (ανταμωμία, πανηγύρι) 6.000.

7. Διάνοιξη δρόμου προς Μάτι Κορινθίας - Λακώματα 5.000.

8. Αθλητικές εκδηλώσεις 3.000.

9. Συντήρηση κοινοτικών και αγροτικών δρόμων - κατασκευή μονόδρομων και διαμόρφωση χώρου στη θέση ΔΕΣΗ.

10. Διαμόρφωση χώρου Σίντζι προσβάσιμη για το κοινό.

11. Καθαρισμός και σκέπασμα υπονόμου Ακόννας.

12. Διάνοιξη δρόμου στα Λακώματα.

13. Πρόσληψη υδρονομεία και εργάτη καθαριότητας.

14. Γραμματειακή υποστήριξη κοινοτικού γραφείου για την εξυπηρέτηση των κατοίκων.

15. Καθαρισμός δεξαμενών.

16. Ύδρευση καλυβών στη θέση Σταυρούλι.

17. Αλλαγή κουφωμάτων - μοκετών - βάψιμο του κοινοτικού γραφείου Κανδύλας.

18. Ασφαλτοστρωση δρόμου από Μετόχι έως Άγιο Θανάση.

19. Υδρομάστευση στα Λιβεργά.

20. Καθαρισμός Μάνας νερού.

21. Αντιπλημμυρικά έργα ξωκεμάτων από γήπεδο έως Τυροκομείο.

22. Έκτακτες ανάγκες από Θεομηνίες 5.000.

23. Κατασκευή μανδρότοιχου μήκους 80 μ. στο νεκροταφείο Διακόπλου 8.000.

24. Υδροσυλλογή όμβριων υδάτων με τσιμεντοσωλήνες - συντήρηση δρόμου από Διακόπι έως Κακάβι 10.000.

Η απόφαση αυτή έλαβε αριθμό 3/2011

Το πρακτικό αυτό υπογράφεται ως κατωτέρω:

Ο Πρόεδρος

Δρόσος Δημήτριος

Τα Μέλη

Μπίρη-Καρζή Μαρίνα

Στριφτόπουλος Γεώργιος

ΝΕΚΡΟΛΟΓΙΑ

Ένα λυπητερό και απίστευτο χαϊρέτημα στην πολυαγαπημένη μου ανικιά Γεωργία που την αγάπησαν Θεός και Χάρος στο άνθος της ζωής της.

Μόλις τριάντα οχτώ (38) ετών και δεν χάρηκε τη Νιότη της, έπειτα από ανυπόφερτους πόνους της γνωστής αθεράπευτης αρρώστιας.

Στις 29 Νοέμβρη '10, ξημέρωμα του Αγίου Αντρέα, μας άφησε την τελευταία πνοή της. Αντρέα έλεγαν τον πεθερό της που είχε φύγει και αυτός πρόσφατα και την κάλεσε στη γιορτή του.

Η Γεωργία, η ανικιά μου, ήταν κόρη της αδελφής μου της Βαρβάρας. Επλήγωσε βαριά τους γονείς της, καθώς και τον άντρα της ένα εξαιρετο παλληκάρι που είναι από το Χαλκί Κορινθίας.

Μαζί με τον πόνο της, του άφησε ένα κοριτσάκι τριών (3) χρονών.

Αγαπητοί φίλοι και συμπατριώτες, εδώ στην εφημερίδα μας έχουμε ειδεί πολλά περιστατικά θανάτων σε μικρές ηλικίες. Ο καθένας όμως για τον δικό του άνθρωπο αποκτάει το μαρτζι για όσα χρόνια ζήσει. Απλά τα λέμε για παρηγοριά' δεν φεύγει από τη σκέψη μας και από τη μνήμη μας ο χαμός του ανθρώπου.

Με πολύ πόνο και συγκίνηση, της είπα το τελευταίο Αντίο και ελαφρύ να είναι το χάμα που σκέπασε το Νιάτο της.

Αντί για πάντα Γιωργίτσα μου!!!!

Κι εδώ της αφιερώω Συγκινητικά στίχάκια:

Γιατί Γιωργία έφυγες
στο άνθος της ζωής σου;

Δε σκέφτηκες τον άντρα σου
μα ούτε και το παιδί σου;

Πατέρας, μόνα σου μιλάν
κι ο άντρας σου φωνάζει,
μα εσύ κοιμάσαι ήσυχη
καθόλου δε σε νοιάζει.

Όλο τον κόσμο κάλεσες
για να τους χαιρετίσεις
μα εσύ βαριά κοιμήθηκες
δε θέλεις να ξυπνήσεις.

Γιωργία, βασάνιστηκες
μες τα νοσοκομεία
και τώρα θες ν' αναπαυθείς
και θέλεις ηρεμία.

**Μαρίνος Π. Βαρδουνιώτης
Ταρσινά Κορινθίας**

**ΜΙΧΑΗΛΗΣ ΠΡΟΚΟΠΟΣ
- ΜΑΝΕΤΑΣ**

Ο Μιχάλης Προκόπος του Γεωργίου, ή αλλιώς Μανέτας, όπως συνηθιζόταν να τον αποκαλούν στο χωριό, πέθανε σε ηλικία 89 ετών στις 19-1-2011 στο Γ.Ν. Κορίνθου από ανακοπή καρδιάς. Η κηδεία του έγινε την επόμενη μέρα στις 20-1-2011 στην γενέτειρά του Κανδύλα Μαντινείας... Ας είναι ελαφρύ το χώμα που τον σκεπάζει... Λιωνία του η μνήμη.
**Ο γιος του Προκόπος Παναγιώτης
Τα εγγόνια του Μιχάλης - Ελένη**

**ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ
ΕΙΣ ΜΝΗΜΗΝ**

Προσέφεραν στον ιερό ναό Γεννήσεως Χριστού Κανδύλας εις μνήμην του Δημητρίου Παναγ. Κωσταούρου:

- 1) Η σύζυγός του Βασιλική Κωσταούρου 100 ευρώ.
  - 2) Η αδελφή του Ελένη Ευαγγ. Φωτοπούλου 50 ευρώ και
  - 3) Η αδελφή του Χρυσούλα Γεωργιά Δάλκου 20 ευρώ.
- Η Εκκλησιαστική Επιτροπή τις ευχαριστεί θερμώς.

**ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ ΓΙΑ
ΤΟΝ ΕΞΩΡΑΪΣΜΟ
ΤΟΥ ΝΕΚΡΟΤΑΦΕΙΟΥ
ΚΑΝΔΥΛΑΣ**

Προσέφεραν για το σκοπό αυτό:

1. Πονηρού-Μερκούρη Σταυρούλα 30 ευρώ.
2. Ελένη Στράτου Σδράλη 200 ευρώ στη μνήμη της μητέρας της Άννας χήρας Στράτου Σδράλη.
3. Δημήτριος Λαρδικός 50 ευρώ στη μνήμη της Άννας χήρας Στράτου Σδράλη.

Η Επιτροπή Εξωραϊσμού ευχαριστεί θερμώς.

ΣΥΓΧΑΡΗΤΗΡΙΑ

Τον αγαπητό συμπατριώτη εξάδελφό μου και μέλος του Δ.Σ. του Συλλόγου μας, τον καθ' όλα σεμνό Στάθη Γ. Ευσταθίου συχαίρω θερμά και του εύχομαι υγεία για την προαγωγή του στο βαθμό του υποπτεράρχου στις τάξεις των ιπταμένων της Πολεμικής Αεροπορίας.

Να είναι πάντα καλά.
**Πάνος Χ. Ευσταθίου
Πρόεδρος Συλλόγου
Κανδυλιωτών «Η Πρόοδος»**

ΠΩΛΕΙΤΑΙ ΣΠΙΤΙ

Πωλείται στην Κανδύλα, μέσα στο χωριό, λιθόκτιστο διώροφο σπίτι με μεγάλο οικόπεδο. Πληροφορίες στο τηλέφωνο: 210-6253179.

**ΠΩΛΕΙΤΑΙ ΑΓΡΟΚΤΗΜΑ
ΜΕ ΟΙΚΗΜΑΤΑ**

Πωλείται, σε απόσταση 5 χιλιομ. από την Αμαλιάδα και 1 χιλιομ. από τη θάλασσα, αγρόκτημα 22 στρεμμάτων, εντός του οποίου έχουν ανεγερθεί οικία 135 τ.μ. με βοηθητικούς χώρους και 6 γκαρσονιέρες, 33 τ.μ. εκάστη, με βοηθητικούς χώρους, γραφείο και πισίνα, κατάλληλες για τουριστική εκμετάλλευσή.

Πληροφορίες στα τηλέφωνα: 26220-61839 και 6976839143.

ΤΟ ΚΑΝΤΥΛΑΪΚΟ ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1											
2											
3											
4											
5											
6											
7											
8											
9											
10											
11											

ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΣ

1. Κάνω κάτι γρήγορα, όπως το λέμε στην Καντύλα - Βυζαντινή μουσική νότα.
2. Δαγκώνει επικίνδυνα - Κι αυτό... βουλώνεται.
3. Το δεύτερο πρόσωπο της Αγίας Τριάδος - Με το ζόρι (επίρρ., καθαρ.).
4. Βαφτιστικό όνομα στον πληθυντικό - Όμοια φωνήεντα.
5. Μουσική νότα (αντιστρ.) - Πρόθεση - Χρησιμότης, ωφέλεια, κέρδος (αρχ., αντιστρ.).
6. Χρηματική ποιή για μικροπαραβάσεις ή πιάσματα
7. Βρυσίδα που απευθύνεται σε απατεώνα, παλιάνθρωπο (δύο λέξεις).
8. Μουσική νότα (αντιστρ.) - Έτσι λέγαμε το ραδιόφωνο (με άρθρο).
9. Η πρόθεση επί, πριν από δασυνόμενη λέξη - Κάνει ωραία πίτα.
10. Αυτό «πάει το βασίλειο» - Αυτοί δίνουν, χορηγούν (αντιστρ.).
11. Πάνω σ' αυτήν χάνονται περιουσίες - Φάση του φεγγαριού, όπως τη λένε οι συγχωριανοί μας (αντιστρ., με άρθρο).

ΚΑΘΕΤΩΣ

1. Μ' αυτήν μαγειρεύανε «τσιαι ξετσιωνάνα» οι γιαγιάδες μας - Ελληνικό έξι.
2. Αυτός παραβαίνει μία από τις εντολές του Μωσαϊκού νόμου (κλπ., αντιστρ.) - Ευσπλαχνία, συμπόνια, ελεημοσύνη.
3. Γνωστό το καρναβάλι του (γεν.) - Συνομογραφία που δηλώνει την ώρα πριν από το μεσημέρι - Έτσι λέμε στο χωριό μας το δυνατό κρύο.
4. Τρανταχιά γέλια.
5. Αυτό το μέρος δεν το βλέπει ήλιος (καντυλαϊκά).
6. Βρίσκει νερά (αιτ. δημοτ.).
7. Καντυλαϊκό υποθετικό αντί για το αν - Το αποτέλεσμα της σύγκλισης, του εκνευρισμού.
8. Τοποθεσία πάνω από το Βαθυπόταμο (αντιστρ., δοτ. εν.) - Ο Πέρσης.
9. Αναφορ. αντανομία της αρχαίας (θηλ., ον. πληθ.) - Αποψιλωμένη έκταση κατάλληλη για βοσκή (με άρθρο).
10. Αρχή ημέρας - Σημαίνει και τη στολή του στρατιώτη (αντιστρ.).
11. Ευχή των λογίων για το νέο έτος - Σ' αυτό το κλίμα δεν παρατηρούνται ακραία φαινόμενα (αντιστρ.).

**ΑΠΟΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΣΤΗ ΓΙΑΓΙΑ ΜΟΥ
ΜΑΡΙΑ ΣΥΖΥΓΟ ΙΩΑΝΝΟΥ ΜΟΥΡΓΕΛΑ**

(Απεβίωσε την 24-10-10 στο Τορόντο Καναδά)

Σήμερα, μας άφησε μια σύζυγος,
Σήμερα, μας άφησε μια μάνα,
Σήμερα, μας άφησε μια αδερφή,
Σήμερα, μας άφησε μια ξαδέρφη,
Σήμερα, μας άφησε μια θεία,
Σήμερα, μας άφησε μια γειτόνισσα,
Σήμερα, μας άφησε μια φίλη,
Και σήμερα, μας άφησε μια Γιαγιά.

Γιαγιά, ήθελα να σου πω ένα μεγάλο ευχαριστώ. Ευχαριστώ για όλα όσα μας έχεις κάνει.

Γιαγιά, όποτε μιλώ για σένα, θα μιλώ για το πόσο χαρούμενη ήσουν πάντοτε. Θα μιλώ για τη δύναμή σου, για την καλοσύνη και την φροντίδα σου. Θα τους λέω πόσο ήρεμη ήσουν. Θα τους πω πόσο αγαπούσες την οικογένειά σου. Θα τους πω πόσο αγαπούσες τη μαγειρική. Θα τους λέω πόσο αγαπούσες τον κήπο σου και πόσο αγαπάς το Θεό.

Γιαγιά, έχεις παίξει ένα σπουδαίο ρόλο στη ζωή μου και πάντα θα παίζεις τον ίδιο ρόλο. Όταν μιλήσαμε το Σάββατο, ήσουν χαρούμενη. Σου είπα πως θα πήγαινε σ' ένα ινδιάνικο γάμο εκείνη τη βραδιά και μου είπες: «Μπράβο! Να πας. Είναι καλό να βλέπεις καινούργια πράματα. Έτσι μαθαί-

νομε».

Ρε Γιαγιά, καλά το είπες! Οι φιλοσοφίες αλλάζουν και τα μυαλά μας μεγαλώνουν με όλες τις καινούργιες εμπειρίες μας, και αυτό που έγινε όχι το Σάββατο αλλά την Κυριακή, μ' έχει αλλάξει. Έχει αλλάξει τη ζωή μου και τη φιλοσοφία μου.

Γιαγιά, μην στενοχωριέσαι για τον Παππού, θα τον προσέχουμε εμείς.

Πολλές καλές αναμνήσεις θα μείνουν μαζί μου. Θα θυμάμαι τα τηλεφωνήματά μας, θα θυμάμαι τις ημέρες που παίζαμε χαρτιά, θα θυμάμαι όταν βλέπαμε μαζί τον «Μπομπ Μπάρκερ», «Τη Ρόδα» και τον «Άλεξ» στην τηλεόραση.

Θα παραμένεις για πάντα στην καρδιά και στο νου μου.

Η ζωή σου είναι ένα σύμβολο δύναμης, αγάπης και οικογένειας. Αγάπη πάντα

**Ο Γιαννάκης, το αστέρι σου.
Ιωάννης Μούργελας
Τορόντο, Καναδά**

Εγγονός της Μαρίας και του Γιάννη Μούργελα και της Παναγιώτας και του Γιώργου Δεληγιάννη

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΝΤΟΥΛΑΣ

Στις 18-2-2011 έφυγε από κοντά μας, αφήνοντας την τελευταία του πνοή ο ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΝΤΟΥΛΑΣ, ετών 75, στην Πουλίτσα Κορινθίας όπου και εκδηύθη. Γεννημένος στην Κανδύλα, ήταν το τρίτο από τα πέντε παιδιά (3 αγόρια, 2 κορίτσια) του Θεόδωρου Ντούλα.

Από μικρός και σε ηλικία 15 χρονών ακολούθησε (όπως πολλοί άλλοι συμπατριώτες) τον δρόμο της εσωτερικής μετανάστευσης. Μετέβη και εγκαταστάθηκε στην Πουλίτσα Κορίνθου και σταδιοδρόμησε ως κτηματίας. Εκεί παντρεύτηκε την ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΣΕΡΦΑ καταγόμενη και αυτή από το Λεβειδίον Αρκαδίας. Πολλά και πλούσια τα προσόντα που τον διέκριναν και συνέθεταν την προσωπικότητά του. Με μία λέξη ήταν σωστός άνθρωπος - οικογενειάρχης - εργατικός. Δημιούργησε οικογένεια, έκανε 4 παιδιά (3 αγόρια, 1 κορίτσι) τον ΘΕΟΔΩΡΟ, τον ΑΝΑΣΤΑΣΙΟ, τον ΦΩΤΙΟ και την ΦΩΤΕΙΝΗ, δίνοντάς τους καλή ανατροφή και

διαπαιδαγώγηση, στοιχεία που αυτός είχε δεχτεί από τους δικούς του γονείς.

Ένα μεγάλο ευχαριστώ, γι' αυτό το μεγάλο έργο, από αυτόν τον ακούραστο πατέρα, από τα παιδιά του, τα οποία θα συνεχίσουν να κτίζουν στα θεμέλια όπου άφησε ο πατέρας τους και να ακολουθούν τα βήματά του.

Καλό σου ταξίδι Γιώργο. Η σύζυγός σου, τα παιδιά σου και τα εγγόνια σου θα σε θυμούνται για πάντα.

Χρῆστος Χαρ. Κουγεμῆτρος

Η ΚΟΠΗ ΤΗΣ ΠΙΤΑΣ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΜΑΣ ΚΑΙ Ο ΕΤΗΣΙΟΣ ΧΟΡΟΣ

Παρουσία του Αντιπεριφερειάρχη Αρκαδίας κ. Ευαγγέλου Γιαννακούρα - ο οποίος εδήλωσε ότι έχει ιδιαίτερη σχέση με την Κανδύλα από τα παιδικά του χρόνια ως ανειμιάς της αιώνιας ηγουμένης Ευπραξίας - της Αντιδήμαρχου Τρίπολης συγχωριανής μας κ. Μαρίας Εικοσιδέκα, του Προέδρου της Τοπικής Κοινότητας Κανδύλας κ. Δημητρίου Χρ. Δρόσου, του Εκπροσώπου της Τοπικής Κοινότητας Ορχομενού κ. Γεωργίου Καστούμη και ικανού αριθμού συμπατριωτών μας έγινε κι εφέτος στο γραφείο του Συλλόγου μας η κοπή της πρωτοχρονιάτικης πίτας την 23-1-2011.

Ο Πρόεδρος του Συλλόγου Παναγ. Ευσταθίου κόβει την πίτα

Κατ' αρχάς ο Πρόεδρος του Δ.Σ. του Συλλόγου κ. Παναγιώτης Χρ. Ευσταθίου, με ομιλία του την οποία παραθέτουμε πιο κάτω, καλωσόρισε τους προσκεκλημένους και συνεχάρη, άλλη μια φορά, δια ζώσης, τους νεοεκλεγέντες τοπικούς άρχοντες και τους ευχήθηκε υγεία και καλή επιτυχία στο δύσκολο έργο που ανέλαβαν.

Μετά την ομιλία του Προέδρου, οι άρχοντες απήθυσαν χαιρετισμό στους παρευρεθέντες, εξήγησαν, εν συντομία, τις αρμοδιότητές τους, όπως αυτές καθορίζονται από το νέο νόμο «Καλλικράτης» και υποσχέθηκαν την αρμονική συνεργασία προς όφελος του Δήμου, της περιοχής και του χωριού μας. Ο κ. Καστούμης ανακοίνωσε ακόμη ότι θα χορηγηθεί κονδύλιο 600.000 ευρώ για την αναστήλωση του θεάτρου Ορχομενού.

Ακολούθησε συζήτηση για τα θέματα του χωριού και του Συλλόγου και η εκδήλωση έληξε με την κοπή της πίτας. Τυχερή της χρονιάς ήταν η Ελένη Οικονομοπούλου-Νούτσου, η οποία κέρδισε το φλουρί που ήταν «Κωνσταντινάτο».

Κατά τη διάρκεια της εκδήλωσης ελήφθησαν τρία FAX τα οποία αναγνώστηκαν. Το ένα ήταν από το βουλευτή Αρκαδίας Οδυσσέα Κωνσταντινιόπουλο, το άλλο από τον Χρήστο Ευαγγ. Κανδαλέπα από το Σίδνεϋ Αυστραλίας και το τρίτο από την Αναστασία Ευσταθ. Δάλκου. Τους ευχαριστούμε για τις ευχές τους και τα παραθέτουμε.

Το FAX κ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΠΟΥΛΟΥ

Αγαπητέ κύριε Ευσταθίου,

Θα ήθελα κατ' αρχάς να σας ευχαριστήσω θερμά για την τιμητική σας πρόσκληση, γνωρίζοντας τις ιδιαίτερες σχέσεις που έχω με την Κανδήλα, αλλά και να ευχηθώ στα μέλη του Συλλόγου σας και σε εσάς τον ίδιο προσωπικά να έχετε μια δημιουργική και αποδοτική χρονιά με υγεία, ατομική και συλλογική ευημερία και προκοπή.

Πέρυσι μπόρεσα να παρευρεθώ και να σας ευχηθώ από κοντά έστω και για λίγο. Δυστυχώς φέτος δεν θα μπορέσω να ανταποκριθώ στην πρόσκλησή σας λόγω των πολλαπλών υποχρεώσεων στις εκδηλώσεις των συλλόγων του τόπου μας.

Παραμένω, ωστόσο, πάντα αρωγός στις προσπάθειες και το έργο του Συλλόγου σας και δράττομαι της ευκαιρίας να σας ενημερώσω πως οι προσπάθειες για τον κάμπο της Κανδήλας τείνουν να ευοδωθούν, αφού οι διαδικασίες εκταμίευσης για την ολοκλήρωση του έργου θα πραγματοποιηθούν εντός των επόμενων εβδομάδων.

Είμαι πάντα στη διάθεση σας να βρεθούμε από κοντά και να συζητήσουμε τα θέματα που απασχολούν το σύλλογο σας και την περιοχή.

Κλείνοντας, σας εύχομαι, και πάλι ολόψυχα χρόνια πολλά και καλή χρονιά.

Με εκτίμηση

Οδυσσέας Κωνσταντινιόπουλος

Το FAX ΤΟΥ Κ. ΚΑΝΔΑΛΕΠΑ

Αγαπητοί φίλες και φίλοι Κανδυλιώτες

Σας εύχομαι, εγώ και η οικογένειά μου, μέσα από τα βάθη της καρδιάς, ο καινούριος χρόνος να σας φέρει ό,τι ο καθένας σας ποθεί.

Να πάρετε καινούριες δυνάμεις για το θεάρεστο έργο που επιτελείτε, για την αφοσίωσή σας στο πάτριο χώμα, τα ήθη και έθιμα του χωριού μας, την όμορφη ΚΑΝΔΥΛΑ. «Τα Κανδυλιώτικα» είναι για μας τους ξενητεμένους, ένα βάλασμα,

έναν σύνδεσμο, μια «κρόκη» (υφάδι) που θα λέγαν οι αρχαίοι.

Κάτω από τους ξένους ουρανοί που ζούμε, στη σημερινή κοπή της πίτας, είμαστε και εμείς παρόντες για να σας ευχηθούμε ΧΡΟΝΙΑ ΠΟΛΛΑ, ΧΡΟΝΙΑ ΚΑΛΑ, ΧΡΟΝΙΑ ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΑ.

Χρόνια πολλά σε όλους

Καλή σας μέρα με πατριωτικούς χαιρετισμούς

ΑΠΟ ΣΥΝΕΥΨ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑΣ

Χρήστος Ευαγγ. Κανδαλέπας

ΥΓ.

Σας στέλνω 2 ποιήματα, και τις συχνότητες του σταθμού που κάνω προγράμματα κάθε Κυριακή πρωί 8-11 ώρα Ελλάδα και κάθε Πέμπτη πρωί 10-12 ώρα Ελλάδα.

Στο διαδίκτυο GREEK RADIO OF AUSTRALIA 1683 A/M

Για τους χαιρετισμούς σας τα τηλέφωνα είναι 97509890-97500017 FAX 97500517 κωδικός 612

Τα τηλέφωνα τα δικά μου είναι 612 97893351 σπιτιού

Κιν. 611-0403050544

Το FAX ΤΗΣ Κ. ΔΑΛΚΟΥ

Κύριε πρόεδρε,

Με την ευκαιρία της κοπής της πίτας στον σύλλογο σας για το νέο έτος, εύχομαι σε εσάς, το συμβούλιο σας, τα μέλη του συλλόγου σας και σε όλους τους συμπατριώτες μας, εσωτερικού και εξωτερικού, χρόνια πολλά και καλά και ευτυχισμένος ο καινούριος χρόνος. Όπως γνωρίζετε, στις πρόσφατες δημοτικές εκλογές ήμουν υποψήφια δημοτική σύμβουλος στον Δήμο Τρίπολης με τον συνδυασμό του Δημήτρη Παυλή Τρίπολη - πρωτεύουσα του Μοριά. Θα ήθελα δια μέσου του συλλόγου σας να ευχαριστήσω το χωριό μου που με τίμησε δίνοντας μου 130 ψήφους, φέρνοντας με έτσι στην 8η θέση του συνδυασμού που ήταν και εκλογίμη εάν ο συνδυασμός μας κέρδιζε στις επαναληπτικές εκλογές.

Εύχομαι στον νέο πρόεδρο του χωριού μας και στο συμβούλιο του χρόνια πολλά και καλή επιτυχία στο έργο τους. Συγχαίρω επίσης την κυρία Μαρία Εικοσιδέκα για την εκλογή της και την τοποθέτησή της στην θέση της Αντιδήμαρχου, και της εύχομαι κάθε επιτυχία στο δύσκολο έργο της.

Σας ευχαριστώ

Αναστασία Ευσταθίου Δάλκου

Αρχιτέκτων Μηχανικός

ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ 14 ΤΡΙΠΟΛΗ

ΤΗΛ. 2710 233399 - 697355727

Η ΟΜΙΛΙΑ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΧΡ. ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ

Κύριε Αντιπεριφερειάρχα,

Κυρία Αντιδήμαρχε του νέου διευρυμένου Δήμου Τρίπολης του οποίου τοπική κοινότητα, με το σχέδιο «Καλλικράτης» αποτελεί στο εξής και το χωριό μας.

Κύριε Πρόεδρε της τοπικής κοινότητας Κανδύλας, κύριε εκπρόσωπε της τοπικής κοινότητας Ορχομενού,

Αγαπητές συμπατριώτισσες, αγαπητοί συμπατριώτες, φίλες και φίλοι του Συλλόγου καλημέρα σας.

Σήμερα 23-1-2011, ο Σύλλογός μας, σας καλωσορίζει με αγάπη στην κοπή της πρωτοχρονιάτικης πίτας και σας εύχεται υγεία και καλή χρονιά.

Επίσης, συγχαίρει, για μια φορά ακόμη, τους νεοεκλεγέντες άρχοντες, παρόντες και απόντες, και τους εύχεται υγεία και καλή επιτυχία στο δύσκολο έργο που ανέλαβαν.

Σας ευχαριστώ εκ μέρους του Διοικητικού Συμβουλίου για την ανταπόκρισή σας στο κάλεσμά μας.

Βέβαια εδó θα πρέπει να μην μνημονεύουν και οι πολυάριθμοι ξενητεμένοι μας Κανδυλιώτες που συμβάλλουν σημαντικά στην στήριξη του Συλλόγου και της Κανδύλας, οικονομικά κυρίως, χωρίς φυσικά να λησμονούνται οι συγχωριανοί που βρίσκονται σε οποιοδήποτε μέρος της χώρας μας.

Τους ευχαριστούμε όλους.

Τις όποιες προσπάθειές μας θα πρέπει να εκτιμήσουν και οι τοπικοί Άρχοντες, τους οποίους, για το καλό του τόπου μας, τους θέλουμε δίπλα μας.

Θα αναφερθώ πολύ σύντομα στις δραστηριότητες του Συλλόγου μας για τον χρόνο που πέρασε.

- Συνεχίσαμε με κόπο και θα συνεχίσουμε την έκδοση των «Κανδυλιώτικων» που είναι το ενημερωτικό μέσο για τα τεκταινόμενα στο χωριό μας.

- Πραγματοποιήσαμε ημερήσια εκδρομή από Κανδύλα την 9-8-2010 με διάφορο λεωφορείο, γεμάτο, στην Ναύπακτο - Ιερά μονή Τρικόρφου Φωκίδος.

- Στις 13-8-2010 είχαμε θεατρική παράσταση στο προαύλιο του σχολείου μας με το έργο «ΑΜΑΕΤ ΜΕ ΠΙΚΑΝΤΙΚΗ ΣΑΛΤΣΑ» από το θίασο του Γιώργου Καρβουνιάρη. Την παράσταση παρακολούθησαν 400 άτομα. Εδó θα πρέπει να ευχαριστήσω τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Αρκαδίας για την επιχορήγηση της εκδήλωσης.

- Την Τρίτη 17-8-2010 στην πλατεία του χωριού μας παρακολουθήσαμε την ταινία του Παντελή Βούλγαρη «ΨΥΧΗ ΒΑΘΙΑ» από τον κινηματογράφο του χωριανού μας Κώστα Προκόπου - προσφορά του Συλλόγου.

- Τέλος στις 18-8-2010 πραγματοποιήσαμε την καθιερωμένη πεζοπορία στην μαγευτική διαδρομή Άγιος Ανδρέας - Πηγή Κομποτή.

- Τιμήσαμε και τιμούμε αξιόλογους συμπατριώτες. Ενδιαφερόμαστε πάντα για όλα τα πολλά δυστυχώς προβλήματα του χωριού μας.

- Δυστυχώς δεν έχουμε εγγραφή νέων μελών. Είναι το σύνδρομο της νέας εποχής.

- Δώσαμε και δίνουμε το παρόν στις χαρές και τις λύπες των μελών και όχι μόνο.

- Είμαστε σε επαφή με όλους τους αδελφούς Συλλόγους Αμερικής, Καναδά, Αυστραλίας και φυσικά με το Δήμο και το Τοπικό Συμβούλιο του χωριού μας.

- Κάνουμε ό,τι μπορέσαμε και ζητάμε συγγνώμη για ό,τι δεν προλάβαμε ή δεν μπορέσαμε να κάνουμε.

- Ας μου επιτρέψουν από αυτό το βήμα να κάνω μια παράκληση στους νεοεκλεγέντες τοπικούς άρχοντες, την

Από την κοπή της πίτας. Στην πρώτη σειρά ο Αντιπρόεδρος του Συλλόγου μας Βασίλης Προκόπος και η Αντιδήμαρχος Μαρία Εικοσιδέκα

Αντιδήμαρχο αγαπητή συμμαθήτριά μου κ. Μαρία Εικοσιδέκα και στο τοπικό συμβούλιο: να δώσουν ό,τι καλύτερο έχουν - και είμαι σίγουρος γι' αυτό - για τα πολλά προβλήματα του χωριού μας που τόσο καιρό λιμνάζουν. Ο Σύλλογός μας θα είναι κοντά τους.

- Ο στόχος μας είναι κοινός. Μας ενώνει η αγάπη για το χωριό μας.

- Αναφέρω μερικά από τα προβλήματα του χωριού μας: Αναδάσμος, ολοκλήρωση του νέου δικτύου ύδρευσης για όλο το χωριό, ολοκλήρωση δρόμου Κανδύλας - Μάτι.

- Πρώην δενδροκήπιο του σχολείου παραμελημένο πλήρως. Εδó θα πρέπει να αναφέρω ότι πριν λίγους μήνες παρ' όλο που είχαμε λάβει υπόσχεση από το Δήμαρχο του πρώην Δήμου τόσο ο Σύλλογος όσο και ο συμπατριώτης μας καθηγητής ιατρικής κος Θεοφάνης Οικονομόπουλος για κτίσιμο γύρω γύρω μάνδρας, εν τούτοις αυτή δεν επραγματοποιήθηκε. Έμεινε υπόσχεση.

- Επίσης πολύ πρέπει να προσέξουμε να μην κλείσει το Σχολείο μας διότι ο «Καλλικράτης» μπαίνει και στα σχολεία. Αλλά εάν παρ' ελπίδα γίνει αυτό, στο σπάνιο αυτό οικοδόμημα που έχουμε, να στεγαστεί κάτι άλλο και να μην μείνει κλειστό.

- Εύχομαι ο καινούριος μεγάλος Δήμος να είναι η απαρχή μιας μεγάλης εποχής για όλη την περιοχή του και για το χωριό μας.

- Η πίτα και τα εδέσματα είναι προσφορά της Αρτοποιίας «Εκλεκτόν» του συγχωριανού μας Βασίλη Δάλκου. Τον ευχαριστούμε.

- Κλείνοντας ευχαριστώ από καρδιάς όλους εσάς, που κάθε χρόνο τιμάτε το Σύλλογο και εμάς το Διοικητικό Συμβούλιο προσωπικά με την παρουσία σας.

- Ευχαριστούμε επίσης τη Συντακτική Επιτροπή της εφημερίδας, τους Δημήτρη Λαρόδικο και Σταύρο Λαγό, για τις υπηρεσίες που προσφέρουν ανιδιοτελώς στο Σύλλογο.

Σας εύχομαι και πάλι καλή χρονιά.

Ο ΕΤΗΣΙΟΣ ΧΟΡΟΣ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΜΑΣ

Με επιτυχία πραγματοποιήθηκε και ο φετινός χορός του Συλλόγου μας, παρά την οικονομική κρίση και τα πένθη των συμπατριωτών, στο Κέντρο «Το περιβόλι τ' ουρανού», την 25-2-2011.

Τους καλεσμένους συγχωριανούς και φίλους καλωσόρισε και εκτίμησε ο Πρόεδρος του Δ.Σ. του Συλλόγου κ. Παναγιώτης Χρ. Ευσταθίου με την εξής ομιλία:

Εκλεκτοί μας καλεσμένοι, αγαπητές συμπατριώτισσες, αγαπητοί συμπατριώτες, φίλες και φίλοι του Συλλόγου, κυρίες και κύριοι, καλησπέρα σας.

Το Δ.Σ. του Συλλόγου κι εγώ προσωπικά σας καλωσορίζουμε και σας ευχαριστούμε που τιμάτε με την παρουσία σας την αποψινή μας εκδήλωση.

Ευχαριστούμε βεβαίως και τους αγαπητούς συμπατριώτες που ήρθαν από Κανδύλα και Τρίπολη για το σκοπό αυτό.

Ευχαριστούμε την πολυσχιδή και ρηξικέλευθη νεολαία του χωριού μας που απόψε τιμά την εκδήλωσή μας.

Ο Σύλλογός μας, όπως έχουμε πει, είναι μακριά από αντιπαλότητες και αντιπαραθέσεις πράγμα που το έχουμε αποδείξει εμπράκτως.

Την αποψινή μας εκδήλωση τιμούμε με την παρουσία τους η Αντιδήμαρχος του Δήμου Τρίπολης, κα Μαρία Εικοσιδέκα, ο πρόεδρος της τ. κοινότητας Κανδύλας κ. Δημήτρης Δρόσος, ο εκπρόσωπος της τοπ. κοινότητας Ορχομενού κ. Γιώργος Καστούμης.

Ο Δήμαρχος μας κ. Γιάννης Σμυρνιώτης μας στέλνει τους χαιρετισμούς του και τις ευχές του για καλή επιτυχία της εκδήλωσης δεν μπόρεσε να έλθει λόγω ανειλημμένων υποχρεώσεων. Παρακαλώ να ενισχύσετε την λαχειοφόρο κατά το δυνατόν, διότι τα χρήματα που θα συγκεντρωθούν θα είναι για τις λειτουργικές ανάγκες του Συλλόγου μας, όπως η εφημερίδα κ.λπ.

Σας ευχαριστώ και πάλι και σας εύχομαι καλή διασκέδαση.

ΛΥΣΗ ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟΥ

ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΣ

1. ΧΕΡΧΕΡΑΩ - ΠΑ. 2. ΟΧΙΑ - ΑΧΝΑΡΙ. 3. ΥΙΟΣ - ΒΙΑΙΩΣ. 4. ΛΟΥΚΑΔΕΣ - Π. 5. ΜΙ - ΑΠΟ - ΟΝΗ. 6. ΠΡΟΣΤΙΜΟΝ. 7. ΡΕ ΜΑΣΚΑΡΑ. 8. ΛΑ - ΤΟ ΡΑΔΙΟ. 9. ΒΦ - ΣΠΑΝΑΚΙ. 10. ΣΟΥΪ - ΠΑΡΟΧΟΙ. 11. ΤΣΟΧΑ - Η ΧΑΣΗ. ΚΑΘΕΤΩΣ

1. ΧΟΥΛΙΑΡΑ - ΣΤ. 2. ΜΟΙΧΕ - ΕΛΕΟΣ. 3. ΡΙΟΥ - Π.Μ. - ΦΙΟ. 4. ΧΑΣΚΑΡΑ. 5. ΑΠΟΣΤΡΕΙΑ. 6. ΡΑΒΔΟΣΚΟΠΟ. 7. ΑΧΙΕ - ΤΑΡΑΧΗ. 8. ΣΑΝΩ - ΙΡΑΝΟΣ. 9. ΑΙ - Η ΜΑΔΑΡΑ. 10. ΠΡΩΙΝΟ - ΧΑΚΙ. 11. ΑΙΣΙΟΝ - ΗΠΙΟ.